



2024/1735

28.6.2024

UREDBA (EU) 2024/1735 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 13. junija 2024

o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Neto ničelna preobrazba že zdaj povzroča velike industrijske, gospodarske in geopolitične premike po vsem svetu, ki bodo postali še bolj izraziti, ko bo svet napredoval v svojih prizadevanjih za razogljičenje. Unija se mora na ta razvoj odzvati pri izvajanju energetskega, podnebnega in okoljskega prehoda. Močna proizvodna baza je ključni element pri zagotavljanju dostopa do neto ničelnih tehnologij in ohranjanju kakovostnih delovnih mest v Uniji. Zato mora Unija ohraniti svojo konkurenčnost, tudi z inovacijami, zlasti na področju čistih tehnologij.
- (2) Zaradi kompleksnosti in nadnacionalnega značaja neto ničelnih tehnologij bi lahko neusklajeni nacionalni ukrepi za zagotovitev dostopa do teh tehnologij izkrivljali konkurenco in razdrobili notranji trg. Taki ukrepi držav članic lahko privedejo do tega, da za akterje na trgu veljajo različni predpisi, da se v državah članicah zagotavljajo različne ravni dostopa do dobave z neto ničelnimi tehnologijami, vključno z različnimi ravnmi podpore za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ter da se določajo različna pravila in neusklajene oblike javnega naročanja, različne in različno dolge postopke za izdajo dovoljenj, kar bi ustvarjalo ovire za čezmejno trgovino med državami članicami in pravilno delovanje notranjega trga. Za zaščito delovanja notranjega trga je zato treba ustvariti skupni pravni okvir Unije, ki bo omogočil skupno obravnavo tega osrednjega izziva z izboljšanjem odpornosti Unije in zanesljivosti dobave na področju neto ničelnih tehnologij.
- (3) Unija se je zavezala pospešenemu razogljičenju svojega gospodarstva in ambiciozni uvedbi obnovljivih virov energije, da bi do leta 2050 dosegla podnebno nevtralnost in sicer neto ničelne emisije ali emisije, potem ko se odštejejo odvzemi. Ta cilj je v središču evropskega zelenega dogovora, ki je določen v sporočilu Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom „Evropski zeleni dogovor“ in sporočilu Komisije z dne 5. maja 2021 z naslovom „Posodobitev nove industrijske strategije iz leta 2020: močnejši enotni trg za okrevanje Evrope“, ter je v skladu z zavezanostjo Unije svetovnim podnebnim ukrepom v okviru Pariškega sporazuma ⁽⁴⁾. Za uresničitev cilja Unije glede podnebne nevtralnosti je v Uredbi (EU) 2021/1119 Evropskega Parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾ določen zavezujoč

⁽¹⁾ UL C 349, 29.9.2023, str. 179.

⁽²⁾ UL C, C/2023/254, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/254/oj>.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 25. aprila 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 27. maja 2024.

⁽⁴⁾ Sklep Sveta (EU) 2016/1841 z dne 5. oktobra 2016 o sklenitvi Pariškega sporazuma, sprejetega na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, v imenu Evropske unije (UL L 282, 19.10.2016, str. 1).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

podnebni cilj Unije glede zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030 v primerjavi z letom 1990. Cilj predlaganega svežnja „Pripravljeni na 55“ iz sporočila Komisije z dne 14. julija 2021 z naslovom „Pripravljeni na 55: uresničevanje podnebnega cilja EU za leto 2030 na poti do podnebne nevtralnosti“ je doseči podnebni cilj Unije za leto 2030 ter revidirati in posodobiti pravo Unije v zvezi s tem.

- (4) Poleg tega industrijski načrt v okviru zelenega dogovora iz sporočila Komisije z dne 1. februarja 2023 določa celovit pristop za podporo širitvi tehnologije čiste energije na podlagi štirih stebrov. Cilj prvega stebra je ustvariti regulativno okolje, ki poenostavlja in racionalizira postopke izdajanje dovoljenj za nove obrate za proizvodnjo in sestavljanje neto ničelnih tehnologij, ter olajšati povečanje neto ničelne industrije Unije. Drugi steber je namenjen spodbujanju naložb v proizvodnjo neto ničelnih tehnologij in njenega financiranja na podlagi revidiranega začasnega okvira za krizne razmere in prehod za ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini, vzpostavljenega s sporočilom Komisije z dne 17. marca 2023, in oblikovanju platforme za strateške tehnologije za Evropo (STEP), vzpostavljene z Uredbo (EU) 2024/795 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁶⁾, da se ohrani prednost Unije na področju kritičnih in nastajajočih tehnologij, pomembnih za zeleni in digitalni prehod. Tretji steber zadeva razvoj spretnosti, potrebnih za uresničevanje prehoda, in povečanje števila usposobljenih delavcev v sektorju tehnologij čiste energije. Četrty steber se osredotoča na trgovino in diverzifikacijo dobavne verige s kritičnimi surovinami. To vključuje oblikovanje kluba za kritične surovine, da bi skupaj s podobno mislečimi partnerji okrepili dobavne verige in poskrbeli za diverzifikacijo dobaviteljev kritičnih vhodnih surovin. Ta uredba predstavlja del teh ukrepov in prispeva h krepitvi gospodarske upravičenosti industrijskega razogljičenja v Uniji.
- (5) Notranji trg zagotavlja ustrezno okolje za omogočanje dovolj obsežnega in hitrega dostopa do tehnologij, potrebnih za doseganje podnebnih in energetskih ambicij Unije ter cilja evropskega zelenega dogovora, da se bo razogljičenje spremenilo v trajnostno konkurenčnost. Pot do podnebno nevtralnega, z viri gospodarnega in neto ničelnega gospodarstva ustvarja velike priložnosti za širitev neto ničelne industrije Unije z uporabo moči notranjega trga, in sicer s spodbujanjem naložb v neto ničelne tehnologije in njihove dobavne verige. Te tehnologije so potrebne za doseganje ciljev celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov držav članic na podlagi Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁷⁾, prispevajo k odpornosti in konkurenčnosti industrije Unije ter omogočajo razogljičenje gospodarskih sektorjev, od oskrbe z energijo do prometa, stavb in industrije v Uniji. Močna neto ničelna industrija v Uniji lahko precej pripomore k učinkovitemu doseganju podnebnih in energetskih ciljev Unije ter podpiranju drugih ciljev zelenega dogovora, hkrati pa spodbuja industrijsko bazo ter s tem ustvarja kakovostna delovna mesta in trajnostno rast.
- (6) Unija mora za izpolnitev teh zavez pospešiti prehod na neto ničelno gospodarstvo, med drugim s povečanjem deleža čiste energije v svoji mešanici virov energije ter s povečanjem energetske učinkovitosti in deleža obnovljivih virov energije. To bo prispevalo k doseganju ciljev Unije iz akcijskega načrta za evropski steber socialnih pravic za leto 2030, ki je prispevek Komisije k izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, razglašena v Göteborgu leta 2017 (v nadaljnjem besedilu: steber).
- (7) Višje cene energije po neupravičeni in nezakoniti vojaški agresiji Rusije proti Ukrajini so močno spodbudile pospešitev izvajanja evropskega zelenega dogovora in krepitev odpornosti energetske unije, ki jo ureja Uredba (EU) 2018/1999, in sicer s pospešitvijo prehoda na čisto energijo in odpravo vsakršne odvisnosti od fosilnih goriv, ki se izvažajo iz Rusije. Načrt REPowerEU iz sporočila Komisije z dne 18. maja 2022 z naslovom „Načrt REPowerEU“ ima

⁽⁶⁾ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (EU) 2024/795 z dne 29. februarja 2024 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (STEP) in spremembi Direktive 2003/87/ES ter uredb (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 in (EU) 2021/241 (UL L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <https://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

⁽⁷⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

ključno vlogo pri odzivanju na težave in motnje na svetovnem energetskem trgu, ki jih je povzročila invazija Rusije na Ukrajino. Namen tega načrta je pospešiti energetski prehod v Uniji, da bi se zmanjšala poraba plina in električne energije v Uniji ter spodbudile naložbe v uvajanje energijsko učinkovitih in nizkoogljičnih rešitev.

- (8) Za doseganje podnebnih in energetskih ciljev Unije je treba prednost nameniti energetski učinkovitosti. Varčevanje z energijo je najcenejši, najvarnejši in najčistejši način za uresničitev teh ciljev. „Energetska učinkovitost na prvem mestu“ je splošno načelo energetske politike Unije, ki je pomembno tako z vidika njegovih praktičnih posledic na politiko kot tudi na naložbene odločitve. Zato je bistveno povečati proizvodne zmogljivosti Unije za energijsko učinkovite tehnologije, kot so toplotne črpalke, daljinsko ogrevanje in hlajenje ter tehnologije pametnih omrežij, ki Uniji pomagajo pri zmanjševanju in obvladovanju porabe energije.
- (9) Zaradi ciljev Unije glede razogljčenja, zanesljivosti oskrbe z energijo, digitalizacije energetskega sistema in elektrifikacije povpraševanja, na primer v zvezi z mobilnostjo, in potrebe po dodatnih in hitrejših polnilnih mestih je treba precej razširiti električna omrežja v Uniji, tako na ravni prenosa kot na ravni distribucije. Na ravni prenosa so za priključitev energije iz obnovljivih virov na morju med drugim potrebni visokonapetostni sistemi prenosa z enosmernim tokom, na ravni distribucije pa priključitev ponudnikov električne energije in upravljanje prožnosti na strani povpraševanja temelji na naložbah v inovativne omrežne tehnologije, kot so pametno polnjenje električnih vozil, energetsko učinkovite stavbe ter industrijska avtomatizacija in pametne krmilne naprave, napredna merilna infrastruktura in sistemi upravljanja z energijo v domovih. Električno omrežje mora vzajemno delovati s številnimi akterji ali napravami na podlagi natančne ravni preverljivosti in posledične razpoložljivosti podatkov, da se omogočijo prožnost, pametno polnjenje, pametne stavbe s pametnimi električnimi omrežji in storitve za zagotavljanje prožnosti v majhnem obsegu, kar omogoča odziv na strani povpraševanja porabnikov in začetek uporabe energije iz obnovljivih virov. Priključitev neto ničelnih tehnologij na omrežje Unije zahteva veliko povečanje proizvodnih zmogljivosti električnih omrežjih na področjih, kot so kabli na morju in na kopnem, transformatorske postaje ter transformatorji.
- (10) Zato so potrebna dodatna prizadevanja v okviru politik, da bi imela Unija velik potencial za hitro povečanje proizvodne zmogljivosti in podprla podnebni cilj Unije za leto 2030 z izboljšanjem tržnih pogojev za tiste tehnologije, ki so komercialno dostopne, ter zanesljivost dobave z neto ničelnimi tehnologijami in njihovimi dobavnimi verigami, zmanjšanjem razdrobljenosti trga ter zaščito ali krepitvijo splošne odpornosti in konkurenčnosti energetskega sistema Unije. To vključuje dostop do varnih in trajnostnih virov najboljših goriv, kot je navedeno v Delegirani uredbi Komisije (EU) 2022/1214 ⁽⁸⁾.
- (11) Ta uredba bi morala dopolnjevati Uredbo (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁹⁾ z osredotočanjem na proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, in sicer končnih proizvodov, posebnih komponent in posebnih strojev, ki se primarno uporabljajo za njihovo proizvodnjo. Uredba (EU) 2024/1252 je osredotočena bolj na zgornji del dobavne verige, zlasti na kritične surovine ter na njihovo pridobivanje, predelavo in recikliranje. Te tehnologije so nepogrešljive za najrazličnejše strateške sektorje, med drugim za neto ničelno tehnološke industrije, digitalno industrijo ter vesoljski in obrambni sektor. Ta uredba in Uredba (EU) 2024/1252 sledita isti logiki spodbujanja gospodarske upravičenosti, izboljšanja in zagotavljanja ustreznih spretnosti ter podpiranja naložb in se medsebojno dopolnjujeta pri ustvarjanju sinergij v regulativni podpori vzdolž celotne dobavne verige proizvodnje neto ničelnih tehnologij v Uniji. Ta uredba zajema tudi predelane materiale, ki so bistvena komponenta neto ničelnih tehnologij, razen kritičnih surovin, ki spadajo na področje uporabe Uredbe (EU) 2024/1252.
- (12) Končne proizvode in posebne komponente, ki so bistveni za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, bi bilo treba neizčrpno navesti v prilogi. Ti vključujejo končne izdelke in njihove komponente, ki jih proizvajajo in z njimi trguje podjetje, vključno s predelanimi materiali, razen surovin, ki jih zajema Uredba (EU) 2024/1252. Cilj navedene priloge je, kolikor je mogoče, določiti končne proizvode in posebne komponente, ki so bistveni za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij in za katere se zato lahko razumno šteje, da se vedno primarno uporabljajo za vse neto ničelne tehnologije, navedene v tej uredbi. Posebne komponente in posebni stroji, ki niso zajeti v navedeni prilogi še vedno

⁽⁸⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/1214 z dne 9. marca 2022 o spremembi Delegirane uredbe (EU) 2021/2139 glede gospodarskih dejavnosti v nekaterih energetskih sektorjih in Delegirane uredbe (EU) 2021/2178 glede posebnih javnih razkritij za te gospodarske dejavnosti (UL L 188, 15.7.2022, str. 1).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter spremembi uredb (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 in (EU) 2019/1020 (UL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

lahko spadajo na področje uporabe te uredbe, če lahko predlagatelj projekta na podlagi dokazov, predloženih pristojnemu nacionalnemu organu, na primer s tržnimi študijami ali sporazumi o odjemu dokaže, da se posebne komponente ali posebni stroji primarno uporabljajo za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, razen kritičnih surovin, ki spadajo na področje uporabe Uredbe (EU) 2024/1252.

- (13) Določene posebne komponente v dobavni verigi neto ničelnih tehnologij se proizvajajo z energetsko intenzivnimi proizvodnimi procesi, in sicer v sektorjih jekla, aluminija, neželeznih kovin, osnovnih kemikalij, cementa, apna, stekla, keramike, gnojil ter celuloze in papirja. Za številne od teh procesov je značilna visoka energetska in ogljikova intenzivnost, zaradi česar je njihove emisije CO₂ običajno težko zmanjšati. Hkrati je v skladu z Uredbo (EU) 2021/1119 zahtevano hitro razogljčenje gospodarstva Unije. Glede na dejstvo, da so energetsko intenzivne industrije leta 2019 predstavljale 17 % skupnih emisij toplogrednih plinov v Uniji, je njihovo razogljčenje nujno potrebno za doseganje podnebne nevtralnosti v Uniji. To pomeni, da je v Uniji zanesljivost dobave s posebnimi komponentami, ki se uporabljajo za neto ničelne tehnologije, odvisna tudi od krepitve prizadevanj za razogljčenje energetsko intenzivnih industrij. Energetske intenzivni industrijski obrati spadajo na področje uporabe te uredbe, če proizvajajo posebne komponente, ki se primarno uporabljajo v neto ničelnih tehnologijah. Ker je treba razogljčiti te sektorje kot celoto in da bi zagotovili razpoložljivost posebnih komponent, proizvedenih v teh sektorjih, ki se uporabljajo v dobavnih verigah neto ničelnih tehnologij, bi bilo treba to uredbo, za razliko od drugih projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, za katere se uporablja, uporabljati tudi za projekte v okviru energetsko intenzivnih industrij, ki proizvajajo posebne komponente, ki se uporabljajo, vendar ne izključno, v dobavnih verigah neto ničelnih tehnologij. Vključitev takih obratov, katerih emisije je težko razogljčiti, v področje uporabe te uredbe bi morala biti pogojena s projektom, ki vključuje gradnjo ali preoblikovanje takega obrata, kar bi omogočilo znatno zmanjšanje emisij CO₂, ki izhajajo iz proizvodnih dejavnosti. Ciljno usmerjeno podpiranje teh sektorjev na podlagi te uredbe prispeva k zagotavljanju dostopa do trajnostne oskrbe z neto ničelnimi tehnologijami na notranjem trgu, izboljšuje naložbeno varnost in ustvarja povpraševanje po neto ničelnih preobrazbenih tehnologijah in tehnologijah za razogljčenje.
- (14) Na seznamu neto ničelnih tehnologij so določene tehnologije, ki so bistvene za doseganje ciljev Unije glede razogljčenja in izboljšanja delovanja notranjega trga. Seznam vključuje tehnologije, ki ne veljajo za vir čiste in varne energije v vseh državah članicah. To je v skladu z njihovo pravico, da same odločajo o izbiri med različnimi viri energije, splošni strukturi svoje oskrbe z energijo in industrijski politiki. Da bi zaščitili te pravice, seznam neto ničelnih tehnologij ne posega v dodelitev sredstev v okviru sedanjega večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, zlasti v smislu meril za upravičenost do dodelitve in meril za dodelitev v zvezi z energetskimi tehnologijami v skladih Unije, vključno s tistimi, ki se financirajo iz pravic sistema za trgovanje z emisijami ali podpore Evropske investicijske banke (EIB). Od držav članic tudi ne bi smeli zahtevati, da kot strateške priznajo projekte, ki podpirajo dobavno verigo za tehnologijo, ki zanje ni sprejemljiva v njihovi mešanici energijskih virov.
- (15) Da bi zagotovili odpornost prihodnjega energetskega sistema Unije, bi bilo treba to povečanje izvesti vzdolž celotne dobavne verige zadevnih tehnologij, ob popolni doslednosti in dopolnjevanju z uredbama (EU) 2024/1252 in (EU) 2023/1781⁽¹⁰⁾ Evropskega parlamenta in Sveta.
- (16) Da bi rešili težave z zanesljivostjo dobave ter pripomogli k podpiranju odpornosti energetskega sistema Unije in prizadevanj za razogljčenje in posodobitev, se mora proizvodna zmogljivost za neto ničelne tehnologije v Uniji povečati. Unija mora zagotoviti, da bo regulativno okolje proizvajalcem tehnologij fotovoltaike v Uniji omogočalo, da bodo lahko povečali svojo konkurenčno prednost in izboljšali možnosti za zanesljivost dobave, pri čemer naj bi do leta 2030 dosegli vsaj 30 gigavatov operativne proizvodne zmogljivosti za fotovoltaike vzdolž celotne fotovoltaične vrednostne verige, kar je skladno s cilji, določenimi v okviru evropskega zaveznitva za fotovoltaično industrijo, ki je podprto v strategiji Unije za sončno energijo, določeni v sporočilu Komisije z dne 18. maja 2022. Unija mora zagotoviti, da bo regulativno okolje proizvajalcem tehnologij vetrne energije in toplotnih črpalk v Uniji omogočalo, da bodo lahko utrdili svojo konkurenčno prednost ter v tem desetletju ohranjali ali povečevali svoje sedanje tržne deleže, v skladu z napovedmi Unije glede uvajanja tehnologije za uresničitev energetskih in podnebnih ciljev Unije za leto 2030. To pomeni proizvodno zmogljivost Unije za vetrno energijo vsaj 36 GW in vsaj 31 GW za toplotne črpalke do leta 2030. Proizvajalcem baterij in elektrolizatorjev v Uniji je treba zagotoviti regulativno okolje, ki jim bo omogočalo, da bodo lahko utrdili svoj vodilni tehnološki položaj in aktivno prispevali k oblikovanju teh trgov. Kar zadeva tehnologije baterij, bi to pomenilo, da je treba prispevati k ciljem evropskega zaveznitva za baterije in si prizadevati, da bi proizvajalci baterij v Uniji zadostili skoraj 90 % letnega povpraševanja po baterijah v Uniji, kar bi pomenilo proizvodno zmogljivost Unije vsaj 550 GWh do leta 2030. Za proizvajalce elektrolizatorjev

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2023/1781 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o vzpostavitvi okvira ukrepov za okrepitev evropskega polprevodniškega ekosistema in spremembi Uredbe (EU) 2021/694 (Akt o čipih) (UL L 229, 18.9.2023, str. 1).

v Uniji je v načrtu REPowerEU predvidenih 10 milijonov ton domače proizvodnje obnovljivega vodika in uvoz do 10 milijonov ton obnovljivega vodika do leta 2030. Da bi zagotovili, da bo vodilni položaj Unije na tehnološkem področju postal vodilni položaj na področju komercializacije, kot je podprto v skupni izjavi Komisije in evropskega zaveznikstva za čisti vodik o elektrolizatorjih, bi bilo treba proizvajalcem elektrolizatorjev v Uniji omogočiti, da še bolj povečajo svojo zmogljivost, tako da bi do leta 2030 skupna nameščena in uvedena zmogljivost za elektrolizatorje dosegla vsaj 100 GW vodika. V načrtu RePowerEU je določen tudi cilj povečanja trajnostne proizvodnje biometana na 35 milijard kubičnih metrov do leta 2030. Biometan s svojo dobavno verigo, ki je danes večinoma v Evropi, že prispeva k odpornosti Unije in bi ga bilo treba še naprej spodbujati. Proizvajalci letalskih in pomorskih goriv v Uniji morajo nadalje razvijati, proizvajati in povečati trajnostna alternativna goriva, da bi znatno prispevali k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov v prometnem sektorju za 90 % do leta 2050 ter izpolnili obveznosti iz Uredbe (EU) 2023/2405 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ ter Uredbe (EU) 2023/1805 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹²⁾. To zmanjšanje močno podpira tudi industrijsko zaveznikstvo za vrednostno verigo obnovljivih in nizkoogljicnih goriv. Unija mora zagotoviti, da bosta regulativno okolje in podporni okvir za proizvajalce tehnologij trajnostnih letalskih in pomorskih alternativnih goriv tem proizvajalcem omogočila povečanje njihovih proizvodnih zmogljivosti vzdolž celotne vrednostne verige goriv, od zbiranja in dobave surovin do mešanja, vključno z zmogljivostmi za pretvorbo in rafiniranje.

- (17) Če upoštevamo vse te cilje skupaj, pa tudi cilj za določene elemente dobavne verige (kot so razsmerniki ter sončne celice, rezine in ingoti za fotovoltaike ali katode in anode za baterije), je proizvodna zmogljivost Unije majhna. Da bi pomagali odpraviti odvisnost od uvoza in pomisleke glede ranljivosti ter zagotovili uresničitev podnebnih in energetskih ciljev Unije, bi bilo treba določiti splošno referenčno vrednost proizvodne zmogljivosti za neto ničelne tehnološke proizvode v Uniji, hkrati pa bi si morali prizadevati za podobno referenčno vrednost za neto ničelne tehnologije. Prizadevati bi si morali, da bi se letna zmogljivost Unije za neto ničelne tehnologije do leta 2030 približala skupni letni proizvodni referenčni vrednosti vsaj 40 % letnih potreb po uvajanju neto ničelnih tehnologij ali jo dosegla.
- (18) Hkrati bodo proizvodi neto ničelne tehnologije prispevali k odpornosti in zanesljivosti oskrbe s čisto energijo v Uniji. Zanesljiva oskrba s čisto energijo je osnovni pogoj za gospodarski razvoj ter za javni red in varnost. Proizvodi neto ničelne tehnologije bodo koristili tudi drugim strateško pomembnim gospodarskim sektorjem, kot sta kmetovanje in proizvodnja hrane, saj bodo zagotovili dostop do čiste energije in strojev po konkurenčnih cenah, s čimer bodo trajnostno prispevali k prehranski varnosti v Uniji in k zagotavljanju vse večje uporabe alternativ na biološki osnovi v krožnem gospodarstvu. Enako bo uresničitev podnebnih ciljev Unije pomenila gospodarsko rast in socialno blaginjo.
- (19) Svetovni trg ključnih tehnologij za množično proizvodnjo čiste energije bo do leta 2030 vreden približno 650 milijard USD letno, kar je več kot trikratnik sedanje ravni. Neto ničelne industrije na svetovni ravni rastejo vse hitreje. Industrija Unije lahko svojim državljanom zagotavlja blaginjo le, če je konkurenčna na svetovnem trgu in odprta zanj. Sektor neto ničelnih tehnologij Unije, ki je konkurenčen na svetovni ravni, bo zagotavljal podporo za razvoj močne proizvodne zmogljivosti Unije za neto ničelne tehnologije. Poleg tega bodo industrije Unije, ki so globalno konkurenčne v segmentih dobavnih verig neto ničelnih tehnologij, prispevale k splošni odpornosti teh dobavnih verig in izboljšale dostop Unije do neto ničelnih tehnologij.
- (20) Proizvodnja neto ničelnih tehnologij je odvisna od kompleksnih in svetovno povezanih vrednostnih verig. Da bi Unija ohranila konkurenčnost in zmanjšala sedanje strateške uvozne odvisnosti, kar zadeva proizvode neto ničelnih tehnologij in njihove dobavne verige, hkrati pa preprečila nastanek novih, mora še naprej krepiti svojo industrijsko bazo na področju neto ničelnih tehnologij ter postati bolj konkurenčna in odprta za inovacije. Ukrepi za povečanje proizvodne zmogljivosti v Uniji bi morali skupaj z drugimi ukrepi za povečanje njene konkurenčnosti zagotoviti tudi, da bo imela Unija prevladujočo vlogo v strateških delih svetovne vrednostne verige, vključno s končnimi proizvodi, da bo tako dosežena raven zanesljivosti dobave, ki jo Unija potrebuje za uresničevanje svojih podnebnih in energetskih ciljev. Zato bi bilo treba določiti drugo splošno referenčno vrednost. Proizvodna zmogljivost Unije za

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) 2023/2405 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev za trajnostni zračni prevoz (ReFuelEU za letalstvo) (UL L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj>).

⁽¹²⁾ Uredba (EU) 2023/1805 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o uporabi obnovljivih in nizkoogljicnih goriv v pomorskem prometu ter spremembi Direktive 2009/16/ES (UL L 234, 22.9.2023, str. 48).

neto ničelne tehnologije bi morala biti usmerjena v doseganje večjega deleža svetovne proizvodnje, da bi do leta 2040 dosegli 15 % svetovne proizvodnje, in sicer na podlagi spremljanja, kot je določeno v tej uredbi. Ta druga referenčna vrednost se ne bi smela uporabljati, kadar bi bila povečana proizvodna zmogljivost Unije znatno večja od potreb Unije po uvajanju ustreznih tehnologij, potrebnih za doseganje podnebnih in energetskih ciljev Unije.

- (21) Za čimprejšnjo uvedbo in razširitev projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti, s katerimi bo zagotovljena zanesljivost dobave z neto ničelnimi tehnologijami v Uniji, je treba zagotoviti učinkovitost pri načrtovanju in varnost naložb tako, da se čim bolj zmanjša upravno breme za predlagatelje projektov. Zato bi bilo treba postopke držav članic za izdajo dovoljenj za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti, racionalizirati in hkrati zagotoviti, da so taki projekti varni, zaščiteni, okoljsko trajnostni ter skladni z okoljskimi, socialnimi in varnostnimi zahtevami. V okoljskem pravu Unije so določeni skupni pogoji za potek in vsebino nacionalnih postopkov izdaje dovoljenj, s čimer je zagotovljena visoka raven varstva okolja. Dodelitev statusa neto ničelnega strateškega projekta ne bi smela posegati v veljavne pogoje za izdajo dovoljenj za ustrezne projekte, vključno s tistimi iz direktiv 2000/60/ES ⁽¹³⁾, 2004/35/ES ⁽¹⁴⁾, 2010/75/EU ⁽¹⁵⁾, 2011/92/EU ⁽¹⁶⁾ in 2012/18/EU ⁽¹⁷⁾ Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 92/43/EGS ⁽¹⁸⁾.
- (22) Države članice bi morale imeti možnost, da se glede na svojo notranjo organizacijo odločijo, ali bodo vzpostavile ali imenovalle svoje enotne kontaktne točke na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni ali na kateri koli drugi ustrezni upravni ravni. Poleg tega bi morale ustrezni nacionalni pristojni organi pred začetkom postopka za izdajo dovoljenj določiti in imenovani kontaktni točki sporočiti zahteve in obseg informacij, ki jih zahteva predlagatelj projekta. Enotna kontaktna točka bi morala biti odgovorna za sporočanje teh informacij predlagatelju projekta. V svoji vlogi koordinatorja bi morala olajšati zagotavljanje informacij pristojnim organom, zlasti da bi se izognili podvajanju zahtev za postopek za izdajo dovoljenj. Take zahteve bi lahko vključevale študije, dovoljenja ali odobritve.
- (23) Da bi zmanjšali kompleksnost ter povečali učinkovitost in preglednost postopka za izdajo dovoljenja, bi morali imeti predlagatelji projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti, možnost sodelovanja z enotno kontaktno točko, ki je odgovorna za lajšanje in usklajevanje celotnega postopka izdaje dovoljenja. V ta namen bi morale države članice vzpostaviti ali imenovati eno ali več enotnih kontaktnih točk in hkrati zagotoviti, da morajo predlagatelji projektov sodelovati samo z eno kontaktno točko. Države članice bi morale odločiti, ali je enotna kontaktna točka tudi organ, ki sprejema odločitve o izdaji dovoljenj. Da bi države članice zagotovile učinkovito izvajanje svojih odgovornosti, bi morale svojim enotnim kontaktnim točkam in vsem organom, vključenim v postopek izdaje dovoljenj, zagotoviti dovolj osebja in virov.
- (24) Da bi imela lahko podjetja in predlagatelji projektov, vključno s čezmejnimi projekti, neposredne koristi od notranjega trga brez nepotrebnega dodatnega upravnega bremena, Uredba (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁹⁾, s katero je bilo vzpostavljeno enotno digitalno vstopno mesto, določa splošna pravila za zagotavljanje informacij, postopkov in storitev za pomoč, pomembnih za delovanje notranjega trga, na spletu. Informacije, ki jih je treba predložiti katerim koli ustreznim pristojnim organom prek zadevne kontaktne točke v okviru postopkov za izdajo dovoljenj iz te uredbe, so določene v Prilogi I k Uredbi (EU) 2018/1724, s tem povezani postopki pa so vključeni v Prilogo II k navedeni uredbi, s čimer je zagotovljeno, da so predlagateljem projektov na voljo postopki, ki

⁽¹³⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

⁽¹⁴⁾ Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode (UL L 143, 30.4.2004, str. 56).

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (prenovitev) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

⁽¹⁶⁾ Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 26, 28.1.2012, str. 1).

⁽¹⁷⁾ Direktiva 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, ki spreminja in nato razveljavlja Direktivo Sveta 96/82/ES (UL L 197, 24.7.2012, str. 1).

⁽¹⁸⁾ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

⁽¹⁹⁾ Uredba (EU) 2018/1724 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. oktobra 2018 o vzpostavitvi enotnega digitalnega portala za zagotavljanje dostopa do informacij, do postopkov ter do storitev za pomoč in reševanje težav ter o spremembi Uredbe (EU) št. 1024/2012 (UL L 295, 21.11.2018, str. 1).

jih je mogoče v celoti opraviti na spletu, in storitve tehničnega sistema po načelu „samo enkrat“. Enotne kontaktne točke, vzpostavljene ali imenovane na podlagi te uredbe, so vključene na seznam storitev za pomoč in reševanje težav v Prilogi III k Uredbi (EU) 2018/1724.

- (25) Postopki za izdajo dovoljenj za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij so kompleksni in dolgotrajni ter lahko trajajo od dveh do sedem let, odvisno od države članice, tehnologije in segmenta vrednostne verige. Glede na obseg potrebnih naložb – zlasti za gigatovarniške projekte, ki so potrebni za doseganje pričakovane ekonomije obsega – neustrezni postopki za izdajanje dovoljenj ustvarjajo dodatno in pogosto škodljivo oviro za povečanje proizvodne zmogljivosti za neto ničelne tehnologije v Uniji. Da bi predlagateljem projektov in drugim vlagateljem zagotovili varnost in jasnost, potrebni za povečanje razvoja projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, bi morale države članice zagotoviti, da postopek za izdajo dovoljenja, povezan s takimi projekti, ne prekorači predhodno določenih rokov. Postopek za izdajo dovoljenja za neto ničelne strateške projekte ne bi smel trajati več kot dvanajst mesecev za obrate z letno proizvodnjo 1 GW ali več, devet mesecev za obrate z letno proizvodnjo manj kot 1 GW ali 18 mesecev za vsa potrebna dovoljenja za upravljanje strateškega območja shranjevanja CO₂ ter uvedbo s tem povezanih projektov za zajemanje in transport CO₂. Postopek za izdajo dovoljenja za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ne bi smel trajati več kot 18 mesecev za obrate z letno proizvodnjo 1 GW ali več in 12 mesecev za obrate z letno proizvodnjo manj kot 1 GW. Za neto ničelne tehnologije, za katere merilo GW ni ustrezno, kot so omrežne tehnologije, tehnologije zajemanja in shranjevanja ogljika ali tehnologije za transport in uporabo CO₂, bi bilo treba uporabljati zgornje meje teh rokov. Vendar prvo fazo presoje vplivov na okolje na podlagi Direktive 2011/92/EU, ki vključuje pripravo poročila o presoji vplivov na okolje, pogosto v največji meri izpelje predlagatelj projekta. Ta faza zato ne bi smela biti vključena v roke, ki jih morajo države članice spoštovati, kot je določeno v postopku za izdajo dovoljenj. V ta namen bi morala enotna kontaktna točka sporočiti datum, do katerega mora predlagatelj projekta predložiti poročilo o presoji vplivov na okolje, morebitno obdobje med tem sporočenim datumom in dejansko predložitvijo poročila pa se ne bi smelo šteti kot del roka. Enako načelo bi bilo treba uporabljati v primerih, ko enotna kontaktna točka po zahtevanih posvetovanjih obvesti predlagatelja projekta o možnosti predložitve dodatnih informacij za dopolnitev poročila o presoji vplivov na okolje. Države članice bi morale imeti možnost, da v izjemnih primerih – glede na naravo, kompleksnost, lokacijo ali velikost predlaganega projekta – podaljšajo roke. Taki izjemni primeri bi lahko vključevali nepredvidene okoliščine, zaradi katerih je treba dodati ali dokončati okoljske presoje v zvezi s projektom, ali po potrebi zamude zaradi postopkov razlastitve.
- (26) Nekatere specifične projekte za proizvodnjo neto ničelnih emisij je mogoče priznati kot neto ničelne strateške projekte. Ti zagotavljajo dodatne koristi, zlasti v zvezi z zmanjšanjem odvisnosti Unije ali doseganjem ciljev energetske unije in podnebnih ciljev. Projekti za proizvodnjo neto ničelnih emisij lahko prispevajo h krepitvi tehnološke in industrijske odpornosti Unije s povečanjem proizvodne zmogljivosti za ključni segment dobavne verige. Zlasti dodajanje proizvodne zmogljivosti za sektorje, v katerih proizvodna zmogljivost Unije predstavlja znaten delež svetovne proizvodnje in ki imajo ključno vlogo pri odpornosti Unije, omogoča krepitev položaja Unije v svetovni dobavni verigi za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij in pomaga pri reševanju težav v zvezi z ranljivostjo uvoza. Poleg tega lahko ti projekti zagotavljajo dodatne koristi v smislu razvoja spretnosti ter konkurenčnosti in podpirajo cilje Unije glede razogljičenja z izvajanjem krožnih in trajnostnih proizvodnih praks. Glede na take dodatne koristi, bi morale države članice te projekte izbrati kot strateške projekte, zanje pa bi moral veljati okvir, ki bi omogočal njihovo hitrejšo izvajanje, zlasti s prednostnim statusom in krajšimi roki v postopku izdaje dovoljenj. Predlagatelji projektov, ki želijo za projekt pridobiti status neto ničelnega strateškega projekta, morajo za tak status uradno zaprositi pri zadevni državi članici v skladu z merili za vlogo in priznanje iz te uredbe.
- (27) Okoljske presoje in dovoljenja, ki so potrebni na podlagi prava Unije, vključno v zvezi z vodo, tlemi, zrakom, ekosistemi, habitati, biotsko raznovrstnostjo in pticami, so sestavni del postopka izdaje dovoljenja za projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij in bistven zaščitni ukrep za zagotovitev, da se škodljivi vplivi na okolje preprečijo ali čim bolj zmanjšajo. Vendar bi bilo treba za zagotovitev, da so postopki izdaje dovoljenj za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij predvidljivi in pravočasni, izkoristiti vsako možnost za racionalizacijo potrebnih presoj in dovoljenj brez znižanja ravni varstva okolja. V zvezi s tem bi bilo treba potrebne presoje združiti, da bi preprečili nepotrebno prekrivanje, predlagatelji projektov in ustrezni organi pa bi se morali izrecno dogovoriti o obsegu združene presoje še pred njeno izvedbo, da bi preprečili nepotrebno nadaljnje ukrepanje.

- (28) Konflikti glede rabe zemljišč lahko povzročijo ovire za uvajanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij. V dobro zasnovanih načrtih, vključno s prostorskimi načrti in določanjem območij, bi bilo treba razmisliti o uvedbi morebitnih projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, pri čemer bi bilo treba upoštevati rezultate javnih posvetovanj in morebitne vplive na okolje. Ti načrti lahko pomagajo uravnotežiti javni interes in skupno dobro, saj zmanjšujejo možnosti za konflikte in pospešujejo trajnostno uvajanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij v Uniji. Zato bi bilo treba zadevne nacionalne, regionalne in lokalne organe spodbujati, naj v pripravo načrtov po potrebi vključijo določbe za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti.
- (29) Z združevanjem industrijskih dejavnosti, usmerjenih v industrijsko simbiozo, se lahko zmanjša vpliv dejavnosti na okolje in zagotovi večja učinkovitost za vključene industrijske akterje. Združevanje lahko bistveno prispeva k doseganju ciljev te uredbe. Ta uredba v zvezi s tem spodbuja razvoj pospeševalnih dolin neto ničelne industrije (v nadaljnjem besedilu: doline). Cilj teh dolin je ustvariti grozde neto ničelnih industrijskih dejavnosti, da bi povečali privlačnost Unije kot lokacije za proizvodne dejavnosti in dodatno racionalizirali upravne postopke za vzpostavitev neto ničelne proizvodne zmogljivosti. Doline bi morale biti geografsko in tehnološko omejene, da bi spodbujali industrijsko simbiozo. Države članice bi morale pri opredelitvi področja uporabe upoštevati potrebo po spodbujanju večnamenske uporabe določenih območij, da bi zagotovili širitev, ponovno industrializacijo ali vzpostavitev industrijskih grozdov Unije za neto ničelne tehnologije, ter razpoložljivost ustrezne prometne in omrežne infrastrukture, shranjevanja in drugih orodij prožnosti. Vzpostavitev dolin bi morala ustrezati vsem načrtovanim ali obstoječim projektom in možnostim za dostop do priložnosti za izobraževanje in usposabljanje ali njihovo organizacijo, da bi zagotovili razpoložljivost usposobljene delovne sile. Doline bi morale določiti države članice, vsako odločitev o določitvi doline pa bi moral spremljati načrt s konkretnimi nacionalnimi ukrepi za povečanje privlačnosti doline kot lokacije za proizvodne dejavnosti. Doline bi bilo treba uporabljati zlasti kot orodje za krepitev neto ničelnih industrijskih dejavnosti v regijah, ob upoštevanju pravičnega prehoda in njegovih ciljev, zlasti v premogovniških regijah v prehodu.
- (30) Države članice bi morale imeti možnost določiti in podpirati doline. Pri določitvi doline bi morale pripraviti načrt, v katerem bi določile, katere neto ničelne proizvodne dejavnosti je treba zajeti (v nadaljnjem besedilu: načrt). Izvesti bi morale tudi presojo vplivov na okolje, ki se zahteva za neto ničelne proizvodne dejavnosti, ki se bodo izvajale v dolini. Tako se bistveno zmanjša potreba po izvedbi take presoje za podjetja, ko bodo prosila za dovoljenja za neto ničelne proizvodne dejavnosti v dolini. Načrt bi moral vključevati rezultate presoje vplivov na okolje in nacionalne ukrepe, ki jih je treba sprejeti za zmanjšanje ali blaženje morebitnih negativnih vplivov na okolje. Vključevati bi moral tudi konkretne nacionalne ukrepe za podporo industrijski dejavnosti v dolini. Ti bi morali vključevati naložbe v energetsko, digitalno in prometno infrastrukturo ali ukrepe za sprožitev zasebnih naložb ter ukrepe za zmanjšanje operativnih izdatkov industrije v dolini, kot so pogodbe o razliki za cene energije. Drugi ukrepi, ki jih je treba preučiti, vključujejo ukrepe za okrepitev zaščite intelektualne lastnine, vzpostavitev inovacijskega vozlišča v dolini in privabljanje zagonskih podjetij v dolino. Da bi bile naložbe v industrijo Unije varne, bi bilo treba v načrtu določiti tudi trajanje podpornih ukrepov.
- (31) Države članice se spodbuja, da določijo doline v manj razvitih regijah in regijah v prehodu ter na območjih, ki prejemajo pomoč. Naložbe za vzpostavitev dolin, opremljanje z ustrezno infrastrukturo, preoblikovanje degradiranih območij in razvoj lokalnih znanj in spretnosti so lahko upravičene do javne finančne podpore, tudi prek skladov z deljenim upravljanjem, in sicer Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada, vzpostavljenih z Uredbo (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁰⁾, Sklada za pravični prehod, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²¹⁾, ter Evropskega socialnega sklada plus (ESS+), vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²²⁾. V skladu s pravili, ki urejajo posamezen sklad, in po presoji ustreznih organov upravljanja lahko te naložbe prejmejo najvišje možne stopnje sofinanciranja, ki so dovoljene v posameznem skladu.

⁽²⁰⁾ Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL L 231, 30.6.2021, str. 60).

⁽²¹⁾ Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod (UL L 231, 30.6.2021, str. 1).

⁽²²⁾ Uredba (EU) 2021/1057 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1296/2013 (UL L 231, 30.6.2021, str. 21).

- (32) Glede na vlogo dolin pri agregaciji in združevanju virov, ki so relevantni za odprto strateško avtonomijo Unije, in njihov prispevek k zanesljivosti dobave Unije z neto ničelnimi tehnologijami ter zelenemu in digitalnemu prehodu bi morali ustrezni organi za izdajo dovoljenj doline obravnavati, kot da so v javnem interesu. Ta ukrep vključuje uvedbo določbe, v kateri je določeno, da so projekti v dolinah v javnem interesu za namene zadevnega okoljskega prava Unije. Ti projekti ne bi smeli imeti večjih škodljivih vplivov na okolje, ki jih ni mogoče ublažiti ali kompenzirati. Zadevni organ za izdajo dovoljenj lahko na podlagi predhodne ocene sklene, da javni interes, s katerim so povezani projekti v dolini, prevlada nad javnimi interesi, povezanimi z naravo in varstvom okolja, in da se zato projekti lahko odobrijo, če so izpolnjeni vsi ustrezni pogoji iz Direktive 2000/60/ES, Direktive 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²³⁾, Direktive 92/43/EGS ter zakonodajnih aktov Unije o obnovi narave.
- (33) Nepredvidljivost, kompleksnost in včasih predolgo trajanje nacionalnih postopkov za izdajo dovoljenj ogrožajo varnost naložb, ki je potrebna za učinkovit razvoj projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti. Da bi torej države članice zagotovile in pospešile učinkovito izvajanje, bi morale imeti racionalizirane in učinkovite postopke za izdajo dovoljenj. Poleg tega bi morale države članice razmisliti o inovaciji politik na tem področju. Sicer pa bi morali neto ničelni strateški projekti na nacionalni ravni veljati za nujne in zato imeti prednostni status v vseh sodnih postopkih in postopkih za reševanje sporov, povezanih z njimi, če in kolikor so v nacionalnem pravu določeni taki nujni postopki, pri čemer je treba zagotoviti spoštovanje pravice do obrambe, če in kolikor so v nacionalnem pravu določeni takšni nujni postopki. To bi bilo treba storiti, ne da bi pristojnim organom preprečili racionalizacijo postopkov za izdajo dovoljenj, med drugim za druge projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ki niso neto ničelni strateški projekti.
- (34) Da bi dosegli cilje za leto 2030, je treba posebno pozornost nameniti nekaterim neto ničelnim strateškim projektom, tudi z vidika njihovega pomembnega prispevka k doseganju neto ničelnih emisij CO₂ do leta 2050. Ti projekti imajo ključno vlogo v odprti strateški avtonomiji Unije, saj državljanom zagotavljajo dostop do čiste, cenovno dostopne in zanesljive energije. Glede na njihovo vlogo bi bilo treba za te projekte uporabljati še bolj racionalne in učinkovite postopke za izdajo dovoljenj, imeti bi morali status največjega možnega nacionalnega pomena, ki ga omogoča nacionalno pravo, in prejemati dodatno podporo za privabljanje naložb, hkrati pa bi morali še vedno izpolnjevati obveznosti Unije in mednarodne obveznosti na podlagi direktiv 2009/147/ES, 92/43/EGS, zakonodajnimi akti Unije o obnovi narave ter iz Konvencije Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, podpisane 25. junija 1998 v Aarhusu, ter veljavne obveznosti na področju socialnega in delovnega prava, določenih s pravom Unije ali nacionalnim pravom.
- (35) Zadevni organi, pristojni za izdajo dovoljenj, bi morali neto ničelne strateške projekte šteti za projekte v javnem interesu glede na njihovo vlogo pri zagotavljanju zanesljivosti dobave z neto ničelnimi tehnologijami v Uniji ter glede na njihov prispevek k odprti strateški avtonomiji ter zelenemu in digitalnemu prehodu Unije. Organ za izdajo dovoljenj lahko na podlagi svoje ocene za vsak primer posebej sklene, da je javni interes, s katerim je povezan projekt, pomembnejši od javnih interesov, povezanih z varstvom narave in okolja, ter da je posledično projekt mogoče dovoliti, če so izpolnjeni vsi ustrezni pogoji iz Direktive 2000/60/ES, 2009/147/ES ali 92/43/EGS ali zakonodajnih aktov Unije o obnovi narave.
- (36) Določiti je treba tudi ukrepe, s katerimi bo Unija uresničila cilj 50 milijonov ton letne operativne zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ do leta 2030, s tem pa podprla razogljičenje industrij Unije in boj proti podnebnim spremembam.
- (37) Komisija je leta 2020 sprejela strategijo EU za povezovanje energetskega sistema. V tej strategiji je navedena vizija o tem, kako pospešiti prehod na bolj povezan energetski sistem, ki podpira podnebno nevtralno gospodarstvo z najnižjimi stroški v vseh sektorjih. Vključuje tri dopolnjujoče se koncepte, ki se medsebojno krepijo: prvič, bolj „krožni“ energetski sistem, v središču katerega je energetska učinkovitost; drugič, večjo neposredno elektrifikacijo sektorjev končne uporabe; tretjič, uporabo obnovljivih in nizkoogljičnih goriv, vključno z vodikom. Pomisleki, povezani s povezovanjem energetskega sistema, se nanašajo na rešitve za popolno vključitev vse električne energije,

⁽²³⁾ Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7).

proizvedene v napravah za energijo iz obnovljivih virov, v širši energetski sistem. To vključuje sprejetje tehničnih rešitev, ki omogočajo vključitev presežne električne energije, proizvedene v napravah za energijo iz obnovljivih virov, vključno s shranjevanjem in širjenjem nefosilnih virov energije v omrežje, ki jih je mogoče načrtovati, v različnih oblikah in z upravljanjem povpraševanja.

- (38) Zajemanje in shranjevanje ogljika je tehnologija, ki bo prispevala k blaženju podnebnih sprememb. Vključuje zajemanje CO₂ iz industrijskih naprav, transport do območja shranjevanja ter vbrizgavanje v ustrezno podzemno geološko formacijo z namenom trajnega shranjevanja.
- (39) Razvoj rešitev za zajemanje in shranjevanje ogljika za industrijo ovira neuspešno usklajevanje. Po eni strani kljub temu da so zaradi cenovnega signala za CO₂, ki ga zagotovi sistem za trgovanje z emisijami, takšne naložbe ekonomsko vzdržne, se industrije, ki vlagajo v zajemanje emisij CO₂, soočajo z velikim tveganjem, da dostop do geoloških območij shranjevanja z dovoljenjem ne bo mogoč. Po drugi strani pa imajo vlagatelji v prva območja shranjevanja CO₂ vnaprejšnje stroške z njihovim iskanjem, razvojem in ocenjevanjem, preden sploh lahko zaprosijo za regulativno dovoljenje za shranjevanje. Preglednost glede potencialne zmogljivosti shranjevanja CO₂ z vidika geološke ustreznosti zadevnih območij in vsi obstoječi geološki podatki, vključno z neobdelanimi in vzorčnimi podatki, zlasti tistimi, pridobljenimi pri raziskovanju proizvodnih lokacij za ogljikovodike, lahko akterjem na trgu pomagajo pri načrtovanju naložb. Države članice bi morale take obstoječe podatke ob upoštevanju zaupnosti, nacionalne varnosti in poslovne občutljivosti ter ustreznega nadomestila za podatke, ki so zasebno ustvarjeni in v zasebni lasti, dati na voljo javnosti in redno poročati, z usmeritvijo v prihodnost, o vsakem napredku pri razvoju območij shranjevanja CO₂ ter ustreznih potrebah po zmogljivostih vbrizgavanja in shranjevanja, da bi skupaj dosegle cilj na ravni Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂. Te obveznosti glede preglednosti ne posegajo v pravico držav članic, da ne odobrijo uporabe zmogljivosti shranjevanja CO₂ na svojem ozemlju ali jo omejijo.
- (40) Da bi se izognili nasedlim naložbam in zagotovili, da bo ekonomsko vzdržna zmogljivost vbrizgavanja privedla do zmanjšanja emisij CO₂, bi bilo treba vzdolž celotne vrednostne verige zagotoviti gospodarsko upravičenost. Zato je treba do leta 2030 vzpostaviti celotne in posamezne vrednostne verige zajemanja in shranjevanja ogljika, vključno z zajemanjem, transportom in shranjevanjem, in sicer z učinkovitimi politikami Unije in nacionalnimi politikami z ustreznimi predpisi, ki zagotavljajo konkurenco in odprt dostop.
- (41) Ključno ozko grlo za naložbe v zajemanje ogljika, ki so dandanes vse bolj ekonomsko vzdržne, je razpoložljivost delujočih območij shranjevanja CO₂ v Uniji, ki podpirajo spodbude iz Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁴⁾. Da bi Unija okrepila tehnologijo in razširila svoje vodilne proizvodne zmogljivosti, mora razviti v prihodnost usmerjeno oskrbo s stalnimi geološkimi območji shranjevanja CO₂, ki imajo dovoljenja v skladu z Direktivo 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁵⁾, pa tudi infrastrukturo za transport CO₂. Z določitvijo cilja Unije glede letne operativne zmogljivosti vbrizgavanja 50 milijonov ton CO₂ do leta 2030, kar je v skladu s pričakovanimi zmogljivostmi, ki bodo potrebne do leta 2030, in glede na to, da podjetja večinoma poslujejo v državah članicah, ki imajo zaradi pravnih, geoloških, geografskih, tehničnih in tržnih omejitev zelo omejeno zmogljivost shranjevanja, lahko zadevni sektorji usklajujejo svoje naložbe s ciljem ustvariti evropsko neto ničelno vrednostno verigo transporta in shranjevanja CO₂, ki jo lahko industrije uporabijo za razogljičenje svoje dejavnosti. S tem začetnim uvajanjem se bo podprlo tudi nadaljnje shranjevanje CO₂ do leta 2050. Po ocenah Komisije bi morala Unija do leta 2050 zajeti do 550 milijonov ton CO₂ na letni ravni, da bi dosegla neto ničelni cilj, tudi za odvzeme ogljika. Tak prvi cilj glede zmogljivosti za shranjevanje v industrijskem obsegu bo zmanjšal tveganja naložb v zajemanje emisij CO₂ kot pomembnega orodja za doseganje podnebne nevtralnosti. Ko bo ta uredba vključena v Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru, bo cilj Unije glede letne operativne zmogljivosti vbrizgavanja 50 milijonov ton CO₂ do leta 2030 ustrezno prilagojen. Da bi države članice zagotovile, da bo cilj Unije dosežen, bi morale sprejeti potrebne ukrepe za olajšanje in spodbujanje uvajanja projektov zajemanja in shranjevanja ogljika. Ti ukrepi bi morali vključevati tudi ukrepe, ki onesnaževalce spodbujajo k zajemanju emisij, in naložbeno podporo za vlagatelje v infrastrukturo za transport CO₂ do območij shranjevanja.

⁽²⁴⁾ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

⁽²⁵⁾ Direktiva 2009/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o geološkem shranjevanju ogljikovega dioksida in spremembi Direktive Sveta 85/337/EGS, direktiv 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 1013/2006 (UL L 140, 5.6.2009, str. 114).

- (42) V vseh mednarodnih sporazumih o trajnem shranjevanju CO₂ Unije v tretjih državah bi morali biti določeni enakovredni pogoji za zagotovitev trajnega in okoljsko varnega geološkega shranjevanja zajetega CO₂, hkrati pa bi morale biti zagotovljene, da se shranjevanje CO₂ Unije ne uporablja za povečanje proizvodnje ogljikovodikov in ustreza dejanskemu zmanjšanju emisij.
- (43) Z opredelitvijo območij shranjevanja CO₂ ter vseh povezanih projektov za zajemanje CO₂ in infrastrukturnih projektov za CO₂, ki prispevajo k cilju Unije za leto 2030 kot neto ničelni strateški projekti, je mogoče pospešiti in olajšati razvoj območij shranjevanja CO₂, vse večje povpraševanje industrije po območjih shranjevanja CO₂, pa se lahko usmeri v stroškovno najbolj učinkovita območja shranjevanja. Vse več izčrpanih plinskih in naftnih polj, ki bi jih bilo mogoče spremeniti v varna območja shranjevanja CO₂, se bliža koncu uporabne proizvodne življenjske dobe. Poleg tega je naftna in plinska industrija potrdila odločenost glede energetskega prehoda ter ima sredstva, spretnosti in znanje, ki so potrebni za raziskovanje in razvoj dodatnih območij shranjevanja. Za izpolnitev cilja Unije glede letne operativne zmogljivosti vbrizgavanja 50 milijonov ton CO₂ do leta 2030 mora sektor zbrati svoje prispevke za zagotovitev, da bo zajemanje in shranjevanje ogljika kot podnebna rešitev na voljo še pred povpraševanjem. Da bi zagotovili pravočasen in stroškovno učinkovit razvoj območij shranjevanja CO₂ na ravni Unije v skladu s ciljem Unije za zmogljivost vbrizgavanja, bi morali imetniki dovoljenj za proizvodnjo nafte in plina v Uniji prispevati k temu cilju sorazmerno glede na njihovo proizvodno zmogljivost za nafto in plin, hkrati pa pokazati prožnost za sodelovanje in upoštevanje drugih prispevkov tretjih strani. Pristop vrednostne verige bi bilo treba spodbujati z ukrepi, sprejetimi na ravni Unije in nacionalni ravni. V skladu s tem bi morali imetniki dovoljenj za proizvodnjo nafte in plina v Uniji izvajati potrebne naložbe in podpirati razvoj vzdržnih poslovnih modelov za celotno vrednostno verigo ogljikovega dioksida.
- (44) Da bi prispevali k cilju Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂, lahko zavezani subjekti sklenejo sporazume z nezavezanimi subjekti, da bi izpolnili svojo obveznost v celoti ali delno. Ti sporazumi so lahko del sporazuma o skupnem podjetju, v katerem je določeno območje shranjevanja, ali pa se izvajajo ločeno med strankami, da bi izpolnili prispevek zavezanega subjekta. Če so bila taka skupna podjetja ustanovljena pred datumom začetka veljavnosti te uredbe, se lahko za izpolnitev obveznosti drugih subjektov uporabi polna zmogljivost vbrizgavanja zadevnega skupnega projekta shranjevanja CO₂.
- (45) Da bi zagotovili, da se območja shranjevanja razvijajo pod ugodnimi tržnimi pogoji, bi morala Komisija izvesti oceno, v kateri bi preučila razmerje med dejanskim povpraševanjem po zmogljivosti vbrizgavanja iz projektov zajemanja CO₂ in glavno infrastrukturo, potrebno za transport CO₂, ki se že uporablja ali naj bi začela obratovati do leta 2030, in obveznostmi glede zmogljivosti shranjevanja do leta 2030.
- (46) Odstopanja od obveznosti so bistveno orodje za preprečevanje naslednjih naložb v teh okoliščinah. Da bi omogočili učinkovito uporabo teh odstopanj, bi morale države članice in Komisija v celoti sodelovati z ustreznimi pooblaščenimi subjekti pri vsaki oceni potrebe po odstopanju, zlasti kadar pooblaščen subjekt označi tako potrebo. Da bi dosegli cilj Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂, kadar na podlagi ocene Komisije odstopanje ni odobreno ali če zadevna država članica ni zaprosila za odstopanje, bosta Komisija in država članica sodelovali z ustreznimi pooblaščenimi subjekti, da bi pomagali pri reševanju ovir in preprek ter tako olajšali izpolnjevanje obveznosti.
- (47) Dodatna prizadevanja politike so bistvena za čezmejno načrtovanje infrastrukture. Dostopnost in povezljivost vseh oblik transporta CO₂ imata ključno vlogo pri uvajanju projektov za tehnologije zajemanja in shranjevanja ogljika ter tehnologije zajemanja in uporabe ogljika. Taki načini zajemajo ladje, barže, vlake in tovornjake ter fiksne objekte za priključitev in privez, utekočinjanje, začasno shranjevanje in pretvornike CO₂ zaradi nadaljnjega transporta po cevovodih in v namenskih načinih transporta.
- (48) Državam članicam bi moralo biti omogočeno, da oblikujejo ali zagotovijo podporo pri ustanovitvi subjektov, katerih cilj je vzpostavitev omrežij za transport CO₂, vključno z gradnjo infrastrukture ali zagotavljanjem plovil ali drugih prevoznih sredstev.
- (49) Zajemanje, shranjevanje in uporaba CO₂ bodo neizogibno del razogljicene prihodnosti Unije, vključno z odvzemi. Potreben je dobro delujoč trg na ravni Unije za zajeti CO₂, storitve vbrizgavanja CO₂, storitve transporta CO₂, in dejavnosti uporabe ogljika. Ta trg bi moral na ekonomsko najboljši način uresničevati nekatere cilje javne politike. Splošni cilj je trajnostno in stroškovno učinkovito razogljicenje industrije Unije z zagotavljanjem, da se lahko vse emisije CO₂, ki jih ni mogoče zmanjšati s tehničnimi sredstvi ali kjer zmanjšanje teh emisij ni ekonomsko vzdržno,

zajamejo in shranijo ali uporabijo, s čimer se preprečijo zapoznele emisije. Ta trg bi moral tudi zagotoviti, da je geološko shranjevanje zajetega CO₂ varno, trajnostno in trajno ter da je zajeti CO₂ na voljo za dejavnosti uporabe ogljika v skladu s podnebnimi cilji Unije. Delujoč trg za CO₂ bi moral biti podprt tudi z mrežo infrastrukture za transport CO₂ z minimalnim okoljskim odtisom, ki je dostopna udeležencem na trgu pod poštenimi, odprtimi in nediskriminatornimi pogoji. Trg bi moral biti skladen z okoljskimi standardi Unije.

- (50) Uporaba zajetega CO₂ v nekaterih proizvodnih procesih lahko omogoči trajno shranjevanje CO₂ ali prispeva k zmanjšanju odvisnosti Unije od fosilnih goriv. Zato bi bilo treba vse subjekte, vključene v vrednostno verigo dejavnosti vbrizgavanja CO₂ iz te uredbe, spodbuditi, da razmislijo, ali je mogoče CO₂, ki ga je treba shraniti, trajno shraniti v nove proizvode ali uporabiti v podporo ciljem Unije za zmanjšanje njene odvisnosti od fosilnih goriv.
- (51) Unija je pomagala zgraditi svetovni gospodarski sistem na podlagi odprte, pregledne in na pravilih temelječe trgovine, si prizadevala za spoštovanje in napredek socialnih standardov in standardov okoljske trajnostnosti ter standardov za podnebni prehod, tem vrednotam pa je v celoti zavezana. Unija želi z reformo Svetovne trgovinske organizacije (STO), vzpostavitev novih partnerstev ter bojem proti nepoštenim trgovinskim praksam in presežnim proizvodnim zmogljivostim zagotoviti enake konkurenčne pogoje za industrijo Unije, tudi z industrijskimi partnerstvi za neto ničelne tehnologije, ki zagotavljajo kakovostna delovna mesta za delavce.
- (52) Da bi Uniji zagotovili dostop do varne in trajnostne dobave z neto ničelnimi tehnologijami, ki so potrebne za zaščito odpornosti Unije in doseganje ciljev podnebne nevtralnosti, mora biti notranji trg ugodno okolje za inovacije na področju neto ničelnih tehnologij. Inovacije bodo ključne pri zagotavljanju konkurenčnosti Unije in čim hitrejšem doseganju neto ničelnih ciljev. Glede na hiter razvoj neto ničelnih tehnologij in pomembnih regulativnih smernic za zeleni prehod je za doseganje ciljev te uredbe izjemno pomembno, da se pri pripravi, pregledu in reviziji prava in političnih pobud Unije na področju inovacij, upoštevajo njihovi morebitni vplivi na inovacije, in sicer z uporabo načela inovativnosti.
- (53) Da bi upoštevali cilje te uredbe, bi Komisija lahko razmislila o morebitni posodobitvi poti prehoda, ki se razvijajo na podlagi sporočila Komisije iz maja 2021 in s pomočjo katerih bi lahko ugotovili, kje so možnosti za prehod in konkurenčnost industrije Unije in ozka grla, ali pa bi lahko pri vseh takih prihodnjih pobudah upoštevala to uredbo.
- (54) Unija mora kot del prvega stebra industrijskega načrta v okviru zelenega dogovora razviti in ohraniti industrijsko podlago za zagotavljanje rešitev neto ničelne tehnologije za zanesljivost svoje oskrbe z energijo, hkrati pa izpolniti tudi svoje cilje glede podnebne nevtralnosti. Za podporo temu cilju in za preprečitev odvisnosti pri dobavi z neto ničelnimi tehnologijami, ki bi upočasnila prizadevanja Unije za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov ali ogrozila zanesljivost oskrbe z energijo, bi morala ta uredba vsebovati določbe za spodbujanje povpraševanja po trajnostnih in odpornih neto ničelnih tehnologijah.
- (55) Uporaba minimalnih obveznih zahtev zagotavlja, da se vzvod javne porabe za večje povpraševanje po učinkovitejšem javnem naročanju za neto ničelne proizvode na področju okoljske trajnostnosti poveča na strukturiran način, ki ga lahko izvajajo javni naročniki in naročniki. Nekatere izjeme bi morale zagotoviti, da se javni naročniki in naročniki izogonejo posebnim neželenim posledicam. Te izjeme se nanašajo na monopol, specifične primere nedelovanja trga ali okoliščine, v katerih bi se lahko javni naročniki ali naročniki soočili z nesorazmernimi stroški ali tehnično nezdružljivostjo. Javni naročniki in naročniki bi morali še naprej imeti možnost, da v dokumente v zvezi z oddajo javnega naročila vključijo dodatne minimalne zahteve, če so v skladu z direktivami 2014/23/EU⁽²⁶⁾, 2014/24/EU⁽²⁷⁾ ali 2014/25/EU⁽²⁸⁾ Evropskega parlamenta in Sveta ter veljavnim sektorskim pravom. Prav tako bi

⁽²⁶⁾ Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L 94, 28.3.2014, str. 1).

⁽²⁷⁾ Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

⁽²⁸⁾ Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetske in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243).

morali še naprej imeti možnost, da pod enakimi pogoji uporabijo tudi merila za oddajo javnega naročila pri določitvi ekonomsko najboljše ponudbe, kot so cena, stroški ali druga merila.

- (56) Za naročila gradenj in koncesije za gradnje, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, bi morali javni naročniki in naročniki izbrati enega ali več posebnih pogojev, zahtev ali pogodbenih obveznosti za pomoč pri doseganju več ciljev, kot so obravnavanje socialnih vidikov ali vidikov, povezanih z zaposlovanjem, da bi dosegli pozitiven socialni izid in po potrebi dejansko upoštevali pomisleke glede kibernetске varnosti ali pridobili zadostno zagotovilo, da bodo zadevni proizvodi dobavljeni pravočasno. Ti vidiki so pomembni tudi za krepitev odpornosti. Predvideti bi bilo treba tudi izjeme, ki se nanašajo na monopol, specifične primere nedelovanja trga ali okoliščine, v katerih bi se lahko javni naročniki ali naročniki soočili z nesorazmernimi stroški ali tehnično nezdržljivostjo.
- (57) V nekaterih primerih bi bilo treba v zvezi z nekaterimi tretjimi državami pozornost nameniti prispevku razpisa k odpornosti. Če Komisija ugotovi, da delež neto ničelne tehnologije ali njenih glavnih posebnih komponent s poreklom iz tretje države predstavlja več kot 50 % dobave te specifične tehnologije ali teh komponent v Uniji, bi bilo treba od javnih naročnikov in naročnikov zahtevati, da v dokumente v zvezi z oddajo javnega naročila vključijo več pogojev, da bi dosegli zadostno odpornost. Na ta način vrednost specifične neto ničelne tehnologije ali glavnih posebnih komponent specifične neto ničelne tehnologije, ki izvira iz zadevne tretje države, pod posebnimi pogoji ne bi smela presežati 50-odstotne omejitve. Poleg tega bi bilo treba uporabiti isti mehanizem, če Komisija ugotovi, da se je delež dobave teh proizvodov ali komponent s poreklom iz tretje države v Uniji dve zaporedni leti v povprečju povečal za vsaj 10 odstotnih točk in dosegel vsaj 40 % dobave v Uniji. To bo Uniji omogočilo, da učinkovito upošteva nastajanje odvisnosti. Za pogodbe zajete v Dodatku I Unije k Sporazumu Svetovne trgovinske organizacije o vladnih nabavah ali drugih ustreznih mednarodnih sporazumih, ki zavezujejo Unijo, javni naročniki in naročniki teh zahtev ne bi smeli uporabljati za neto ničelne tehnologije ali njihove glavne posebne komponente, ki izvirajo iz virov dobave, ki so podpisniki teh sporazumov.
- (58) V primeru neupoštevanja teh pogojev glede odpornosti bi morali javni naročniki in naročniki v njihovih dokumentih v zvezi z oddajo javnega naročila zahtevati tudi, da mora glavni izvajalec zadevnemu javnemu naročniku ali naročniku plačati sorazmerno pristojbino v višini vsaj 10 % vrednosti naročila specifičnih neto ničelnih tehnologij, da bi zagotovili skladnost z mehanizmom.
- (59) Države članice ne bi smele diskriminirati ali neupravičeno različno obravnavati ponudnika neto ničelnih tehnologij iz druge države članice. Ta obveznost odraža že obstoječo obveznost javnih naročnikov in naročnikov v skladu z direktivami 2014/23/EU, 2014/24/EU in 2014/25/EU, da gospodarske subjekte obravnavajo enako in nediskriminatorno ter da upoštevajo postopkovna pravila iz navedenih direktiv, da se zagotovi praktični učinek načel enake obravnave in nediskriminacije ter da so postopki javnega naročanja odprti za konkurenco.
- (60) Brez poseganja v pravo Unije, ki se uporablja za določeno tehnologijo, tudi na podlagi Uredbe (EU) 2024/1781 Evropskega parlamenta in Sveta⁽²⁹⁾ in Uredbo (EU) 2023/1542 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁰⁾, in če v njih ni določeno drugače, bi morali imeti javni naročniki in naročniki možnost, da pri ocenjevanju okoljske trajnosti neto ničelnih rešitev, naročenih na podlagi te uredbe, upoštevajo različne elemente, ki imajo vpliv na podnebje in okolje.
- (61) Na Komisijo bi bilo treba prenesti izvedbena pooblastila za določitev vodilnih načel za javne naročnike in naročnike za določitev tehničnih specifikacij, zahtev in pogojev za izvedbo javnega naročila v zvezi z okoljsko trajnostnostjo za javna naročila. To ne bi smelo posegati v pravo Unije, ki se uporablja za specifične tehnologije, tudi na podlagi Uredbe (EU) 2024/1781 in Uredbe (EU) 2023/1542.

⁽²⁹⁾ Uredba (EU) 2024/1781 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovano za trajnostne izdelke, spremembi Direktive (EU) 2020/1828 in Uredbe (EU) 2023/1542 ter razveljavitvi Direktive 2009/125/ES (UL L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>).

⁽³⁰⁾ Uredba (EU) 2023/1542 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2023 o baterijah in odpadnih baterijah, spremembi Direktive 2008/98/ES in Uredbe (EU) 2019/1020 ter razveljavitvi Direktive 2006/66/ES (UL L 191, 28.7.2023, str. 1).

- (62) Da bi v okviru postopka javnega naročanja ali dražbe upoštevali potrebo po podpori proizvodnji ali porabi energije iz obnovljivih virov in potrebo po diverzifikaciji virov dobave z neto ničelnimi tehnologijami, tako da ne bi obstajalo le nekaj virov dobave, in brez poseganja v mednarodne zaveze Unije, bi morala dobava šteti za nezadostno diverzificirano vsaj, kadar specifična ničelna tehnologija ali njene glavne posebne komponente, ki izvirajo iz ene tretje države in zagotavlja več kot 50 % te dobave v Uniji.
- (63) Da bi spodbujali odgovorno poslovno ravnanje ponudnikov, kibernetsko varnost in varnost podatkov uporabljenih tehnologij, projektov in z njimi povezanih infrastruktur ter celovito in pravočasno izvajanje projektov, bi morali javni organi, ki načrtujejo dražbe za uporabo energije iz obnovljivih virov, vključiti predizbirna merila, povezana z odgovornim poslovnim ravnanjem, kibernetsko varnostjo in varnostjo podatkov ter zmožnostjo celovitega in pravočasnega izvajanja projekta.
- (64) Da bi podprli cilj razvoja in ohranjanja industrijske podlage za zagotavljanje tehnologij za energijo iz obnovljivih virov, potrebnih za zagotovitev oskrbe Unije z energijo in preprečevanje odvisnosti od dobave s temi tehnologijami, ki bi upočasnile prizadevanja Unije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ali ogrozile zanesljivost oskrbe z energijo, bi morali javni organi, ki načrtujejo dražbe za uvajanje energije iz obnovljivih virov, izboljšati trajnostnost in odpornost dobave s temi tehnologijami v Uniji. Države članice bi morale oceniti prispevek dražb k trajnostnosti s preučitvijo okoljske trajnosti ponudb, njihovega prispevka k inovacijam in njihovega prispevka k povezovanju energetskega sistema. V ta namen bi morale imeti države članice možnost, da v zasnovi dražbe uvedejo predizbirna merila ali merila za dodelitev. Čeprav bi morali vsi projekti ponudnikov izpolnjevati predizbirna merila, da bi lahko sodelovali na dražbi, je cilj meril za dodelitev oceniti in razvrstiti različne projekte, ki sodelujejo na dražbi.
- (65) Javni organi, ki načrtujejo dražbe za uvajanje energije iz obnovljivih virov, lahko pri preučevanju okoljske trajnostnosti ponudb v obliki predizbirnih meril ali meril za dodelitev upoštevajo različne elemente, ki vplivajo na podnebje in okolje. Ti elementi bi lahko vključevali trajnost in zanesljivost rešitve, enostavnost popravila in vzdrževanja ter dostop do takih storitev, enostavnost posodobitve in prenovitve, enostavnost in kakovost recikliranja, uporabo snovi, porabo energije, vode in drugih virov v eni ali več fazah življenjskega cikla proizvoda, maso in prostornino proizvoda in embalaže, vključitev obnovljivih materialov, recikliranih ali rabljenih komponent, količino, lastnosti in razpoložljivost potrošnih materialov, potrebnih za pravilno uporabo in vzdrževanje, okoljski odtis proizvoda in vpliv njegovega življenjskega cikla na okolje; ogljični odtis proizvoda, izpust mikroplastike, emisije v zrak, vodo ali tla, izpuščene v eni ali več fazah življenjskega cikla proizvoda, količino nastalih odpadkov in porabe.
- (66) Da bi podprli zasnovi in proizvodnjo bolj inovativnih in naprednih tehnologij za energijo iz obnovljivih virov, se lahko pri prispevku ponudb k trajnostnosti v obliki predizbirnih meril ali meril za dodelitev upošteva prispevek k inovacijam z določitvijo predizbirnih meril ali meril za dodelitev, ki spodbujajo uporabo popolnoma novih rešitev ali izboljšanje primerljivih najsodobnejših rešitev.
- (67) Da bi podprli vključevanje energije iz obnovljivih virov v energetske sistem Unije in njene koristi za stroškovno učinkovito razogljčenje, se lahko pri prispevku ponudb k trajnostnosti upošteva prispevek k povezovanju energetskega sistema, na primer s shranjevanjem energije, odvečno toploto in predelavo hlada ter proizvodnjo vodika iz obnovljivih virov.
- (68) Da bi izboljšali odpornost dobave z neto ničelnimi tehnologijami za energijo iz obnovljivih virov in preprečili pretirano odvisnost od držav z visoko koncentracijo dobave v Uniji, bi morali javni organi s predizbirnimi merili ali z merili za dodelitev preučiti prispevek različnih projektov, ki sodelujejo na dražbah za uvajanje energije iz obnovljivih virov, k odpornosti in pri tem upoštevati potrebe po diverzifikaciji dobave s tehnologijami za energijo iz obnovljivih virov, brez poseganja v mednarodne zaveze Unije. Javni organi bi morali pri uporabi merila odpornosti upoštevati, da bi bilo treba dobavo šteti za nezadostno diverzificirano, vsaj kadar več kot 50 % povpraševanja v Uniji po specifični neto ničelni tehnologiji ali njenih glavnih posebnih komponentah izvira iz ene same tretje države.

- (69) Kadar se uporablja kot merilo za dodelitev, ponderiranje meril za prispevek ponudbe k trajnostnosti in odpornosti v zvezi z dražbami za uvajanje energije iz obnovljivih virov ne posega v možnost organov, ki te dražbe načrtujejo, da določijo višji prag za merila v zvezi z okoljsko trajnostnostjo, inovacijami in povezovanjem energetskega sistema, če je to združljivo s katero koli omejitvijo za necenovna merila, določena v skladu s pravili o državni pomoči. V vsakem primeru bi morala uporaba teh meril ter njihove minimalne in skupne teže na dražbah zagotoviti, da dražbe ostanejo konkurenčne in skladne s členoma 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).
- (70) Da bi izboljšali dobavo Unije s tehnologijami energije iz obnovljivih virov in do leta 2030 dosegli skupne letne referenčne potrebe po proizvodnji v Uniji, bi bilo treba v tej uredbi določiti poseben delež količine, prodane na dražbi, za katero se uporabljajo necenovna merila. Komisija bi morala ta delež oceniti vsaki dve leti, da bi določila vpliv necenovnih meril na razvoj letne proizvodnje tehnologij za energijo iz obnovljivih virov v Uniji in uporabo energije iz obnovljivih virov, vključno z njihovim finančnim učinkom in vplivom na hitrost uvajanja, pri čemer bi bilo treba upoštevati tudi izvedljivost in jasnost sistema za razvijalce projektov. Če ocene pokažejo, da uporaba meril odpornosti in trajnostnosti pozitivno prispeva k zanesljivosti dobave Unije z neto ničelnimi tehnologijami, zlasti s povečanjem proizvodne zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov v Uniji, in ne ovira bistveno doseganja ciljev za energijo iz obnovljivih virov iz Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³¹⁾, vključno z uvedbo v vsaki državi članici, bi bilo treba uporabo navedenih določb postopoma povečati. Za vsak korak bi bilo treba izvesti oceno učinka, da bi zagotovili, da večji deleži še naprej pozitivno prispevajo k zanesljivosti dobave s tehnologijami za energijo iz obnovljivih virov in da te koristi prevladajo nad učinki na stroške in hitrost uvajanja energije iz obnovljivih virov. Pri določanju deleža količine, prodane na dražbi, bi si bilo treba prizadevati, če je to primerno in izvedljivo, za postopno splošno povečanje, da bi prispevali k doseganju splošnih ciljev te uredbe in dosegli 50 % do konca leta 2029.
- (71) Uporaba meril odpornosti in trajnostnosti bi lahko zelo različno vplivala na države članice glede na njihove cilje za uvajanje energije iz obnovljivih virov in nacionalne strategije za razogljičenje. Zato bi morala Komisija pri ocenjevanju učinka teh meril na uvajanje energije iz obnovljivih virov preučiti skupni finančni vpliv in učinke na uvajanje v Uniji ter učinek na države članice in druge ustrezne deležnike, vključno z gospodinjstvi in podjetji. Da bi Komisija ugotovila učinek na uvajanje energije iz obnovljivih virov in upoštevala praktične izkušnje z uporabo necenovnih meril, bi se morala v okviru svoje ocene na strukturiran in pregleden način posvetovati z nacionalnimi organi, ki izvajajo dražbe.
- (72) Merila za dražbe bi lahko prekomerno obremenila predlagatelje projektov na področju energije iz obnovljivih virov z majhnimi zmogljivostmi. Da bi omejili vpliv te uredbe na dražbe za podporo projektom z največjo zmogljivostjo 10 megavatov, bi morale imeti države članice možnost, da te dražbe izključijo iz izračuna skupne količine zmogljivosti, prodane na leto.
- (73) Kadar je na dražbah, za katere se uporabljajo predizbirna merila ter merila odpornosti in trajnostnosti, premalo ponudb, se uvajanje energije iz obnovljivih virov ne bi smelo upočasniti z obveznostjo držav članic, da ta merila uporabljajo za delež dražbene količine, za katerega je bilo premalo ponudb. Države članice bi zato morale imeti možnost, da iz zahtev za dražbe izključijo delež dražbene količine, za katerega je bilo premalo ponudb. Za dražbo se šteje, da je ponudba premajhna, če ponudbe, predložene za to dražbo, zajemajo količino, ki je manjša od skupne količine zmogljivosti, prodane na dražbi.
- (74) Za namene vzpostavitve programov v korist gospodinjstev, podjetij ali potrošnikov, ki spodbujajo nakup proizvodov neto ničelne tehnologije, in brez poseganja v mednarodne zaveze Unije se dobava šteje za nezadostno diverzificirano, kadar en sam vir dobavlja več kot 50 % vsega povpraševanja po določeni neto ničelni tehnologiji v Uniji. Da bi zagotovili dosledno uporabo, bi morala Komisija objaviti letni seznam, ki se začne na dan začetka uporabe te uredbe, o porazdelitvi porekla končnih proizvodov neto ničelne tehnologije, ki spadajo v to kategorijo, razčlenjen po deležu dobave Unije s poreklom iz različnih virov v zadnjem letu, za katero so podatki na voljo.

⁽³¹⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

- (75) S Sklepom Sveta 2014/115/EU ⁽³²⁾ je bila med drugim odobrena sprememba Sporazuma o vladnih nabavah. Cilj Sporazuma o vladnih nabavah je vzpostaviti večstranski okvir uravnoteženih pravic in obveznosti glede javnih naročil, da bi dosegli liberalizacijo in rast svetovne trgovine. Za naročila, ki jih zajemajo Dodatek I Unije k Sporazumu o vladnih nabavah in tudi drugi ustrezni mednarodni sporazumi, ki zavezujejo Unijo, vključno s sporazumi o prosti trgovini in členom III:8(a) Splošnega sporazuma o carinah in trgovini iz leta 1994, za javna naročila, ki jih izvajajo vladne agencije v zvezi z nakupom proizvodov z namenom nadaljnje prodaje na trgu ali uporabe v proizvodnji blaga za prodajo na trgu, javni naročniki in naročniki ne bi smeli uporabiti zahtev glede odpornosti za ničelne tehnologije ali njihove glavne posebne komponente, ki izvirajo iz virov dobave, ki so podpisniki teh sporazumov.
- (76) Uporaba določb o odpornosti v postopkih javnega naročanja na podlagi te uredbe ne bi smela posegati v člen 25 Direktive 2014/24/EU ter člena 43 in 85 Direktive 2014/25/EU in v skladu s sporočilom Komisije z dne 24. julija 2019 z naslovom „Smernice o udeležbi ponudnikov in blaga tretje države na trgu javnih naročil EU“. Podobno bi bilo treba določbe o javnem naročanju še naprej uporabljati za gradnje, blago in storitve, za katere se uporablja ta uredba, vključno s členom 67(4) Direktive 2014/24/EU in vsemi izvedbenimi ukrepi, ki izhajajo iz Uredbe(EU) 2024/1781.
- (77) Da bi omejili upravno breme, ki izhaja iz potrebe po upoštevanju zahtev v zvezi s prispevkom ponudbe k trajnostnosti in odpornosti, zlasti za manjše javne kupce in za naročila nižje vrednosti, ki nimajo pomembnega učinka na trgu, bi bilo treba uporabo ustreznih določb te uredbe odložiti za dve leti za javne kupce, ki niso osrednji nabavni organi, in za naročila z vrednostjo, nižjo od 25 milijonov EUR.
- (78) Za namene uporabe določb v zvezi s postopki javnega naročanja na podlagi te uredbe bi morali javni naročniki in naročniki, kadar je proizvod zajet v delegirani akt, sprejet na podlagi Uredbe (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³³⁾, kupovati le proizvode, ki so skladni z obveznostjo iz člena 7(2) navedene uredbe.
- (79) Gospodinjstva, podjetja in končni potrošniki so bistven del povpraševanja Unije po končnih proizvodih neto ničelne tehnologije, javni programi podpore, namenjeni spodbujanju gospodinjstev k nakupu takih proizvodov, zlasti ranljivih gospodinjstev in potrošnikov z nizkimi in nižjimi srednjimi dohodki, pa so pomembno orodje za pospešitev zelenega prehoda. Države članice bi morale na primer v okviru pobude za strešne solarne panele, napovedane v sporočilu Komisije z dne 18. maja 2022, vzpostaviti nacionalne programe za podporo množičnemu nameščanju strešnih sončnih panelov. Komisija je v načrtu REPowerEU pozvala države članice, naj v celoti izkoristijo podporne ukrepe, ki spodbujajo prehod na toplotne črpalke. Taki programi podpore, ki jih države članice vzpostavijo na nacionalni ravni ali lokalni ali regionalni organi na lokalni ravni, bi prav tako morali prispevati k izboljšanju trajnostnosti in odpornosti neto ničelnih tehnologij Unije. Javni organi bi morali na primer upravičencem zagotoviti višje finančno nadomestilo za nakup končnih proizvodov neto ničelne tehnologije, ki bodo bolj prispevali k odpornosti Unije. Javni organi lahko upravičenost shem pogojujejo s prispevkom k trajnostnosti in odpornosti. Pri tem se naj države članice upoštevajo dostopnost sistema za državljane, ki živijo v energetski revščini. Javni organi bi morali zagotoviti, da so njihovi programi odprti, pregledni in nediskriminatorni, tako da bodo prispevali k večjemu povpraševanju po proizvodih neto ničelne tehnologije v Uniji. Javni organi bi morali tudi omejiti dodatno finančno nadomestilo za take proizvode, da se ne bi upočasnilo uvajanje neto ničelnih tehnologij v Uniji. Države članice bi morale za povečanje učinkovitosti takih programov zagotoviti, da imajo potrošniki in proizvajalci neto ničelnih tehnologij enostaven dostop do informacij na brezplačnem spletišču. Uporaba prispevka k trajnostnosti in odpornosti s strani javnih organov v programih, namenjenih potrošnikom ali gospodinjstvom, ne bi smela posegati v pravila o državni pomoči in pravila STO o subvencijah.
- (80) Pri oblikovanju programov za gospodinjstva, podjetja ali potrošnike, ki spodbujajo nakup končnih proizvodov neto

⁽³²⁾ Sklep Sveta 2014/115/EU z dne 2. decembra 2013 o sklenitvi Protokola o spremembi Sporazuma o vladnih nabavah (UL L 68, 7.3.2014, str. 1).

⁽³³⁾ Uredba (EU) 2017/1369 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2017 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami in razveljavitvi Direktive 2010/30/EU (UL L 198, 28.7.2017, str. 1).

ničelne tehnologije, bi morali države članice, regionalni ali lokalni organi, osebe javnega prava ali združenja enega ali več takih organov oziroma ene ali več takih oseb javnega prava zagotoviti upoštevanje mednarodnih zavez Unije, tudi z zagotavljanjem, da taki programi ne dosežejo obsega, ki ima resne posledice za interes članic STO.

- (81) Komisija bi morala imeti tudi možnost, da pomaga državam članicam pri oblikovanju programov, namenjenih gospodinjstvom, podjetjem in potrošnikom, da bi se ustvarile sinergije in izmenjevale najboljše prakse. Tudi platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi (v nadaljnjem besedilu: platforma) bi morala imeti pomembno vlogo pri pospeševanju uresničevanja prispevka držav članic in javnih organov k trajnostnosti in odpornosti v njihovih praksah v zvezi s postopki javnega naročanja in dražb. Komisija bi morala po posvetovanju s platformo sprejeti izvedbeni akt, v katerem bi določila merila za ocenjevanje prispevka k odpornosti in trajnostnosti. V tem aktu bi bilo treba posebno pozornost nameniti malim in srednjim podjetjem (MSP), ki bi morala imeti pošteno možnost za sodelovanje na velikem trgu javnih naročil. Zagotoviti bi moral tudi, da se zahteve glede trajnostnosti in odpornosti uporabljajo na način, ki zagotavlja pošteno in enakopravno konkurenco med udeleženci na trgu, ne glede na njihovo lastniško strukturo.
- (82) Za zagotovitev, da bodo postopki javnega naročanja in dražbe za uvajanje obnovljivih virov energije resnično prispevali k odpornosti Unije, morajo biti te dejavnosti za industrijo predvidljive. Da bi industrija lahko pravočasno prilagodila svojo proizvodnjo, bi morali javni naročniki in naročniki trg vnaprej obvestiti o svojih ocenjenih potrebah po javnem naročanju proizvodov neto ničelne tehnologije.
- (83) Poleg ukrepov, usmerjenih v javno povpraševanje in povpraševanje gospodinjstev, bi lahko v Uniji razmislili o ukrepih za lažjo uvedbo neto ničelnih tehnologij v industrijske vrednostne verige Unije, pri čemer bi bila posebna pozornost namenjena MSP, zlasti z olajšanjem povezave med ponudbo in povpraševanjem industrije.
- (84) Kot je navedeno v sporočilu o industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo, so tržni deleži industrije Unije pod velikim pritiskom zaradi subvencij v tretjih državah, ki spodkopavajo enake konkurenčne pogoje. Te razmere za Unijo predstavljajo konkurenčni izziv, da ohrani in razvije lastno industrijo, hkrati pa ustvarjajo potrebo po hitrem in ambicioznem odzivu glede posodobitve svojega pravnega okvira.
- (85) Cilj Unije je, da zmanjša strateško odvisnost od tretjih držav na področju neto ničelnih tehnologij, zato je ključno, da se z javnimi podpornimi mehanizmi, kot so postopki javnega naročanja in dražbe, ta odvisnost ne povečuje. Po potrebi in kadar je to ustrezno, bi bilo torej treba določiti upravičene omejitve deleža proizvodov v dobavnih pogodbah, ki izvirajo iz tretjih držav, če je Komisija odločila, da so izpolnjeni pogoji v zvezi z odpornostjo, določeni v tej uredbi. Poleg tega bi si bilo treba prizadevati za učinkovito odpravo nepoštenih subvencij iz tretjih držav, ki spodkopavajo enake konkurenčne pogoje, na primer z uporabo vseh mogočih ukrepov iz uredb (EU) 2022/1031 ⁽³⁴⁾ in (EU) 2022/2560 ⁽³⁵⁾ Evropskega parlamenta in Sveta.
- (86) Dostop do javnega in zasebnega financiranja je ključen za zagotavljanje odprte strateške avtonomije Unije ter za vzpostavitev trdne in konkurenčne proizvodne baze za neto ničelne tehnologije in njihove dobavne verige po vsej Uniji. Večina naložb, potrebnih za doseganje ciljev evropskega zelenega dogovora, bo izhajala iz zasebnega kapitala, ki ga bosta privabila tako potencial rasti neto ničelnega ekosistema kot stabilen in ambiciozen okvir politike. Dobro delujoči, močni in povezani kapitalski trgi bodo tako bistveni za zbiranje in usmerjanje sredstev, potrebnih za zeleni prehod in projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij. Hiter napredek v smeri unije kapitalskih trgov je tako potreben, da bi Unija dosegla svoje neto ničelne cilje. Tudi agenda za trajnostno financiranje (in kombinirano financiranje) ima ključno vlogo pri povečanju naložb v neto ničelne tehnologije vzdolž vrednostnih verig, ob hkratnem zagotavljanju konkurenčnosti sektorja. Kot je navedeno v delovnem dokumentu služb Komisije, ki je

⁽³⁴⁾ Uredba (EU) 2022/1031 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. junija 2022 o dostopu gospodarskih subjektov, blaga in storitev tretje države do trgov javnih naročil in koncesij Unije ter postopkih za podporo pogajanjem o dostopu gospodarskih subjektov, blaga in storitev iz Unije do trgov javnih naročil in koncesij tretjih držav (instrument za mednarodno javno naročanje, IPI) (UL L 173, 30.6.2022, str. 1).

⁽³⁵⁾ Uredba (EU) 2022/2560 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o tujih subvencijah, ki izkrivljajo notranji trg (UL L 330, 23.12.2022, str. 1).

priložen tej uredbi, so za obdobje 2023–2030 potrebne naložbe v višini približno 92 milijard EUR, v razponu med približno 52 milijardami EUR in 119 milijardami EUR, odvisno od različnih scenarijev, zaradi česar bi se pojavile potrebe po javnem financiranju v višini od 16 do 18 milijard EUR. Glede na to, da se pri tej oceni upošteva le šest posebnih tehnologij, je dejanska potreba po naložbah verjetno precej višja.

- (87) Zasebne naložbe podjetij in finančnih vlagateljev so bistvenega pomena. Kadar zgolj zasebne naložbe ne zadostujejo, bi bila za učinkovito uvedbo projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij morda potrebna javna podpora, na primer v obliki jamstev, posojil ali naložb lastniškega kapitala in navideznega lastniškega kapitala, pri čemer bi se bilo treba izogibati izkrivljanju na notranjem trgu. Kadar je ta javna podpora v obliki državne pomoči, bi morala imeti taka pomoč spodbujevalen učinek ter biti potrebna, ciljno usmerjena, začasna, ustrezna in sorazmerna, pri čemer je treba ohraniti konkurenco in kohezijo na notranjem trgu. Obstoječe smernice o državni pomoči, ki so bile pred kratkim temeljito revidirane v skladu s cilji dvojnega prehoda, zagotavljajo velike možnosti za podpiranje naložb za projekte na področju uporabe te uredbe, a pod določenimi pogoji. Države članice imajo lahko pomembno vlogo pri lažšanju dostopa do financiranja za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, in sicer z obravnavo nedelovanja trga s ciljno usmerjeno in začasno podporo v obliki državne pomoči. Cilj začasnega okvira za krizne razmere in prehod, sprejetega 9. marca 2023, je zagotoviti enake konkurenčne pogoje na notranjem trgu, zlasti v tistih sektorjih, v katerih je bilo ugotovljeno tveganje preselitve v tretjo državo, in sorazmernost zneskov pomoči. Državam članicam omogoča vzpostavitev ukrepov za podporo novim naložbam v proizvodne obrate v opredeljenih neto ničelnih sektorjih, vključno z davčnimi ugodnostmi. Dovoljeni znesek pomoči je mogoče prilagoditi z višjo intenzivnostjo pomoči in zgornjimi mejami zneska pomoči, če se naložba izvaja na območjih, ki prejemajo pomoč, da bi se prispevalo k cilju zblíževanja med državami članicami in regijami. Da ne bi prišlo do drobljenja notranjega trga, je treba zagotoviti ustrezne pogoje za preverjanje, ali obstajajo konkretna tveganja preusmeritve naložbe izven EGP in da ni tveganja preselitve znotraj EGP. Da bi mobilizirali nacionalna sredstva za ta namen, bi morale države članice v skladu s členom 10(3) Direktive 2003/87/ES porabiti 25 % prihodkov sistema ETS, ki jih letno zberejo z dražbami sistema ETS.
- (88) Vsaka dodatna uporaba državne pomoči bi morala biti ciljno usmerjena, začasna in skladna s cilji politike Unije, kot sta evropski zeleni dogovor in steber. Tako financiranje ne bi smelo povzročiti dodatnih razlik med državami članicami v skladu s politiko konkurence in kohezijsko politiko Unije.
- (89) Z javno podporo bi bilo treba sorazmerno reševati specifične primere ugotovljenega nedelovanja trga ali neoptimalnih naložbenih okoliščin, ukrepi pa ne bi smeli podvajati ali izrivati zasebnega financiranja ali izkrivljati konkurence na notranjem trgu. Ukrepi bi morali imeti jasno dodano vrednost za Unijo. Javne naložbe so lahko usmerjene predvsem v potrebne naložbe v infrastrukturo, spodbujanje inovacij in nadgradnjo prelomnih tehnologij.
- (90) Več programov financiranja Unije, kot so mehanizem za okrevanje in odpornost, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁶⁾, InvestEU, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁷⁾, programi kohezijske politike ali sklad za inovacije, vzpostavljen na podlagi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽³⁸⁾, je prav tako na voljo za financiranje naložb v projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij. Poleg tega bo STEP pripomogla k boljšemu usmerjanju obstoječih sredstev Unije v kritične naložbe, s katerimi naj bi podprli razvoj ali proizvodnjo kritičnih tehnologij, tudi čistih tehnologij.
- (91) Z Uredbo (EU) 2023/435⁽³⁹⁾ je državam članicam na voljo dodatnih 20 milijard EUR nepovratne podpore za spodbujanje energetske učinkovitosti in nadomestitev fosilnih goriv, med drugim s projekti Unije za neto ničelno

⁽³⁶⁾ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

⁽³⁷⁾ Uredba (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in spremembi Uredbe (EU) 2015/1017 (UL L 107, 26.3.2021, str. 30).

⁽³⁸⁾ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

⁽³⁹⁾ Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1).

industrijo. Kot je poudarjeno v smernicah Komisije o poglavjih REPowerEU, naj bi države članice v poglavju REPowerEU v svojih načrtih za okrevanje in odpornost vključile ukrepe za podporo naložbam v proizvodnjo neto ničelnih tehnologij in industrijskim inovacijam, v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁰⁾.

- (92) InvestEU je vodilni program Unije za spodbujanje naložb, zlasti v zeleni in digitalni prehod, z zagotavljanjem financiranja in tehnične pomoči, na primer z mehanizmi mešanega financiranja. Tak pristop prispeva k privabljanju dodatnega javnega in zasebnega kapitala. Poleg tega naj države članice prispevajo k oddelku InvestEU za države članice za podporo finančnim produktom, ki so na voljo za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, brez poseganja v pravila o državni pomoči, ki se uporabljajo.
- (93) Države članice lahko zagotovijo podporo iz programov kohezijske politike v skladu z Uredbo (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴¹⁾, da bi spodbudile začetek izvajanja neto ničelnih strateških projektov in projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij v vseh regijah, zlasti v manj razvitih regijah, regijah v prehodu in na ozemljih skladov za pravični prehod, z naložbenimi svežnji za infrastrukturo, produktivne naložbe v inovacije, proizvodno zmogljivost za MSP, storitve ter ukrep usposabljanja in izpopolnjevanja, vključno s podporo za krepitev zmogljivosti javnih organov in predlagateljev. Instrument za tehnično podporo, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴²⁾, lahko državam članicam in regijam pomaga pri pripravi neto ničelnih strategij za rast, izboljšanju poslovnega okolja, zmanjšanju birokracije in pospeševanju izdajanja dovoljenj. Države članice naj bi spodbujale trajnostnost neto ničelnih projektov z vključitvijo teh naložb v vrednostne verige Unije, predvsem na podlagi medregionalnih in čezmejnih mrež za sodelovanje. O sprejetju takih ukrepov bi bilo treba razmisliti zlasti v zvezi z dolinami.
- (94) Sklad za inovacije prav tako zagotavlja zelo obetaven in stroškovno učinkovit način za podporo povečanju proizvodnje in uvajanja tehnologij čistega vodika in drugih neto ničelnih tehnologij v Uniji, s čimer se krepi suverenost Unije na področju ključnih tehnologij za podnebno ukrepanje in energetska varnost.
- (95) Da bi premagali omejitve sedanjih razdrobljenih javnih in zasebnih naložbenih prizadevanj ter pospešili povezovanje in donosnost naložb, bi morale Komisija in države članice bolje usklajevati obstoječe programe financiranja na ravni Unije in nacionalni ravni in ustvarjati sinergije med njimi ter se bolje uskladiti in sodelovati z industrijo in ključnimi deležniki iz zasebnega sektorja. Platforma ima ključno vlogo pri oblikovanju celovitega pregleda razpoložljivih in ustreznih priložnosti financiranja ter pri obravnavi posameznih potreb po financiranju neto ničelnih strateških projektov. Da bi spodbudili proizvodnjo neto ničelnih tehnologij v Uniji, se lahko v okviru platforme razpravlja o tem, kako bi lahko obravnavali financiranje, regulativni okvir ter jamstva za naložbe in lokacijo.
- (96) Poleg tega bi bilo treba zaradi pomena projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij in neto ničelnih strateških projektov za oskrbo Unije z energijo nekatere upravne omejitve delno odpraviti ali poenostaviti za pospešitev izvajanja takih projektov.
- (97) Vesoljski podatki in storitve, ki jih omogoča vesoljski program Unije, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴³⁾, zlasti Copernicus, se, kolikor je to mogoče, uporabljajo za zagotavljanje informacij o geologiji, biologiji, ekologiji in socialno-ekonomskem razvoju ter razpoložljivosti virov za okoljske presoje in dovoljenja. Taki podatki in storitve ter zlasti zmogljivost programa Copernicus za spremljanje in preverjanje antropogenih emisij CO₂ so pomembni za oceno učinkov industrijskih projektov in ponorov antropogenih emisij CO₂ na koncentracije in tokove toplogrednih plinov na svetovni ravni.

⁽⁴⁰⁾ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

⁽⁴¹⁾ Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159).

⁽⁴²⁾ Uredba (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. februarja 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za tehnično podporo (UL L 57, 18.2.2021, str. 1).

⁽⁴³⁾ Uredba (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi Vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program ter razveljavitvi uredb (EU) št. 912/2010, (EU) št. 1285/2013 in (EU) št. 377/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU (UL L 170, 12.5.2021, str. 69).

- (98) Komisija bi morala v skladu s členom 10(1) Uredbe (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁴⁾ od ene ali več evropskih organizacij za standardizacijo zahtevati pripravo evropskih standardov v podporo ciljem te uredbe.
- (99) Vodikove doline z industrijsko končno uporabo imajo pomembno vlogo pri razogljičenju energetsko intenzivnih industrij. Načrt REPowerEU določa cilj podvojitve števila vodikovih dolin v Uniji. Za izpolnitev tega cilja bi morale države članice pospešiti izdajanje dovoljenj, razmisliti o vzpostavitvi regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije in prednostno obravnavati dostop do financiranja. Za okrepitev odpornosti neto ničelne industrije bi morale države članice zagotoviti medsebojne povezave vodikovih dolin prek meja Unije. Industrijske naprave, ki proizvajajo lastno energijo in lahko pozitivno prispevajo k proizvodnji električne energije, bi bilo treba s poenostavitvijo regulativnih zahtev spodbuditi, naj prispevajo v pametno električno omrežje kot proizvajalci energije.
- (100) Regulativni peskovniki za neto ničelne tehnologije so lahko pomembno orodje za spodbujanje inovacij na področju neto ničelnih tehnologij in regulativnega učenja. Inovacije je treba omogočiti s prostori za eksperimentiranje, saj je treba znanstvene rezultate preskusiti v nadzorovanem resničnem okolju. Regulativne peskovnike za neto ničelne tehnologije bi bilo treba uvesti, da bi v nadzorovanem resničnem okolju in časovno omejeno testirali inovativne neto ničelne tehnologije ali druge inovativne tehnologije, ki bi lahko omogočile prehod na podnebno nevtralnno in čisto gospodarstvo ter zmanjšale strateške odvisnosti, s čimer bi izboljšali regulativno učenje ter morebitno povečanje in širše uvajanje. Ustrezno je najti ravnovesje med pravno varnostjo za udeležence regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije in doseganjem ciljev prava Unije. Države članice bi morale imeti možnost, da v nacionalnem pravu določijo odstopanja od regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije, pri čemer morajo zagotoviti skladnost s pravom Unije in bistvenimi zahtevami za neto ničelne tehnologije, določenimi v nacionalnem pravu. Komisija je leta 2023 objavila smernice o regulativnih peskovnikih, kot je bilo napovedano v novem evropskem programu za inovacije, da bi države članice podprla pri pripravi regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije. Te inovativne tehnologije bi se lahko sčasoma izkazale za bistvene za doseganje cilja Unije glede podnebne nevtralnosti ter za zagotovitev zanesljivosti oskrbe in odpornosti energetskega sistema Unije.
- (101) Strateški načrt Unije za energetsko tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: načrt SET), ki ga je Komisija revidirala v sporočilu z dne 20. oktobra 2023, podpira razvoj čistih, učinkovitih in stroškovno konkurenčnih energetskih tehnologij z usklajevanjem in sodelovanjem pri raziskavah in inovacijah na področju čiste energije, pri čemer združuje evropsko industrijo, raziskovalne organizacije in vladne predstavnike držav iz načrta SET ⁽⁴⁵⁾. Z revizijo načrta SET naj bi bili strateški cilji izvrznega načrta SET usklajeni z evropskim zelenim dogovorom, načrtom REPowerEU in industrijskim načrtom v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo, zlasti s to uredbo. Spodbujal naj bi enoten pristop k doseganju evropskih ciljev glede razogljičenja, podpiranju evropskih neto ničelnih tehnologij ter oblikovanju trajnostne in odporne energetske prihodnosti. Načrt SET ima strukturiran učinek na skupne ukrepe na področju raziskav in inovacij, saj jim pomaga hitreje in učinkoviteje doseči skupne energetske raziskovalne in tehnološke cilje. Načrt SET je kot primer uspešnega medsektorskega sodelovanja v Uniji prispeval k uskladitvi raziskovalnih in inovacijskih prizadevanj ter spodbujanju sodelujočih držav, da nacionalna javna sredstva namenijo za podpiranje skupno dogovorjenih raziskovalnih in inovacijskih prednostnih nalog v okviru partnerstva za prehod na čisto energijo in partnerstva za spodbujanje urbanega prehoda v sklopu programa Obzorje Evropa, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁶⁾. Načrt SET ima osrednjo vlogo pri izvajanju razsežnosti raziskav, inovacij in konkurenčnosti energetske unije ter nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov. Vendar je bil od svojega začetka leta 2007 neuradni forum. Ta uredba daje zagon krepitvi povezave med evropskimi inovacijami ter proizvodnjo novih inovativnih tehnologij.
- (102) Potrebni so dodatni usposobljeni delavci, da bi omogočili zeleni in digitalni prehod ter trajnostno rast in konkurenčnost Unije, povečanje dobavnih verig industrij neto ničelnih tehnologij Unije ter ohranjanje kakovostnih delovnih mest v Uniji. To pomeni, da so potrebne velike naložbe v prekvalifikacijo in izpopolnjevanje, tudi na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Energetski prehod bo zahteval precejšnje povečanje števila usposobljenih delavcev v številnih sektorjih, vključno z obnovljivo energijo, shranjevanjem energije in surovinami,

⁽⁴⁴⁾ Uredba (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o evropski standardizaciji, spremembi direktiv Sveta 89/686/EGS in 93/15/EGS ter direktiv 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES in 2009/105/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Sklepa Sveta 87/95/EGS in Sklepa št. 1673/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 316, 14.11.2012, str. 12).

⁽⁴⁵⁾ Trenutno vse države članice EU ter IS, NO in TR.

⁽⁴⁶⁾ Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1).

ter ima velik potencial za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest. Že samo potrebe po spretnostih v podsektorju vodikovih gorivnih celic v proizvodnji so v načrtu SET ocenjene na 180 000 usposobljenih delavcev, tehnikov in inženirjev do leta 2030. V sektorju fotovoltaične sončne energije bo samo za proizvodnjo potrebnih do 66 000 delovnih mest. Zato je izredno pomembno, da so delovna mesta na področju neto ničelnih tehnologij privlačna in dostopna, odpraviti pa je treba tudi sedanjo neskladnost med spretnostmi delavcev in potrebami podjetij.

- (103) Ker okrepitev proizvodne zmogljivosti za ključne neto ničelne tehnologije v Uniji ne bo mogoča brez številčne usposobljene delovne sile, je treba uvesti ukrepe za spodbujanje vključevanja in aktivacije več ljudi na trg dela, zlasti žensk, mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo (NEET), ljudi z migrantskim ozadjem, starejših in invalidov. Poleg tega bi morali med njimi biti delavci iz tretjih držav, saj Unija privabi le majhen delež kvalificiranih migrantov. V skladu s cilji priporočila Sveta o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost je pomembna tudi posebna podpora za prehajanje med delovnimi mesti za delavce v sektorjih, ki se opuščajo in so v upadu. To pomeni vlaganja v spretnosti za vse, hkrati pa tudi ciljno usmerjen pristop k ranljivim skupinam in regijam v prehodu. Končni cilj bi moral biti ustvarjanje kakovostnih delovnih mest v Uniji, ki so potrebna za neto ničelne tehnologije, v skladu s cilji za zaposlovanje in usposabljanje iz stebra, vključno s poštenimi in ustreznimi plačami, izboljšanjem življenjskih in delovnih pogojev ter zagotavljanjem varnih in zdravih delovnih mestih ter pravico do kakovostnega vseživljenjskega učenja. Premajhna ponudba spretnosti in delovne sile je lahko tudi posledica nepriljubljenih delovnih mest in slabih delovnih pogojev. Izboljšanje kakovosti delovnih mest v sektorjih in podjetjih s slabimi delovnimi pogoji je zato pomemben dejavnik za privabljanje delavcev. Na podlagi in ob popolnem upoštevanju obstoječih pobud, kot so evropski pakt za spretnosti, dejavnosti na ravni EU za zbiranje podatkov o spretnostih ter pripravo napovedi o njih, kar na primer izvajata Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop) in Evropski organ za delo, ter načrti za sektorsko sodelovanje na področju spretnosti, je cilj mobilizirati vse akterje, da bi zagotovili relevantnost in povečali vpis v programe usposabljanja, vključno z organi držav članic, tudi na regionalni in lokalni ravni, izvajalci izobraževanja in usposabljanja, socialnimi partnerji in industrijo, zlasti MSP, pa tudi vse vrste univerz, da bi določili potrebe po spretnostih, razvoj programov izobraževanja in usposabljanja ter njihovo obširno hitro in operativno uvedbo. V zvezi s tem imajo neto ničelne strateški projekti ključno vlogo. Države članice in Komisija bi morale zagotoviti ustrezno finančno podporo, vključno z uporabo možnosti proračuna Unije z instrumenti, kot so ESS+, InvestEU, Sklad za pravični prehod, Obzorje Evropa, Evropski sklad za regionalni razvoj, mehanizem za okrevanje in odpornost, sklad za modernizacijo, vzpostavljen na podlagi člena 10d Direktive 2003/87/ES, načrt REPowerEU, program Enotni trg in STEP. Finančna podpora bi morala vključevati semenski kapital, ki ga mora zagotoviti Komisija, za ustanovitev evropskih akademij za neto ničelno industrijo (v nadaljnjem besedilu: akademije) ter omogočanje njihovega delovanja, da bi postale finančno vzdržne tri leta po ustanovitvi, tudi s prejemanjem finančnih prispevkov iz zasebnega sektorja.
- (104) Akademije bi morale biti ustanovljene, da bi pripravile programe, vsebino in gradiva za izobraževanje in usposabljanje ter dokazila, da je učni program razvila ena od akademij, za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo vseh delovno sposobnih ljudi, potrebnih za vrednostne verige ključnih neto ničelnih tehnologij, ter te programe, vsebino in gradiva v prostovoljno uporabo ponuditi ustreznim izvajalcem izobraževanja in usposabljanja in drugim akterjem, ki v državah članicah izvajajo izpopolnjevanje in prekvalifikacijo. Akademije bi morale imeti podporno vlogo, pri čemer bi morale v celoti spoštovati odgovornost držav članic za vsebino poučevanja in organizacijo izobraževalnih sistemov ter vsebino in organizacijo poklicnega usposabljanja. Akademije bi morale pri tem z odzivanjem na kritično pomanjkanje spretnosti prispevati k dolgoročnemu cilju sočasne ponovne industrializacije in razogljčenja Unije ter s povečanjem njene inovativnosti in proizvodne sposobnosti prispevati tudi k njeni odprti strateški avtonomiji in zadostiti potrebi po neto ničelnih tehnologijah, ustvarjenih v Uniji. Ustanovljene bi morale biti na podlagi ocene glede pomanjkanja spretnosti v industrijah neto ničelnih tehnologij, ključnih za industrijsko preobrazbo in razogljčenje, ki jo z uporabo obstoječih in objektivnih študij pripravi Komisija. Vsaka akademija bi morala pripraviti akcijski načrt z mejniki in cilji, tudi glede števila učečih se na podlagi ocene o pomanjkanju spretnosti.
- (105) Akademije bi morale spodbujati poučevanje prečnih spretnosti, ki olajšujejo poklicno mobilnost, skupaj z drugimi potrebnimi spretnostmi. Njihove učne vsebine bi morale biti na voljo v različnih jezikih, da bi lahko do učnih programov dostopalo čim več učečih se. Zagotavljati bi morale usposabljanje na vseh ravneh spretnosti, kolikor je to potrebno, da bi bile tako namenjene vsem stopnjam izobrazbe in kvalifikacij vzdolž vrednostne verige v zadevnih sektorjih. Izvajalci izobraževanja in usposabljanja v državah članicah lahko vsebine in gradiva za izobraževanje in usposabljanje, ki jih razvijejo akademije, dopolnijo z dodatnimi ustreznimi informacijami, ki so pripravljene na ravni

države članice in, na primer, upoštevajo nacionalno pravo o delavskih in socialnih pravicah, veljavne kolektivne pogodbe ali ozemeljske ali sektorske zahteve, pri čemer po potrebi sodelujejo socialni in ekonomski partnerji. Učne vsebine bi morale biti namenjene tudi zaposlenim v nacionalnih in lokalnih upravah, zlasti odgovorne za izdajanje dovoljenj, oceno učinka in predpise o novih tehnologijah, s čimer bi prispevali h krepitvi zmogljivosti med nacionalnimi upravami in zmanjšanju razlik med državami članicami.

- (106) Akademije bodo za podporo preglednosti in prenosljivosti spretnosti ter mobilnosti delavcev pripravile dokazila, po potrebi vključno z mikrodokazili, ki bodo zajemala učne dosežke, in spodbujale njihovo uvajanje pri izvajalcih izobraževanja in usposabljanja. Dokazila, ki jih pripravijo akademije, lahko v državah članicah izdajo izvajalci izobraževanja in usposabljanja ali organi, pristojni za podeljevanje, če je bil program izobraževanja in usposabljanja, ki so ga pripravile akademije, uspešno zaključen. Dokazila bi bilo treba izdajati v obliki evropskih digitalnih dokazil za učenje ter jih vključiti v Europass in, kjer je ustrezno in mogoče, v nacionalna ogrodja kvalifikacij. Mreža evropskih služb za zaposlovanje (EURES), ki delavcem in delodajalcem po vsej Uniji zagotavljajo informacije, nasvete, zaposlitev ali posredovanje, lahko imajo pomembno vlogo pri objavljanju prostih delovnih mest na področju neto ničelnih tehnologij ter po potrebi uvajanju evropskih poklicnih profilov.
- (107) Platforma bi morala pomagati pri usmerjanju dela akademij, poskrbeti, da njihova vsebina obravnava pomanjkanje spretnosti, ugotovljeno v oceni Komisije, ter zagotoviti splošni pregled. Države članice bi morale zagotoviti, da bo lahko imenovani nacionalni predstavnik povezoval ustrezna nacionalna ministrstva in pristojne organe držav članic, pa tudi nacionalne socialne partnerje in predstavnike industrije. Platforma bi morala spremljati napredek, ki ga dosežejo različne akademije, analizirati temeljne vzroke za pomanjkanje spretnosti ter ugotoviti, v kolikšni meri uvedba programov akademij za usposabljanje odpravlja pomanjkanje spretnosti v industrijah neto ničelnih tehnologij in dopolnjuje obstoječe možnosti usposabljanja na področju neto ničelnih tehnologij v državah članicah. Poročati bi morala o uvajanju učnih programov, med drugim v poročilu o napredku, ki se predloži vsaka tri leta po ustanovitvi vsake od akademij in v katerem je navedeno število učečih se, udeleženi v programih akademij, razčlenjeno po industrijskih sektorjih, spolu, starosti ter ravneh izobraževanja in kvalifikacij.
- (108) Ker v pravu Unije ni posebnih določb, ki bi uvajale minimalne zahteve glede usposabljanja za dostop do reguliranega poklica ali za njegovo opravljanje, je v pristojnosti držav članic, da se odločijo, ali in kako bodo regulirale poklic. Vendar nacionalna pravila, ki urejajo dostop do opravljanja reguliranih poklicev, ne bi smela neutemeljeno ali nesorazmerno ovirati uresničevanja temeljnih pravic. Pristojnost za reguliranje dostopa do poklica je treba izvajati v okviru načel nediskriminacije in sorazmernosti v skladu z Direktivo (EU) 2018/958 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁴⁷⁾. Države članice bi morale pri svoji oceni upoštevati vse škodljive učinke, ki jih lahko ima regulacija poklicev na razpoložljivost spretnosti v neto ničelni industriji, in si čim bolj prizadevati za omejitev regulacije na teh področjih.
- (109) Kadar države članice odločijo, da so učni programi, ki jih pripravijo akademije, enakovredni posebnim kvalifikacijam, ki so v državi članici gostiteljici potrebne za dostop do reguliranih dejavnosti v okviru poklica, ki je posebej zanimiv za neto ničelno industrijo v tej državi članici, bi morale države članice v zvezi z dostopom do reguliranega poklica in da bi olajšale mobilnost v poklicih neto ničelne industrije, ta dokazila obravnavati kot zadosten dokaz o formalnih kvalifikacijah v skladu s členom 11 Direktive 2005/36/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁴⁸⁾.
- (110) Prispevek neto ničelnih tehnologij k ciljem Unije glede razogljichenja se lahko udejanji le, kadar se te tehnologije uvajajo. Do neke mere bodo verjetno uvedene v zasebnih gospodinjstvih, vendar bo večina razogljichenja verjetno izhajala iz industrijskih procesov. Da bodo naložbe za tako razogljichenje izvedene v Uniji, kar je bistveno za kakovostna delovna mesta in blaginjo v Uniji ter za izpolnjevanje ciljev Unije glede razogljichenja, mora ta uredba prispevati k izboljšanju naložbenega okolja za industrijo v Uniji.

⁽⁴⁷⁾ Direktiva (EU) 2018/958 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. junija 2018 o preskusu sorazmernosti pred sprejetjem nove regulacije poklicev (UL L 173, 9.7.2018, str. 25).

⁽⁴⁸⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL L 255, 30.9.2005, str. 22).

- (111) Na ravni Unije bi bilo treba vzpostaviti platformo, ki bi jo sestavljale države članice, predsedovala pa bi ji Komisija. Platforma lahko svetuje in pomaga Komisiji in državam članicam glede posebnih vprašanj ter predstavlja referenčni organ, v katerem Komisija in države članice usklajujejo svoje ukrepe in si lažje izmenjujejo informacije o vprašanih, povezanih s to uredbo. Platforma bi poleg tega morala izvajati naloge iz te uredbe, zlasti v zvezi z izdajanjem dovoljenj, vključno z enotnimi kontaktnimi točkami, neto ničelnimi strateškimi projekti, usklajevanjem financiranja, dostopom do trgov, spretnostmi, regulativnimi peskovniki za neto ničelne tehnologije, ter pomočjo Komisiji pri ocenjevanju izvedljivosti in sorazmernosti predlaganja ukrepov, če Komisija sklene, da splošni cilji te uredbe verjetno ne bodo doseženi. Po potrebi lahko platforma oblikuje stalne aličasne podskupine ter povabi tretje strani, kot so strokovnjaki ali predstavniki neto ničelnih industrij.
- (112) Kadar je to ustrezno in koristno, bi si morala platforma prizadevati za tesno sodelovanje z drugimi ustreznimi pobudami, platformami in skupinami Komisije, da bi poiskali sinergije, si izmenjevali strokovno znanje in informacije ter spodbujali vključevanje deležnikov, hkrati pa preprečevali podvajanje in prekrivanje. Platforma bo sodelovala z obstoječimi industrijskimi zaveznitvi Unije in tako prispevala k njihovemu delu z vključevanjem držav članic. Ključna zaveznitva za sodelovanje s platformo so evropsko zaveznitvo za baterije, evropsko zaveznitvo industrije za fotovoltaike, evropsko zaveznitvo za čisti vodik, zaveznitvo za brezemisijско letalstvo, industrijsko zaveznitvo za procesorje in polprevodniške tehnologije ter industrijsko zaveznitvo za vrednostne verige obnovljivih in nizkoogljičnih goriv. Tudi sektorji, ki trenutno niso zastopani v industrijskih zaveznitvah, imajo koristi od strukturiranega okvira, ki ga zagotavlja platforma. V zvezi z neto ničelnimi strateškimi partnerstvi je predvideno tesno sodelovanje z odborom za kritične surovine, kjer je to ustrezno.
- (113) Zlasti je pomembno zmanjšati regulativno in upravno breme ter vzpostaviti ustrezen regulativni okvir, da se bodo industrije lahko učinkovito prilagodile podnebnemu in energetskemu prehodu. Zato bi si morala Unija prizadevati, da do leta 2030 znatno zmanjša splošno regulativno breme za industrijo, zlasti za dajanje novega izdelka na notranji trg. Ta prizadevanja bi morala potekati zlasti v okviru boljšega pravnega urejanja ter brez poseganja v okoljske in delovne standarde Unije. Komisija bi morala platformo obveščati o razvoju regulativnega in upravnega bremena za industrije neto ničelnih tehnologij v Uniji na podlagi poročila Evropske komisije z dne 24. oktobra 2023 z naslovom „Napredek na področju konkurenčnosti tehnologij za čisto energijo“ in njene letne študije bremena za leto 2022. Da bi olajšali prizadevanja institucij Unije za čim manjše regulativno breme za industrije neto ničelnih tehnologij, se s to uredbo ustanovi Znanstvena svetovalna skupina za regulativno breme za neto ničelne industrije (v nadaljnjem besedilu: znanstvena svetovalna skupina). Znanstvena svetovalna skupina bi morala pripravljati znanstveno utemeljene nasvete o vplivu regulativnega bremena v Uniji na neto ničelne industrije ter pri tem za oceno učinka regulativnih bremen uporabljati znanstveno utemeljeno metodologijo in po potrebi upoštevati zbirko orodij za boljše pravno urejanje. Delo znanstvene svetovalne skupine ne posega v pristojnosti institucij Unije.
- (114) V Uredbi (EU) 2018/1999 je določeno, da morajo države članice predložiti posodobljene osnutke svojih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov za obdobje 2021–2030. Kot je poudarjeno v smernicah Komisije državam članicam za te posodobitve, bi bilo treba v posodobljenih načrtih opisati cilje in politike držav članic za olajšanje širitve projektov proizvodnje komercialno dostopnih energetsko učinkovitih in nizkoogljičnih tehnologij, opreme in komponent na njihovem ozemlju. V načrtih bi morali biti opisani tudi cilji in politike držav članic v zvezi z doseganjem takega povečanja s prizadevanji za diverzifikacijo v tretjih državah ter v zvezi z omogočanjem industrijam, da trajno zajemajo, prevažajo in shranjujejo emisije CO₂ na geoloških območjih shranjevanja. Ti načrti bi morali biti podlaga za ugotavljanje potrebe po neto ničelnih tehnologijah. Upoštevajoč to uredbo bi morale države članice pri pripravi svojih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov dolgoročno razmišljati o splošni konkurenčnosti ter raziskavah in inovacijah na področju neto ničelnih industrij.
- (115) Komisija je v industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo napovedala, da namerava skleniti industrijska partnerstva za neto ničelne tehnologije, ki bodo zajemala neto ničelne tehnologije, ter tako okrepila prizadevanja za skupno delovanje s partnerji, zavezanimi Pariškemu sporazumu. Sodelovanje v okviru takih partnerstev bo verjetno spodbujalo sprejetje neto ničelnih tehnologij na svetovni ravni ter podpiralo partnerstva med Unijo in tretjimi državami, ki se vzajemno krepijo, vključno s trajnostnimi naložbami in tehnično pomočjo. Industrijska partnerstva za neto ničelne tehnologije bi morala biti vzajemno koristna za Unijo in njene partnerje ter bi morala prispevati k doseganju svetovnih podnebnih ciljev. Ta partnerstva lahko prispevajo tudi k diverzifikaciji in odpornosti dobave Unije z neto ničelnimi tehnologijami in njihovimi komponentami ter izboljšanju izmenjave

informacij med Unijo in njenimi partnerji o razvoju neto ničelnih tehnologij ter podpirajo neto ničelne industrije Unije pri dostopu do globalnega trga s čisto energijo, hkrati pa tudi nastajajoče industrije na področju tehnologij čiste energije v tretjih državah z jasnimi sorazmernimi prednostmi. Komisija in države članice lahko v okviru platforme usklajujejo industrijska partnerstva za neto ničelne tehnologije ter razpravljajo o obstoječih relevantnih partnerstvih in postopkih, kot so zelena partnerstva, energetske dialogi in druge oblike obstoječih dvostranskih pogodbenih dogovorov, in morebitnih sinergijah z ustreznimi dvostranskimi sporazumi držav članic s tretjimi državami.

- (116) Unija bi si morala prizadevati za diverzifikacijo in pospeševanje mednarodne trgovine in naložb v neto ničelne tehnologije ter v ta namen vzpostavljati partnerstva, ki se vzajemno krepijo, in hkrati spodbujati visoke socialne, delovne in okoljske standarde na svetovni ravni. To bi moralo potekati v tesnem sodelovanju in partnerstvu s podobno mislečimi državami v okviru obstoječih sporazumov ali novih strateških dogovorov. Podobno bi bilo treba zasledovati močnejše mednarodno sodelovanje pri raziskovalnih in inovacijskih prizadevanjih, da bi razvili in uvedli neto ničelne tehnologije, ter pri tem tesno sodelovati s partnerskimi državami na odprti in uravnotežen način in na podlagi vzajemnosti in skupnih interesov.
- (117) Da bi ugotovili, kje so morebitna tveganja pri dobavi v zvezi z neto ničelnimi tehnologijami, in jih zmanjšali, bi moralo biti mogoče neprekinjeno spremljati kazalnike, povezane s tržnimi trendi, proizvodnimi zmogljivostmi, inovacijami, zaposlovanjem in spretnostmi, časom izdaje dovoljenj za neto ničelne tehnologije in zmogljivostmi vbrizgavanja CO₂. Vendar trenutno ni na voljo dovolj visokokakovostnih podatkov za spremljanje teh kazalnikov. Za naloge, predvidene v tej uredbi, so potrebni kakovostni podatki, zato bi morala Komisija pri svojem spremljanju prednostno razvrstiti neto ničelne tehnologije na podlagi njihovega pomena v Uniji ter si hkrati prizadevati za večjo razpoložljivost zadevnih podatkov. Komisija bo tudi tesno sodelovala s statističnim uradom Unije Eurostat, da bi določila skupne kode za neto ničelne tehnologije, potrebne za visokokakovostno dolgoročno poročanje in statistiko.
- (118) Kadar se s to uredbo na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje aktov v skladu s členom 290 PDEU, je zlasti pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje⁽⁴⁹⁾. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (119) Če kateri koli ukrep, predviden s to uredbo, pomeni državno pomoč, določbe o takih ukrepih ne posegajo v uporabo členov 107 in 108 PDEU.
- (120) Ker cilja te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega ali učinka ukrepa lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseg navedenega cilja –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

PREDMET UREJANJA, PODROČJE UPORABE IN OPREDELITVE POJMOV

Člen 1

Predmet urejanja

1. Splošni cilj te uredbe je izboljšati delovanje notranjega trga z vzpostavitvijo okvira za zagotovitev dostopa Unije do varne in trajnostne dobave z neto ničelnimi tehnologijami, tudi s povečanjem proizvodnih zmogljivosti za neto ničelne tehnologije in njihovih dobavnih verig, da bi tako ohranili njihovo odpornost, hkrati pa prispevali k doseganju podnebnih

⁽⁴⁹⁾ UL L 123, 12.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

ciljev Unije in njenega cilja glede podnebne nevtralnosti, kot je opredeljen v Uredbi (EU) 2021/1119, da bi razogljčili gospodarstvo in družbo Unije, ter s prispevanjem h kakovostnim delovnim mestom na področju neto ničelnih tehnologij, s čimer se bo izboljšala tudi konkurenčnost Unije.

2. Da bi se dosegel splošni cilj iz odstavka 1, ta uredba določa ukrepe za:

- (a) zmanjšanje tveganja motenj v dobavi, povezanih z neto ničelnimi tehnologijami, ki bi lahko izkrivljale konkurenco in razdrobile notranji trg, zlasti z opredelitvijo in podpiranjem povečanja proizvodnih zmogljivosti za neto ničelne tehnologije in njihovih dobavnih verig;
- (b) vzpostavitev trga Unije za storitve shranjevanja CO₂;
- (c) spodbujanje povpraševanja po trajnostnih in odpornih neto ničelnih tehnologijah prek postopkov javnega naročanja, dražb in drugih oblik javnih intervencij;
- (d) izboljšanje spretnosti s podpiranjem akademij, s čimer se ohranjajo in ustvarjajo kakovostna delovna mesta;
- (e) podpiranje inovacij z vzpostavitvijo regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije, usklajevanjem raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti v okviru usmerjevalne skupine za strateški načrt za energetske tehnologije ter z uporabo predkomercialnega javnega naročanja in javnega naročanja inovativnih rešitev;
- (f) izboljšanje sposobnosti Unije za spremljanje in zmanjševanje tveganj za dobavo, povezanih z neto ničelnimi tehnologijami.

Člen 2

Področje uporabe

1. Z izjemo členov 33 in 34 te uredbe, ki se nanašata na inovativne neto ničelne tehnologije in druge inovativne tehnologije, se ta uredba nanaša na neto ničelne tehnologije. Kritične surovine, ki spadajo na področje uporabe Uredbe (EU) 2024/1252, ne spadajo na področje uporabe te uredbe.
2. V primeru integriranih proizvodnih obratov, v katerih se proizvajajo materiali, ki spadajo na področje uporabe Uredbe (EU) 2024/1252 in te uredbe, je končni proizvod obrata tisti, ki določa, katera uredba se uporablja.
3. Z izjemo členov 5, 25, 26 in 28 se ta uredba nanaša na projekte za razogljčenje energetske intenzivne industrije, ki so del dobavne verige neto ničelne tehnologije ter znatno in trajno zmanjšujejo stopnje emisij ekvivalenta CO₂ v industrijskih procesih, kolikor je to tehnično izvedljivo.

Člen 3

Opredelitve pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „neto ničelne tehnologije“ pomeni tehnologije iz člena 4, kadar so končni proizvodi, posebne komponente ali posebni stroji, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo teh proizvodov;
- (2) „komponenta“ pomeni del končnega proizvoda neto ničelne tehnologije, ki ga podjetje proizvaja in trguje z njim, vključno s predelanimi materiali;
- (3) „tehnologije za obnovljive vire energije“ pomeni tehnologije, ki proizvajajo energijo iz obnovljivih virov;
- (4) „energija iz obnovljivih virov“ pomeni energijo iz obnovljivih virov, kakor je opredeljena v členu 2, drugi odstavek, točka 1, Direktive (EU) 2018/2001;

- (5) „shranjevanje energije“ pomeni shranjevanje elektrike in termalno shranjevanje ter druge oblike shranjevanja, ki se uporabljajo za shranjevanje nefosilne energije;
- (6) „goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora“ pomeni goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora, kakor so opredeljena v členu 2, drugi odstavek, točka 36, Direktive (EU) 2018/2001;
- (7) „trajnostna alternativna goriva“ pomeni trajnostna letalska goriva, sintetična nizkoogljčna letalska goriva oziroma vodik za letalstvo, namenjene za letalski sektor, kakor so opredeljena v členu 3, točka 7, 13 oziroma 17, Uredbe (EU) 2023/2405, namenjena za letalski sektor, ali goriva, namenjena za pomorski sektor, kakor so opredeljena v skladu z merili v členu 10(1) in (2) Uredbe (EU) 2023/1805;
- (8) „preobrazbene industrijske tehnologije za razogljčenje“ pomeni povečanje proizvodnih zmogljivosti za preobrazbene industrijske tehnologije, ki se uporabljajo za znatno in trajno zmanjšanje stopenj emisij ekvivalenta CO₂ poslovnega obrata iz energetske intenzivne dejavnosti, kakor je opredeljena v členu 17(1), točka (a), Direktive Sveta 2003/96/ES⁽⁵⁰⁾, v sektorjih jekla, aluminija, neželeznih kovin, kemikalij, cementa, apna, stekla, keramike, gnojil ter celuloze in papirja, kolikor je to tehnično izvedljivo;
- (9) „biotehnoške podnebne in energetske rešitve“ pomeni tehnologije, ki temeljijo na uporabi mikroorganizmov ali bioloških molekul, kot so encimi, smole ali biopolimeri, ki lahko zmanjšajo emisije CO₂ z nadomestitvijo energetske intenzivnih fosilnih ali kemičnih surovin v industrijskih proizvodnih postopkih, ki so med drugim pomembni za zajemanje ogljika, proizvodnjo biogoriv in materialov na biološki osnovi v skladu z načeli krožnega gospodarstva;
- (10) „primarno uporabljeni“ pomeni končne proizvode in posebne komponente, ki so bistveni za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, kot so določene v Prilogi, ali končne proizvode, posebne komponente in posebne stroje, ki so bistveni za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, na podlagi dokazov, ki jih predlagatelj projekta predloži nacionalnemu pristojnemu organu, razen projektov za razogljčenje energetske intenzivne industrije, za katere taki dokazi niso potrebni;
- (11) „predelani material“ pomeni material, ki je bil predelan tako, da je primeren za posebno funkcijo v dobavni verigi neto ničelnih tehnologij, razen kritičnih surovin, opredeljenih na podlagi člena 4 Uredbe (EU) 2024/1252;
- (12) „inovativne neto ničelne tehnologije“ pomeni neto ničelne tehnologije, ki zajemajo resnične inovacije, ki še niso na voljo na trgu Unije in so dovolj napredne, da jih je mogoče preskusiti v nadzorovanem okolju;
- (13) „druge inovativne tehnologije“ pomeni tehnologije, povezane z energijo ali podnebjem, ki imajo dokazan potencial, da prispevajo k razogljčenju industrijskih ali energetskih sistemov in zmanjšajo strateške odvisnosti, in zajemajo resnične inovacije, ki še niso na voljo na trgu Unije in so dovolj napredne, da jih je mogoče preskusiti v nadzorovanem okolju;
- (14) „predkomercialno javno naročanje“ pomeni javno naročanje neto ničelnih tehnologij v predkomercialni fazi, ki vključuje delitev tveganja in koristi pod tržnimi pogoji ter konkurenčni razvoj v fazah;
- (15) „javno naročanje inovativnih rešitev“ pomeni postopek javnega naročanja, pri katerem javni naročniki ali naročniki nastopajo kot prva stranka pri uvajanju neto ničelnih tehnologij in lahko vključuje preskušanje skladnosti;
- (16) „projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“ pomeni načrtovan poslovni obrat ali razširitev ali spremembo namena obstoječega obrata za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ali projekt za razogljčenje energetske intenzivne industrije;
- (17) „projekti za razogljčenje energetske intenzivne industrije“ pomeni gradnjo ali pretvorbo poslovnega obrata iz energetske intenzivne dejavnosti, kakor je opredeljena v členu 17(1), točka (a), Direktive 2003/96/ES v sektorjih jekla, aluminija, neželeznih kovin, kemikalij, cementa, apna, stekla, keramike, gnojil ter celuloze in papirja, ki so del dobavne verige neto ničelnih tehnologij in v katerih naj bi se znatno in trajno zmanjšale stopnje emisij ekvivalenta CO₂ v industrijskih procesih, kolikor je to tehnično izvedljivo;

⁽⁵⁰⁾ Direktiva Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije (UL L 283, 31.10.2003, str. 51).

- (18) „neto ničelni strateški projekt“ pomeni projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, projekt za zajemanje CO₂, projekt za shranjevanje CO₂ ali infrastrukturni projekt za transport CO₂ v Uniji, ki ga je država članica priznala kot neto ničelni strateški projekt na podlagi členov 13 in 14;
- (19) „postopek izdaje dovoljenj“ pomeni postopek, ki zajema vsa ustrezna dovoljenja za izgradnjo, razširitev, spremembo in delovanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ter neto ničelnih strateških projektov, vključno z gradbenimi dovoljenji, dovoljenji za opravljanje dejavnosti s kemikalijami in dovoljenji za priključitev na omrežje, okoljskimi presojami in dovoljenji, kadar so potrebna, ter vključuje vse vloge in postopke od potrditve, da je vloga popolna, do uradnega obvestila zadevne enotne kontaktne točke o celoviti odločbi o izidu postopka, pri geološkem shranjevanju CO₂ pa tudi postopek izdaje dovoljenja za shranjevanje, ki zadeva obdelavo vseh potrebnih dovoljenj za naprave na površini, ki se zahtevajo za delovanje na območju shranjevanja, vključno z gradbenimi dovoljenji in dovoljenji za cevi, ter okoljskega dovoljenja za vbizgavanje in shranjevanje CO₂, izvedeno v skladu z Direktivo 2009/31/ES;
- (20) „celovita odločba“ pomeni odločbo ali sklop odločb organov držav članic, s katerimi se odloči, ali se predlagatelju projekta dovoli izvedba projekta za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, brez poseganja v odločbe, sprejete v pritožbenem postopku;
- (21) „predlagatelj projekta“ pomeni vsako podjetje ali konzorcij podjetij, ki razvija projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ali neto ničelni strateški projekt;
- (22) „regulativni peskovnik za neto ničelne tehnologije“ pomeni program, ki podjetjem omogoča, da na podlagi posebnega načrta, ki ga pripravi in spremlja pristojni organ, testirajo inovativne neto ničelne tehnologije in druge inovativne tehnologije v nadzorovanem resničnem okolju;
- (23) „postopek javnega naročanja“ pomeni kar koli od naslednjega:
- (a) vsako vrsto postopka javnega naročanja, zajetega v Direktivi 2014/24/EU za sklenitev javnega naročila ali Direktivi 2014/25/EU za sklenitev naročila blaga, gradenj in storitev;
 - (b) postopek za podelitev koncesije za gradnje ali storitve, zajet v Direktivi 2014/23/EU;
- (24) „javni naročnik“ pomeni javnega naročnika v okviru postopkov javnega naročanja, kakor je opredeljen v členu 6 Direktive 2014/23/EU, členu 2(1), točka 1, Direktive 2014/24/EU in členu 3 Direktive 2014/25/EU;
- (25) „naročnik“ pomeni naročnika v okviru postopkov javnega naročanja, kakor je opredeljen v členu 7 Direktive 2014/23/EU in členu 4 Direktive 2014/25/EU;
- (26) „naročilo“ pomeni v okviru postopkov javnega naročanja javna naročila, kakor so opredeljena v členu 2(1), točka 5, Direktive 2014/24/EU, naročila blaga, gradenj in storitev, kakor so opredeljena v členu 2, točka 1, Direktive 2014/25/EU, ter koncesije, kakor so opredeljene v členu 5, točka 1, Direktive 2014/23/EU;
- (27) „dražba“ pomeni mehanizem za konkurenčne razpisne postopke, da bi podprli proizvodnjo ali porabo energije iz obnovljivih virov, ki ne spada na področje uporabe Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁵¹⁾ ali direktiv 2014/23/EU, 2014/24/EU in 2014/25/EU;
- (28) „zmožljivost vbizgavanja CO₂“ pomeni letno količino CO₂, ki jo je mogoče vbizgati v operativno geološko območje shranjevanja, kot dovoljuje Direktiva 2009/31/ES, z namenom zmanjševanja emisij ali povečanja odvzemov ogljika, zlasti iz velikih industrijskih naprav, in ki se meri v tonah na leto;
- (29) „infrastruktura za transport CO₂“ pomeni omrežje cevovodov, vključno s pripadajočimi pospeševalnimi postajami za transport CO₂ do območja shranjevanja ter vse ladje, cestne ali železniške načine transporta, po potrebi vključno z napravami za utekočinjanje in skladišči za začasno shranjevanje, pri transportu CO₂ do pristaniških objektov in območja shranjevanja;

⁽⁵¹⁾ Direktiva 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES (UL L 216, 20.8.2009, str. 76).

- (30) „povezovanje energetskega sistema“ pomeni rešitve za načrtovanje in upravljanje energetskega sistema kot celote, ki vključuje več nosilcev energije, infrastruktur in sektorjev porabe energije, z ustvarjanjem močnejših povezav med njimi za zagotavljanje nefosilnih, prožnih, zanesljivih in z viri gospodarnih energetskih storitev ob najnižjih možnih stroških za družbo, gospodarstvo in okolje;
- (31) „industrijska partnerstva za neto ničelne tehnologije“ pomeni zavezo med Unijo in tretjo državo za okrepitev sodelovanja v zvezi z neto ničelnimi tehnologijami, ki se vzpostavi z nezavezujočim instrumentom, v katerem so določeni konkretni ukrepi skupnega interesa;
- (32) „prvi tovrsten“ pomeni nov ali znatno nadgrajen obrat za neto ničelno tehnologijo, ki zagotavlja inovacije v procesu proizvodnje neto ničelne tehnologije, ki v Uniji še ni bistveno prisotna ali se je še ne namerava graditi;
- (33) „proizvodna zmogljivost“ pomeni skupno proizvodno zmogljivost neto ničelnih tehnologij, proizvedenih v projektu za proizvodnjo, oziroma, če projekt za proizvodnjo proizvaja posebne komponente ali posebne stroje, ki se primarno uporabljajo za proizvodnjo takih proizvodov in ne samih končnih proizvodov, proizvodno zmogljivost končnih proizvodov, za katere se proizvajajo take komponente ali posebni stroji.

Člen 4

Seznam neto ničelnih tehnologij

1. Neto ničelne tehnologije, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, so:
 - (a) sončne tehnologije, vključno s tehnologijami sončne fotovoltaike, sončne toplotno električne energije in sončne toplotne energije;
 - (b) tehnologije vetrne energije na kopnem in energije iz obnovljivih virov na morju;
 - (c) baterijske tehnologije in tehnologije za shranjevanje energije;
 - (d) tehnologije toplotnih črpalk in geotermalne energije;
 - (e) vodikove tehnologije, vključno z elektrolizatorji in gorivnimi celicami;
 - (f) tehnologije trajnostnega bioplina in biometana;
 - (g) tehnologije zajemanja in shranjevanja ogljika;
 - (h) tehnologije električnega omrežja, vključno s tehnologijami električnega polnjenja za uporabo v prometu in tehnologijami za digitalizacijo omrežja;
 - (i) tehnologije cepitvene energije, vključno s tehnologijami jedrskega gorivnega cikla;
 - (j) tehnologije za trajnostna alternativna goriva;
 - (k) hidroenergetske tehnologije;
 - (l) tehnologije za energijo iz obnovljivih virov, ki niso zajete v prejšnjih kategorijah;
 - (m) z energetskega sistemom povezane tehnologije za energetske učinkovitost, vključno s tehnologijami toplotnega omrežja;
 - (n) tehnologije za goriva iz obnovljivih virov nebiološkega izvora;
 - (o) biotehnološke podnebne in energetske rešitve;
 - (p) preobrazbene industrijske tehnologije za razogljčenje, ki niso zajete v prejšnjih kategorijah;
 - (q) tehnologije za transport in uporabo CO₂;
 - (r) tehnologije na vetrni in električni pogon za uporabo v prometu;
 - (s) jedrske tehnologije, ki niso zajete v prejšnjih kategorijah.

2. Odstavek 1 ne posega v pravico držav članic, da določijo svoj izbor med različnimi viri energije in splošno strukturo svoje oskrbe z energijo.
3. Odstavek 1 ne posega v dodeljevanje sredstev Unije, zlasti merila za upravičenost do dodelitve ali merila za dodelitev, sprejeta po ustreznih postopkih, ali v podporo Unije prek EIB.

POGLAVJE II

OMOGOČITVENI POGOJI ZA PROIZVODNJO NETO NIČELNIH TEHNOLOGIJ

ODDELEK I

Referenčne vrednosti

Člen 5

Referenčne vrednosti

1. Komisija in države članice podpirajo projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij v skladu s tem poglavjem, da bi zagotovili zmanjšanje strateške odvisnosti v Uniji glede neto ničelnih tehnologij in njihovih dobavnih verig, tako da se za te tehnologije doseže naslednja proizvodna zmogljivost:
 - (a) referenčna vrednost vsaj 40 % letnih potreb Unije po uvajanju zadevnih tehnologij, potrebnih za doseganje podnebnih in energetske ciljev Unije za leto 2030;
 - (b) večji delež Unije za ustrezne tehnologije, da bi do leta 2040 dosegli 15 % svetovne proizvodnje glede na spremljanje na podlagi člena 42, razen če bi večja proizvodna zmogljivost v Uniji znatno preseгла potrebe Unije po uvajanju ustreznih tehnologij, potrebnih za doseganje podnebnih in energetske ciljev Unije za leto 2040.

ODDELEK II

Racionalizacija upravnih postopkov in postopkov izdaje dovoljenj

Člen 6

Enotne kontaktne točke

1. Države članice do 30. decembra 2024 ustanovijo ali imenujejo en ali več organov kot enotne kontaktne točke na ustrezni upravni ravni. Vsaka enotna kontaktna točka je odgovorna za lajšanje in usklajevanje postopka izdaje dovoljenj za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, tudi za neto ničelne strateške projekte, ter za zagotavljanje informacij o racionalizaciji upravnih postopkov v skladu s členom 7, vključno z informacijami o tem, kdaj se vloga šteje za popolno v skladu s členom 9(10).
2. Država članica zagotovi orodja, ki predlagateljem projektov pomagajo pri identifikaciji ustrezne ustanovljene ali imenovane kontaktne točke na spletni strani, vzpostavljeni v skladu s členom 7, kadar na podlagi odstavka 1 tega člena ustanovi ali imenuje več kot eno enotno kontaktno točko.
3. Enotna kontaktna točka, ustanovljena ali imenovana na podlagi odstavka 1, je edina kontaktna točka za predlagatelja projekta v postopku izdaje dovoljenja za projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnim strateškim projektom. Enotna kontaktna točka usklajuje in olajšuje predložitev vseh ustreznih dokumentov in informacij ter predlagatelja projekta uradno obvesti o izidu celovite odločbe.
4. Predlagatelji projektov lahko vse dokumente, pomembne za postopek izdaje dovoljenja, predložijo v elektronski obliki.
5. Pristojni organi zagotovijo, da se upoštevajo vse ustrezne opravljene študije ali izdana dovoljenja ali odobritve za določen projekt in da se ne zahteva podvajanje študij, dovoljenj ali odobritev, razen če nacionalno pravo ali pravo Unije določa drugače.

6. Države članice zagotovijo, da imajo vložniki enostaven dostop do informacij in postopkov za reševanje sporov v zvezi s postopkom izdaje dovoljenj, po potrebi vključno z mehanizmi za alternativno reševanje sporov, če so taki postopki določeni v nacionalnem pravu.
7. Države članice zagotovijo, da imajo enotna kontaktna točka in vsi pristojni organi, odgovorni za kateri koli korak v postopku izdaje dovoljenj, vključno z vsemi postopkovnimi koraki, zadostno število usposobljenega osebja ter dovolj potrebnih finančnih, tehničnih in tehnoloških virov, po potrebi tudi za izpopolnjevanje in prekvalifikacijo, za učinkovito izvajanje svojih nalog na podlagi te uredbe.
8. Platforma iz členov 38 in 39 redno razpravlja o izvajanju tega oddelka ter členov 15 in 16 ter izmenjuje najboljše prakse za organizacijo enotnih kontaktnih točk.
9. Organi, vključeni v postopek izdaje dovoljenj, in drugi zadevni organi pred začetkom postopka izdaje dovoljenj določijo in zadevni enotni kontaktni točki sporočijo zahteve in obseg informacij, ki se zahtevajo od predlagatelja projekta.

Člen 7

Spletni dostop do informacij

Države članice zagotovijo dostop do naslednjih informacij o postopkih, pomembnih za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti, na spletu ter na centraliziran in enostavno dostopen način:

- (a) enotne kontaktne točke iz člena 6(1);
- (b) postopek izdaje dovoljenj, vključno z informacijami o reševanju sporov;
- (c) storitve financiranja in investicijske storitve,
- (d) možnosti financiranja na ravni Unije ali ravni države članice,
- (e) podporne storitve za podjetja, med drugim vključno z napovedjo za odmero davka od dohodkov pravnih oseb, lokalno davčno zakonodajo ali delovnim pravom.

Člen 8

Pospeševanje izvajanja

Države članice zagotavljajo upravno podporo za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij na svojem ozemlju za olajšanje njihovega hitrega in učinkovitega izvajanja, pri čemer posebno pozornost namenijo malim in srednjim podjetjem (MSP), vključenim v projekte, vključno z nudenjem pomoči:

- (a) pri zagotavljanju izpolnjevanja veljavnih upravnih obveznosti in obveznosti glede poročanja;
- (b) predlagateljem projektov pri obveščanju javnosti, da bi povečali javno sprejemanje projekta;
- (c) predlagateljem projektov med postopkom izdaje dovoljenja, zlasti za MSP.

Člen 9

Trajanje postopka izdaje dovoljenj

1. Trajanje postopka izdaje dovoljenj za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ne presega nobenega od naslednjih rokov:

- (a) 12 mesecev za izgradnjo ali razširitev projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij z letno proizvodno zmogljivostjo manj kot 1 GW;

- (b) 18 mesecev za izgradnjo ali razširitev projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij z letno proizvodno zmogljivostjo 1 GW ali več.
2. Postopek izdaje dovoljenja za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, pri katerih se letna proizvodna zmogljivost ne meri v GW, ni daljši od 18 mesecev.
3. Kadar je treba za projekte za razogljičenje energetske intenzivne industrije, tudi če so priznani kot strateški projekti, zgraditi več obratov ali enot na enem območju, se lahko predlagatelj projekta in enotna kontaktna točka dogovorita o razdelitvi projekta na več manjših projektov, da bi lahko bili izpolnjeni določeni roki.
4. Kadar je zahtevana presoja vplivov na okolje na podlagi Direktive 2011/92/EU, se koraki presoje iz člena 1(2), točka (g)(i), navedene direktive ne vključijo v trajanje postopka izdaje dovoljenj iz odstavkov 1 in 2 tega člena.
5. Kadar posvetovanje na podlagi člena 1(2), točka (g)(ii), Direktive 2011/92/EU pokaže, da je treba poročilo o presoji vplivov na okolje dopolniti z dodatnimi informacijami, lahko enotna kontaktna točka predlagatelju projekta omogoči, da predloži dodatne informacije. V tem primeru enotna kontaktna točka uradno obvesti predlagatelja projekta o datumu, do katerega je treba predložiti dodatne informacije, ki ne sme biti krajši od 30 dni od dneva uradnega obvestila. Obdobje med rokom za predložitev dodatnih informacij in predložitvijo teh informacij se ne upošteva pri trajanju postopka izdaje dovoljenj iz odstavkov 1 in 2 tega člena.
6. V izjemnih primerih, kadar je to potrebno zaradi narave, kompleksnosti, lokacije ali velikosti predlaganega projekta za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ali neto ničelnega strateškega projekta, lahko država članica v posameznih primerih roke iz odstavkov 1, 2 in 7 tega člena ter člena 16(1) in (2) pred njihovim potekom enkrat podaljša za največ tri mesece.
7. Kadar država članica meni, da predlagani projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ali neto ničelni strateški projekt pomeni izjemna tveganja za zdravje in varnost delavcev ali splošnega prebivalstva, in kadar je potreben dodaten čas za ugotovitev, ali so bili vzpostavljeni ukrepi za obravnavo predvidljivih tveganj, lahko roke iz odstavkov 1 in 2 tega člena ter iz člena 16(1) in (2) v šestih mesecih od začetka postopka izdaje dovoljenja podaljša za šest mesecev.
8. Pri uporabi odstavka 6 ali 7 enotna kontaktna točka predlagatelja projekta pisno obvesti o razlogih za podaljšanje in o datumu, ko lahko pričakuje celovito odločbo.
9. Enotna kontaktna točka iz člena 6(1) te uredbe uradno obvesti predlagatelja projekta o datumu, ko je treba predložiti poročilo o presoji vplivov na okolje iz člena 5(1) Direktive 2011/92/EU, in pri tem upošteva organizacijo postopka izdaje dovoljenj v zadevni državi članici in potrebo, da se zagotovi dovolj časa za oceno poročila. Obdobje med rokom za predložitev poročila o presoji vplivov na okolje in predložitvijo navedenega poročila se ne upošteva pri trajanju postopka izdaje dovoljenj iz odstavkov 1 in 2 tega člena.
10. Zadevna enotna kontaktna točka najpozneje 45 dni po prejemu vloge za izdajo dovoljenja potrdi, da je vloga popolna, ali, če predlagatelj projekta ni poslal vseh informacij, potrebnih za obravnavo vloge, tega pozove, naj brez nepotrebnega odlašanja predloži popolno vlogo, in navede, katere informacije manjkajo. Če se dvakrat predloži vloga, ki se šteje za nepopolno, lahko enotna kontaktna točka v 30 dneh po drugi predložitvi še drugič zahteva informacije. Enotna kontaktna točka ne zahteva informacij na področjih, ki niso bila zajeta v prvi zahtevi po dodatnih informacijah, in je upravičena zahtevati le dodatne dokaze za dopolnitev ugotovljenih manjkajočih informacij. Datum, ko enotna kontaktna točka iz člena 6(1) potrdi popolnost vloge, pomeni začetek postopka izdaje dovoljenja v zvezi z zadevno vlogo.
11. Enotna kontaktna točka najpozneje dva meseca po datumu prejema vloge v tesnem sodelovanju z drugimi zadevnimi organi pripravi podroben časovni načrt za postopek izdaje dovoljenja. Začetek navedenega časovnega načrta je trenutek, ko enotna kontaktna točka potrdi popolnost vloge. Enotna kontaktna točka časovni načrt objavi na prosto dostopnem spletišču.
12. Roki iz tega člena in člena 16 ne posegajo v obveznosti iz prava Unije in mednarodnega prava niti v upravne pritožbene postopke in pravna sredstva pred sodišči.
13. Roki iz tega člena in člena 16 za kateri koli postopek izdaje dovoljenja ne posegajo v morebitne krajše roke, ki jih določijo države članice.

Člen 10

Okoljske presoje in dovoljenje

1. Kadar je na podlagi členov 5 do 9 Direktive 2011/92/EU zahtevana presoja vplivov na okolje, lahko predlagatelj projekta pred predložitvijo vloge enotno kontaktno točko zaprosi za mnenje o tem, kako obsežne in podrobne morajo biti informacije, ki jih je treba na podlagi člena 5(1) navedene direktive vključiti v poročilo o presoji vplivov na okolje. Enotna kontaktna točka zagotovi, da je to mnenje izdano čim prej in najpozneje 45 dni od datuma, na katerega je predlagatelj projekta predložil prošnjo za mnenje.

2. Kadar obveznost presoje vplivov na okolje izhaja hkrati iz katerih koli dveh ali več direktiv 2000/60/ES, 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽³²⁾, 2008/98/ES, 2009/147/ES, 2010/75/EU, 2011/92/EU, 2012/18/EU ali 92/43/EGS, države članice zagotovijo, da se uporabljajo usklajeni ali skupni postopki, ki izpolnjujejo vse zahteve navedenih zakonodajnih aktov Unije.

Pristojni organ v okviru usklajenega postopka iz prvega pododstavka usklajuje različne posamezne presoje vplivov posameznega projekta na okolje, ki jih zahtevajo ustrezni zakonodajni akti Unije.

Pristojni organ v okviru skupnega postopka iz prvega pododstavka zagotovi eno samo presojo vplivov posameznega projekta na okolje, ki jo zahtevajo ustrezni zakonodajni akti Unije. Uporaba skupnega ali usklajenega postopka ne vpliva na vsebino presoje vplivov na okolje.

3. Države članice zagotovijo, da zadevni organi izdajo obrazloženi sklep iz člena 1(2), točka (g)(iv), Direktive 2011/92/EU glede presoje vplivov na okolje v 90 dneh po prejemu vseh potrebnih informacij na podlagi členov 5, 6 in 7 navedene direktive in po koncu posvetovanj iz členov 6 in 7 navedene direktive.

4. V izjemnih primerih, kadar je to potrebno zaradi narave, zapletenosti, lokacije ali velikosti predlaganega projekta, lahko države članice rok iz odstavka 3 pred njegovim potekom in za vsak primer posebej podaljšajo za največ 20 dni. V tem primeru zadevna enotna kontaktna točka pisno obvesti predlagatelja projekta o razlogih, ki upravičujejo podaljšanje, in o roku njenega obrazloženega sklepa.

5. Roki za posvetovanje z zadevno javnostjo iz člena 1(2), točka (e), Direktive 2011/92/EU in organi iz člena 6(1) navedene direktive glede okoljskega poročila iz člena 5(1) navedene direktive niso daljši od 85 dni in v skladu s členom 6(7) navedene direktive niso krajši od 30 dni. V primerih iz drugega pododstavka člena 6(4) navedene direktive se to obdobje podaljša na največ 90 dni za vsak primer posebej.

6. Države članice zagotovijo, da imajo njihovi pristojni organi in drugi organi, imenovani na podlagi člena 6(1) Direktive 2011/92/EU, zadostno število usposobljenega osebja ter dovolj potrebnih finančnih, tehničnih in tehnoloških virov za izpolnjevanje svojih obveznosti na podlagi tega člena.

Člen 11

Načrtovanje

1. Nacionalni, regionalni in lokalni organi, ki so odgovorni za pripravo načrtov, vključno z določanjem namenske rabe zemljišč, prostorskimi načrti in načrti rabe zemljišč, preučijo možnost, da v te načrte po potrebi vključijo določbe za razvoj projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti, po potrebi pa tudi pospeševalne doline neto ničelne industrije in potrebno infrastrukturo. Pri preučevanju možnosti vključitve takih določb se prednostno obravnavajo umetne in grajene površine, industrijska območja ter degradirana območja. Države članice za lažji razvoj projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij zagotovijo, da so vsi ustrezni podatki o prostorskem načrtovanju na voljo na spletu v skladu s členom 7.

⁽³²⁾ Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L 197, 21.7.2001, str. 30).

2. Kadar načrti vključujejo določbe za razvoj projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti, in potrebne infrastrukture zanje ter se mora zanje opraviti presoja na podlagi Direktive 2001/42/ES in na podlagi člena 6 Direktive 92/43/EGS, se ti presoji združita. Kadar je primerno, se v tej združeni presoji obravnava tudi vpliv na potencialno prizadeta vodna telesa iz Direktive 2000/60/ES. Kadar morajo zadevne države članice presoditi vplive obstoječih in prihodnjih dejavnosti na morsko okolje, vključno z medsebojnim vplivanjem kopnega in morja, kot je navedeno v členu 4 Direktive 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁵³⁾, se ti vplivi prav tako vključijo v združeno presojo. Združitev presoj na podlagi tega odstavka ne vpliva na njihovo vsebino ali kakovost. Združena presoja se izvede tako, da ni treba podaljšati rokov iz te uredbe.

Člen 12

Uporaba konvencij UNECE

1. Ta uredba ne posega v obveznosti iz Konvencije Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (UNECE) o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, ki je bila podpisana 25. junija 1998 v Aarhusu, ter iz Konvencije UNECE o presoji čezmejnih vplivov na okolje, ki je bila podpisana 25. februarja 1991 v Espooju, in njenega Protokola o strateški presoji vplivov na okolje, ki je bil podpisan 21. maja 2003 v Kijevu.

2. Vse odločitve, sprejete na podlagi tega oddelka ter členov 8, 15, 16 in 28, so dostopne javnosti na lahko razumljiv način, vse odločitve v zvezi s projektom za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ali neto ničelnim strateškim projektom pa so predstavljene na istem spletišču.

ODDELEK III

Neto ničelni strateški projekti

Člen 13

Merila za izbor

1. Države članice kot neto ničelne strateške projekte priznajo projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ki se nahajajo v Uniji in prispevajo k doseganju ciljev iz člena 1, vključno s podnebnimi ali energetskimi cilji Unije, in izpolnjujejo vsaj eno od naslednjih meril:

- (a) projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij prispeva k tehnološki in industrijski odpornosti neto ničelnih tehnologij Unije s povečanjem proizvodne zmogljivosti za komponento ali segment v dobavni verigi neto ničelnih tehnologij, tako da:
- (i) doda proizvodne zmogljivosti v Uniji za neto ničelne tehnologije, za katere je Unija v več kot 50 % odvisna od uvoza iz tretjih držav,
 - (ii) doda znatne proizvodne zmogljivosti, tako da bistveno prispeva k podnebnim ali energetskim ciljem Unije za leto 2030, ali
 - (iii) doda proizvodne zmogljivosti ali posodobi obstoječe proizvodne zmogljivosti v Uniji za neto ničelno tehnologijo, za katero proizvodna zmogljivost Unije predstavlja znaten delež svetovne proizvodnje in ki ima ključno vlogo pri odpornosti Unije;
- (b) projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ima jasen pozitiven učinek na dobavno verigo Unije za neto ničelne industrije ali sektorje v spodnjem delu verige, ker evropskim neto ničelnim industrijam zagotavlja dostop do najboljše razpoložljive neto ničelne tehnologije ali proizvodov, proizvedenih v prvem tovrstnem proizvodnem obratu, ter izpolnjuje vsaj eno od naslednjih meril:

⁽⁵³⁾ Direktiva 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje (UL L 257, 28.8.2014, str. 135).

- (i) vzpostavljanje ukrepov za privabljanje, ohranjanje, izpopolnjevanje ali prekvalifikacijo delovne sile, ki je potrebna za neto ničelne tehnologije, vključno s pripravništvu, vajeništvu, stalnim izobraževanjem in usposabljanjem, v tesnem sodelovanju z regionalnimi in lokalnimi organi, institucijami za izobraževanje in usposabljanje ter s socialnimi partnerji, vključno s sindikati;
 - (ii) prispevanje h konkurenčnosti MSP v okviru dobavne verige neto ničelnih tehnologij;
 - (c) projekt prispeva k doseganju podnebnih ali energetskih ciljev Unije, ker pri proizvodnji neto ničelnih tehnologij uporablja prakse z izboljšano okoljsko trajnostjo in učinkovitostjo ali krožnostjo, vključno s celovito nizkoogljično in energetsko učinkovitostjo ter učinkovito rabo vode ali materialov, ter praksami, ki znatno in stalno zmanjšujejo stopnje emisij ekvivalenta CO₂.
2. Komisija do 1. marca 2025 sprejme izvedbeni akt, v katerem določi smernice, ki zagotavljajo enotne pogoje za izvajanje meril iz tega člena. Te smernice vključujejo vsaj posebne smernice o merilih, ki jih je treba uporabiti za ocenjevanje:
- (a) ali je dodana proizvodna zmogljivost prva tovrstna ali najboljša razpoložljiva proizvodna zmogljivost za tehnologijo;
 - (b) ali se lahko dodatna proizvodna zmogljivost šteje za znatno.

Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 45(2).

3. Države članice kot neto ničelne strateške projekte priznajo projekte shranjevanja CO₂, ki izpolnjujejo vsa naslednja merila:
- (a) območje shranjevanja CO₂ se nahaja na ozemlju Unije, v njenih izključnih ekonomskih conah ali v njenem epikontinentalnem pasu v smislu Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS);
 - (b) projekt shranjevanja CO₂ prispeva k doseganju cilja iz člena 20;
 - (c) za projekt shranjevanja CO₂ je bila vložena vloga za dovoljenje za varno in trajno geološko shranjevanje CO₂ v skladu z Direktivo 2009/31/ES.

Vsak projekt zajemanja CO₂, povezan s projektom shranjevanja CO₂, ki izpolnjuje merila iz prvega pododstavka in vsak povezan projekt za infrastrukturo za CO₂, potreben za transport zajetega CO₂ se tudi prizna za neto ničelni strateški projekt.

4. Projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ki ustrezajo neto ničelni tehnologiji in se nahajajo v „manj razvitih regijah in regijah v prehodu“ in na ozemljih Sklada za pravični prehod ter so upravičeni do financiranja na podlagi pravil kohezijske politike, države članice potem, ko je postopek javnega naročanja zaključen, priznajo kot neto ničelne strateške projekte na podlagi člena 14(3) na pisno zahtevo predlagatelja projekta, ne da bi moral predlagatelj projekta predložiti uradno vlogo na podlagi člena 14(2).

5. Projekt za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ki se nahaja v Uniji, prispeva k doseganju ciljev iz člena 1(1) in bodisi prejema sredstva iz inovacijskega sklada ETS bodisi je del pomembnih projektov skupnega evropskega interesa, evropskih vodikovih dolin ali vodikove banke, kadar se s sredstvi podpirajo naložbe v proizvodne zmogljivosti, države članice priznajo kot neto ničelni strateški projekt na podlagi člena 14(3) na pisno zahtevo predlagatelja projekta, ne da bi moral predlagatelj projekta predložiti uradno vlogo na podlagi člena 14(2).

6. Kadar neto ničelni strateški projekt prispeva k vrednostni verigi za tehnologijo, ki je država članica ne sprejema kot del splošne strukture svoje oskrbe z energijo, lahko ta država članica zavrne priznanje navedenega projekta kot strateškega projekta. Če obstajajo neto ničelne tehnologije, za katere država članica ne namerava priznati projektov kot strateških projektov, navedena država članica to čim prej javno sporoči.

*Člen 14***Vloga in priznanje**

1. Vloge za priznanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij kot neto ničelnih strateških projektov predlagatelj projekta predloži zadevni državi članici.
2. Vloga iz odstavka 1 vključuje naslednje:
 - (a) ustrezna dokazila o izpolnjevanju meril iz člena 13(1) ali (3);
 - (b) poslovni načrt z oceno finančne izvedljivosti projekta, skladen s ciljem ustvarjanja kakovostnih delovnih mest ter
 - (c) prvi osnutek časovnega okvira za projekt, v katerem je ocenjeno, kdaj bi projekt lahko prispeval k referenčni vrednosti za proizvodno zmogljivost Unije iz člena 5 ali cilju na ravni Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz člena 20.

Komisija zagotovi vnaprej pripravljen obrazec za predložitev vlog iz odstavka 1.

3. Države članice v enem mesecu po prejemu popolne vloge iz odstavka 1 to vlogo ocenijo v poštenem in preglednem postopku. Če predlagatelj projekta ne pošlje vseh ustreznih in popolnih informacij, potrebnih za obravnavo vloge, država članica od predlagatelja projekta samo enkrat zahteva, da brez nepotrebnega odlašanja predloži dodatne informacije, da bi bila njegova vloga popolna. Datum potrditve popolnosti vloge velja za začetek postopka ocenjevanja. Odločitev na podlagi tega postopka mora biti utemeljena in sporočena predlagatelju projekta in platformi iz členov 38 in 39.
4. Če v časovnem okviru iz odstavka 3 odločitev ni sprejeta, lahko predlagatelj projekta o tem uradno obvesti državo članico in brez nepotrebnega odlašanja zahteva, da mu država članica določi posodobljen rok, ki ni več kot 30 dni za prvotnim rokom.
5. Komisija lahko da mnenje o odobrenih neto ničelnih strateških projektih. Če država članica zavrne vlogo, ima vložnik pravico vlogo predložiti Komisiji, ki vlogo oceni v 20 delovnih dneh. Ocena Komisije ne posega v odločitev države članice.
6. Če Komisija po oceni v skladu z odstavkom 5 tega člena potrdi zavrnitev vloge s strani države članice, o svojem sklepu z dopisom uradno obvesti vložnika. Če se ocena Komisije razlikuje od ocene države članice, o zadevnem projektu razpravlja platforma iz členov 38 in 39.
7. Če Komisija ali država članica ugotovi, da se je neto ničelni strateški projekt znatno spremenil ali da ne izpolnjuje več meril iz člena 13 ali je njegovo priznanje kot neto ničelni strateški projekt temeljilo na vlogi, ki je vsebovala nepravilne informacije, o tem obvesti zadevnega predlagatelja projekta. Potem ko se država članica seznanila z argumenti predlagatelja projekta, lahko razveljavi odločitev o priznanju projekta kot neto ničelnega strateškega projekta.
8. Projekt, ki ni več priznan kot neto ničelni strateški projekt, izgubi vse pravice, povezane z navedenim statusom na podlagi te uredbe.
9. Komisija vzpostavi in vzdržuje prosto dostopen register neto ničelnih strateških projektov.

*Člen 15***Prednostni status neto ničelnih strateških projektov**

1. Predlagatelji projektov in vsi zadevni organi zagotovijo, da se ustrezni postopki v zvezi z neto ničelnimi strateškimi projekti obravnavajo čim hitreje v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom.

2. Kadar je projekt priznan kot neto ničelni strateški projekt, države članice brez poseganja v obveznosti, ki jih določa pravo Unije, temu neto ničelnemu strateškemu projektu podelijo status največjega možnega nacionalnega pomena, kadar tak status obstaja v nacionalnem pravu, in ga v skladu s tem obravnavajo v postopkih izdaje dovoljenj, vključno s postopki v zvezi z okoljskimi presojami in, kadar so podatki na voljo, prostorskim načrtovanjem.

3. Šteje se, da neto ničelni strateški projekti prispevajo k zanesljivosti dobave z neto ničelnimi tehnologijami v Uniji in so zato v javnem interesu. V zvezi z vplivi na okolje ali obveznostmi iz člena 4(7) Direktive 2000/60/ES, člena 9(1), točka (a), Direktive 2009/147/ES, členov 6(4) in 16(1) Direktive 92/43/EGS ter iz zakonodajnih aktov Unije o obnovi narave se šteje, da so neto ničelni strateški projekti v Uniji v javnem interesu ter se lahko šteje, da imajo prevladujoč javni interes in da služijo interesom javnega zdravja in varnosti, pod pogojem, da so izpolnjeni vsi pogoji iz navedenih aktov.

4. Vsi postopki za reševanje sporov, pravdni postopki, pritožbe in pravna sredstva, povezani z neto ničelnimi strateškimi projekti, ki potekajo pred nacionalnimi sodišči ali paneli, vključno z mediacijo ali arbitražo, kadar obstajata v nacionalnem pravu, se obravnavajo kot nujni, če in kolikor nacionalno pravo o postopkih izdaje dovoljenj določa take nujne postopke ter pod pogojem, da se spoštujejo pravice posameznikov ali lokalnih skupnosti do obrambe, ki se običajno uporabljajo. Predlagatelji neto ničelnih strateških projektov po potrebi sodelujejo v takih nujnih postopkih.

Člen 16

Trajanje postopka izdaje dovoljenj za neto ničelne strateške projekte

1. Trajanje postopka izdaje dovoljenj za neto ničelne strateške projekte ne presega:
 - (a) devet mesecev za izgradnjo ali razširitev neto ničelnih strateških projektov z letno proizvodno zmogljivostjo manj kot 1 GW;
 - (b) 12 mesecev za izgradnjo ali razširitev neto ničelnih strateških projektov z letno proizvodno zmogljivostjo 1 GW ali več;
 - (c) 18 mesecev za vsa potrebna dovoljenja za upravljanje območja shranjevanja v skladu z Direktivo 2009/31/ES.
2. Za neto ničelne strateške projekte, pri katerih se letna proizvodna zmogljivost ne meri v GW, trajanje postopka izdaje dovoljenja ne presega 12 mesecev.
3. Kadar je zahtevana presoja vplivov na okolje na podlagi Direktive 2011/92/EU, se korak presoje iz člena 1(2), točka (g)(i), navedene direktive ne vključi v trajanje postopka izdaje dovoljenj iz odstavkov 1 in 2 tega člena.

Člen 17

Pospeševalne doline neto ničelne industrije

1. Države članice se lahko odločijo, da bodo določile pospeševalne doline neto ničelne industrije (v nadaljnjem besedilu: doline) kot posebna območja za pospeševanje neto ničelnih industrijskih dejavnosti, zlasti za pospeševanje izvajanja projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, vključno z neto ničelnimi strateškimi projekti ali njihovimi grozdi ali za preskušanje inovativnih neto ničelnih tehnologij. Cilj teh dolin je ustvariti grozde neto ničelnih industrijskih dejavnosti in dodatno racionalizirati upravne postopke.
2. Odločitev iz odstavka 1:
 - (a) jasno določa geografski in tehnološki obseg dolin;
 - (b) upošteva območja, ki vključujejo umetne in grajene površine, industrijska območja in degradirana območja;

- (c) je predmet okoljske presoje na podlagi Direktive 2001/42/ES ter po potrebi presoje na podlagi člena 6(3) Direktive 92/43/EGS; rezultati teh presoj čim bolj olajšajo pripravo projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij ali neto ničelnih strateških projektov, da bi bili izpolnjeni cilji te uredbe in se presoje ne bi podvajale. Ta določba ne posega v skladnost posameznih projektov z veljavnim okoljskim pravom Unije;
- (d) po možnosti zagotavlja sinergije z določitvijo območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije vzpostavljenih z Direktivo (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁴⁾.
3. Odločitvi države članice o določitvi doline se priloži načrt s konkretnimi nacionalnimi ukrepi za povečanje njene privlačnosti kot lokacije za proizvodne dejavnosti, vključno z vsaj naslednjimi programi gospodarske in upravne podpore za:
- (a) lažje razvijanje potrebne infrastrukture v dolini;
- (b) podpiranje zasebnih naložb v dolino;
- (c) zagotavljanje ustreznega preusposabljanja in izpopolnjevanja lokalne delovne sile;
- (d) zagotavljanje dostopa do informacij o dolini na spletu v skladu s členom 7.
4. Javne naložbe za vzpostavitev dolin, njihovo opremljanje z ustrežno infrastrukturo, preoblikovanje degradiranih območij in razvoj ustreznega lokalnega nabora spretnosti so lahko, če je ustrezno, upravičene do najvišjih stopenj sofinanciranja na podlagi uredb (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056 in (EU) 2021/1057.

Člen 18

Dovoljenje za uporabo v dolinah

1. Oddelka II in III se uporabljata za posamezne projekte v dolinah. Za vsako dolino se imenuje enotna kontaktna točka.
2. Da bi se izognili podvajanju ocen, pristojni organ pri izdaji mnenja iz člena 10(1) upošteva rezultate ocen, izvedenih na podlagi člena 17(2), točka (c).
3. Enotna kontaktna točka da predlagateljem projektov na voljo predloge, v katerih so navedena posebna dovoljenja, potrebna za projekte v dolinah. Te predloge vključujejo informacije o vseh značilnostih projekta in ukrepih, predvidenih za izogibanje znatnim škodljivim vplivom na okolje ali njihovo preprečevanje, da se zagotovi, da se ocena na podlagi Direktive 2011/92/EU izvede samo za projekte z znatnimi vplivi na okolje, in da se pristojnemu organu olajša opredelitev, ali je treba za projekt opraviti oceno na podlagi člena 4(2) do (6) navedene direktive.
4. Šteje se, da projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij v dolinah prispevajo k zanesljivosti dobave z neto ničelnimi tehnologijami v Uniji in so zato v javnem interesu. V zvezi z vplivi na okolje ali obveznostmi iz člena 4(7) Direktive 2000/60/ES, člena 9(1), točka (a), Direktive 2009/147/ES, členov 6(4) in 16(1) Direktive 92/43/EGS ter iz zakonodajnih aktov Unije o obnovi narave projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij v dolinah v Uniji štejejo za projekte v javnem interesu ter se zanje lahko šteje, da imajo prevladujoč javni interes in služijo interesom javnega zdravja in varnosti, če so izpolnjeni vsi pogoji iz navedenih aktov.

Člen 19

Usklajevanje financiranja

1. Platforma, vzpostavljena v členu 38, preučuje ozka grla in finančne potrebe neto ničelnih strateških projektov na ravni Unije, svetuje o načinih usklajevanja financiranja Unije in nacionalnega financiranja v zvezi s temi finančnimi potrebami ter zbira morebitne najboljše prakse, med drugim za razvoj čezmejnih dobavnih verig Unije, zlasti na podlagi

⁽⁵⁴⁾ Direktiva (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 in Direktive 98/70/ES glede spodbujanja energije iz obnovljivih virov ter razveljavitvi Direktive Sveta (EU) 2015/652 (UL L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

rednih izmenjav in priporočil skupine za neto ničelno industrijo ter z ustreznimi industrijskimi zavezniki.

2. Platforma na zahtevo predlagatelja neto ničelnega strateškega projekta razpravlja in svetuje o tem, kako je mogoče financiranje projekta zaključiti, ob upoštevanju že zagotovljenega financiranja in vsaj naslednjih elementov:

- (a) dodatnih zasebnih virov financiranja;
- (b) podpore s sredstvi skupine EIB ali drugih mednarodnih finančnih institucij, vključno z Evropsko banko za obnovo in razvoj;
- (c) obstoječih instrumentov in programov države članice, vključno s strani nacionalnih spodbujevalnih bank, institucij in agencij za izvozne kredite;
- (d) ustreznega financiranja in programov financiranja Unije.

3. Platforma najpozneje do 30. septembra 2024 in nato vsaki dve leti Komisiji predloži priporočila o načinih zagotavljanja zadostnega financiranja, vključno iz proračuna EU, za doseganje ciljev te uredbe.

4. Države članice in po potrebi Komisija izvedejo dejavnosti za pospešitev javnih naložb v projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij. Take dejavnosti lahko brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU vključujejo svetovanje o podpori in njeno usklajevanje za projekte za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, ki imajo težave pri dostopu do finančnih sredstev.

POGLAVJE III

ZMOGLJIVOST VBRIZGAVANJA CO₂

Člen 20

Cilj na ravni Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂

1. Do leta 2030 se doseže letna zmogljivost vbrizgavanja vsaj 50 milijonov ton CO₂ na območjih shranjevanja, kar pomeni geološka območja shranjevanja, dovoljena na podlagi Direktive 2009/31/ES, vključno z izčrpanimi naftnimi in plinskimi polji ter slanimi vodonosniki, ki se nahajajo na ozemlju Unije, v njenih izključnih ekonomskih conah ali v njenem epikontinentalnem pasu v smislu Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu in niso združena z izboljšanim pridobivanjem ogljikovodikov.

2. Vsa območja shranjevanja morajo biti zasnovana tako, da delujejo najmanj pet let in da je spoštovano načelo pravičnega in odprtega dostopa, zagotovljenega na pregleden in nediskriminatoren način, kakor je opredeljeno v Direktivi 2009/31/ES.

3. Komisija najpozneje do 30. junija 2027 in nato vsaki dve leti Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o doseženem napredku glede izpolnjevanja ciljne letne zmogljivosti vbrizgavanja Unije, vključno s stanjem trga v zvezi z zmogljivostjo vbrizgavanja. Poročila vključujejo pregled geografske razširjenosti območij shranjevanja po vsej Uniji. V prvem poročilu se oceni, ali se šteje, da je treba uvesti cilj na ravni Unije za leto 2040 ali po potrebi prej.

4. Poročila iz odstavka 3 vključujejo oceno zmogljivosti shranjevanja in vbrizgavanja CO₂, ki zlasti uporablja informacije, zbrane na podlagi členov 21(2) in 23(6). Poročila:

- (a) zagotavljajo podrobno analizo geografskega in časovnega načrtovanja območij shranjevanja CO₂ ter projektov za zajemanje emisij CO₂ iz industrijskih naprav v Uniji, pri čemer upošteva poseben potencial uporabe CO₂ kot prispevek k trajnemu shranjevanju CO₂;
- (b) opredeljujejo glavno infrastrukturo, potrebno za transport in shranjevanje emisij CO₂ iz industrijskih naprav v vsej Uniji;
- (c) zagotavljajo podrobno analizo možnih preprek, ki ovirajo razvoj trga zajemanja in shranjevanja ogljika.

5. Komisija lahko do 31. decembra 2028 na podlagi ocene iz odstavka 3 predloži zakonodajni predlog za določitev novega cilja na ravni Unije za zmogljivost vbrizgavanja CO₂ do leta 2040 ali po potrebi prej. Če se Komisija odloči, da ne bo predlagala zakonodajnega predloga za določitev tega cilja, Evropskemu parlamentu in Svetu predloži razloge za svojo odločitev.

6. Komisija v treh mesecih po tem, ko Unija podpiše mednarodni sporazum glede tega poglavja, predloži poročilo, v katerem oceni posledice mednarodnega sporazuma, zlasti v zvezi s spodbujanjem in varovanjem okoljskih standardov Unije, podnebnih ciljev in morebitne potrebe po dodatnih politikah in ukrepih Unije glede na določbe navedenega mednarodnega sporazuma. Komisija na podlagi tega poročila Evropskemu parlamentu in Svetu po potrebi predloži zakonodajni predlog o spremembi te uredbe na podlagi odstavka 1.

7. Komisija objavi smernice, v katerih navede ustrezne ravni čistosti CO₂ in elementov v sledovih v toku CO₂ za projekte shranjevanja CO₂, ki prispevajo k cilju Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja.

Člen 21

Preglednost podatkov o zmogljivosti shranjevanja CO₂

1. Države članice najpozneje do 30. decembra 2024:

- (a) brez poseganja v zahteve glede varstva zaupnih informacij javno objavijo podatke o vseh območjih, kjer bi bilo mogoče na njihovem ozemlju dovoliti shranjevanje CO₂, vključno s slanimi vodonosniki;
- (b) od subjektov, ki imajo ali so imeli dovoljenje, kot je opredeljeno v členu 1, točka 3, Direktive 94/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁵⁵⁾, zahtevajo, da na svojem ozemlju javno informativno objavijo geološke podatke v zvezi s proizvodnimi lokacijami, ki niso več v uporabi ali katerih neuporaba je bila priglašena pristojnemu organu, in, če so na voljo, ekonomske ocene zadevnih stroškov omogočanja vbrizgavanja CO₂, razen če je subjekt zaprosil za dovoljenje za raziskovanje v skladu z Direktivo 2009/31/ES, vključno s podatki o:
 - (i) tem, ali je območje primerno za trajnostno, varno in trajno vbrizgavanje in shranjevanje CO₂;
 - (ii) razpoložljivosti ali potrebi po prometni infrastrukturi in načinih, primernih za varen transport CO₂, da pride do območja.

Za namene točke (a) prvega pododstavka tega odstavka podatki vključujejo vsaj informacije, zahtevane v obvestilih Komisije o smernicah državam članicam za celovite nacionalne energetske in podnebne načrte, priglašene na podlagi člena 3(1) Uredbe (EU) 2018/1999, in njihove posodobitve, predložene na podlagi člena 14 navedene uredbe (nacionalni energetske in podnebni načrti).

2. Vsaka država članica najpozneje do 30. decembra 2024 in nato vsako leto Komisiji predloži poročilo, ki se objavi in ne posega v zahteve v zvezi z varstvom zaupnih informacij, v katerem so opisani:

- (a) popis projektov zajemanja CO₂, ki se izvajajo na njenem ozemlju ali v sodelovanju z drugimi državami članicami, in ocena ustreznih potreb po zmogljivostih vbrizgavanja in shranjevanja ter transportu CO₂;
- (b) popis projektov shranjevanja CO₂ in transporta CO₂, ki se izvajajo na njenem ozemlju, vključno s statusom izdaje dovoljenja na podlagi Direktive 2009/31/ES, pričakovanimi datumi za končno naložbeno odločitev in začetkom obratovanja;
- (c) nacionalni podporni ukrepi, ki so ali bodo sprejeti za spodbujanje projektov iz točk (a) in (b) tega odstavka, ter ukrepi v zvezi s čezmejnimi transportom CO₂;

⁽⁵⁵⁾ Direktiva 94/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 1994 o pogojih za izdajo in uporabo dovoljenj za iskanje, raziskovanje in izkoriščanje ogljikovodikov (UL L 164, 30.6.1994, str. 3).

- (d) po potrebi nacionalna strategija in cilji, ki so in bodo določeni za zajemanje CO₂ do leta 2030;
- (e) dvostransko in regionalno sodelovanje, ki olajšuje čezmejni transport CO₂, vključno z njegovimi posledicami za dostop subjektov, ki zajemajo CO₂, do varnih in nediskriminatorskih sredstev za transport CO₂;
- (f) projekti transporta CO₂ v teku in ocena potrebne zmogljivosti prihodnjih projektov transporta CO₂, da bo ustrezala zmogljivosti za zajemanje in shranjevanje.
3. Če je iz poročila iz odstavka 2 razvidno, da se na ozemlju držav članic ne izvajajo projekti za shranjevanje CO₂, države članice poročajo o načrtih za olajšanje razogljičenja industrijskih sektorjev. Če je ustrezno, to vključuje čezmejni transport CO₂ do območij shranjevanja v drugih državah članicah ter projekte za uporabo CO₂.

Člen 22

Infrastruktura za transport CO₂

1. Da bi olajšali doseganje cilja iz člena 20, si Unija in njene države članice po potrebi v sodelovanju z ustreznimi podjetji po najboljših močeh prizadevajo za razvoj potrebne infrastrukture za transport CO₂, vključno s čezmejno infrastrukturo, ter pri tem upoštevajo gospodarske in okoljske koristi bližine območij zajemanja in shranjevanja.
2. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi omogočijo dostop do omrežij za transport CO₂ ter do območij shranjevanja za namene geološkega shranjevanja proizvedenega in zajetega CO₂, če je to ekonomsko izvedljivo ali če je morebitna stranka pripravljena plačati, v skladu s členom 21 Direktive 2009/31/ES.
3. Kadar se CO₂ zajema in transportira v eni državi članici ter transportira in shranjuje v drugih državah članicah, države članice usklajujejo ukrepe, ki jih sprejmejo na podlagi odstavka 2. Komisija lahko tako usklajevanje olajša z ustanovitvijo regionalnih združenj za zajemanje in shranjevanje ogljika, kadar to skupaj zahtevajo vključene države članice.

Člen 23

Prispevek proizvajalcev nafte in plina, ki imajo dovoljenje

1. Vsak subjekt, ki ima dovoljenje, kot je opredeljeno v členu 1, točka 3, Direktive 94/22/ES, mora posamično prispevati k cilju na ravni Unije glede razpoložljive zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz člena 20 te uredbe. Ti posamični prispevki se izračunajo sorazmerno na podlagi deleža vsakega subjekta v proizvodnji surove nafte in zemeljskega plina v Uniji od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2023 ter so sestavljeni iz zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ na območju shranjevanja z dovoljenjem v skladu z Direktivo 2009/31/ES in so trgu na voljo do leta 2030. Subjekti, katerih proizvodnja surove nafte in zemeljskega plina je pod pragom, določenim skladu z delegiranim aktom na podlagi odstavka 12 tega člena, se izključijo iz tega izračuna in se zanje prispevek ne uporablja.
2. Države članice najpozneje do 30. septembra 2024 opredelijo subjekte iz odstavka 1 in njihove deleže v proizvodnji surove nafte in zemeljskega plina od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2023 ter Komisiji poročajo o njih.
3. Komisija po prejemu poročil, predloženih na podlagi člena 21(2), ter po posvetovanju z državami članicami in zainteresiranimi stranmi določi prispevke subjektov iz odstavka 1 tega člena k cilju Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ do leta 2030.
4. Subjekti iz odstavka 1 najpozneje do 30. junija 2025 Komisiji predložijo načrt, v katerem podrobno opredelijo, kako nameravajo doseči svoj prispevek k cilju Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ do leta 2030. V navedenih načrtih:
- (a) potrdijo prispevek subjekta, izražen v ciljni količini nove zmogljivosti za shranjevanje in vbrizgavanje CO₂, ki bo na voljo do leta 2030;
- (b) navedejo načine in mejnike za doseganje ciljne količine.

5. Da bi dosegli ciljne količine razpoložljive zmogljivosti vbrizgavanja, lahko subjekti iz odstavka 1:
 - (a) vlagajo v projekte shranjevanja CO₂ ali te projekte razvijajo sami ali v sodelovanju;
 - (b) sklenejo sporazume z drugimi subjekti iz odstavka 1;
 - (c) za doseganje svojega prispevka sklenejo sporazume s tretjimi predlagatelji projektov shranjevanja ali vlagatelji v take projekte.
6. Subjekti iz odstavka 1 najpozneje do 30. junija 2026 in nato vsako leto Komisiji predložijo poročilo s podrobnostmi o napredku pri doseganju svojega prispevka. Komisija ta poročila javno objavi.
7. Z odstopanjem od odstavka 1 lahko država članica od Komisije zahteva, da subjekte iz navedenega odstavka izvzame iz posamičnih prispevkov v zvezi s proizvodnimi dejavnostmi, ki so jih izvajali na ozemlju navedene države članice od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2023, pod pogojem, da:
 - (a) skupna letna zmogljivost vbrizgavanja vseh območij shranjevanja, ki jih upravlja kateri koli subjekt, ki se nahaja na ozemlju države članice, za katero je bilo izdano dovoljenje za shranjevanje v smislu Direktive 2009/31/ES in je sprejel končno naložbeno odločitev, presega vsoto posamičnih prispevkov subjektov iz odstavka 1 tega člena v zvezi z zadevnimi proizvodnimi dejavnostmi ter da letne zmogljivosti vbrizgavanja, povezane s temi območji shranjevanja, ustrezajo zmogljivostim, navedenim v dovoljenjih za shranjevanje in končnih naložbenih odločitvah, ter prispevajo k cilju na ravni Unije glede razpoložljive zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz člena 20 te uredbe;
 - (b) se vloga predloži pred koncem leta 2027.
8. Če sta pogoja, določena v odstavku 7, izpolnjena, Komisija sprejme sklep, s katerim zadevne subjekte izvzame iz posamičnega prispevka v zvezi s proizvodnimi dejavnostmi, ki so jih izvajali na ozemlju države članice, ki je predložila zahtevek.
9. Subjekti, izzeti na podlagi odstavka 8, lahko sklenejo sporazume v skladu z odstavkom 5, točki (b) in (c), samo v zvezi z morebitno zmogljivostjo vbrizgavanja, ki presega posamični prispevek, iz katerega so izzeti, in vsoto posamičnih prispevkov, ki je bila izvzeta.
10. Država članica Komisiji eno leto po sprejetju sklepa o izvzetju in nato vsako leto predloži poročilo, v katerem podrobno opredeli napredek subjektov, izzetih na podlagi odstavka 8, pri doseganju njihovega prispevka k cilju na ravni Unije glede razpoložljive zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz člena 20. Komisija ta poročila javno objavi.
11. Komisija do 31. decembra 2028 na podlagi poročil iz člena 42(1), točka (c), in člena 42(8) oceni razmerje med povpraševanjem po glavni infrastrukturi, potrebni za transport CO₂, in zmogljivostjo vbrizgavanja v okviru potekajočih ali načrtovanih projektov zajemanja CO₂ do leta 2030 ter vsoto posameznih prispevkov subjektov iz odstavka 1 tega člena v zvezi s proizvodnimi dejavnostmi na ozemlju določene države članice. V primeru znatnega neravnovesja lahko zadevna država članica izjemoma zaprosi Komisijo za odstopanje glede datuma, do katerega je treba posamezne prispevke zagotoviti.
12. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 44 za dopolnitev te uredbe v zvezi s:
 - (a) pravili glede opredelitve subjektov, ki morajo zagotoviti prispevek na podlagi odstavka 1, vključno s pragom, pod katerim so subjekti izzeti iz prispevka;
 - (b) dogovori, po katerih se sporazumi med subjekti iz odstavka 1 in naložbe v zmogljivost shranjevanja v lasti tretjih oseb upoštevajo pri doseganju njihovih posamičnih prispevkov na podlagi odstavka 5, točki (b) in (c);
 - (c) vsebine poročil iz odstavka 6;

(d) podrobnimi pogoji, pod katerimi lahko Komisija odobri izvzetje ali odstopanje subjektom na podlagi odstavka 7, 8 ali 11.

13. Države članice najpozneje do 30. junija 2026 v upravnih postopkih, sodnih postopkih ali obojih določijo kazni, ki se uporabljajo za kršitve obveznosti subjektov iz odstavka 1 na podlagi odstavka 3. Te kazni so učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

Člen 24

Regulativni okvir trga za zajeti CO₂

1. Komisija najpozneje do 30. junija 2027 opravi oceno delovanja trga za zajeti CO₂. Ta ocena temelji na jasni metodologiji in upošteva letna poročila iz člena 21(2), v njej pa zlasti preuči, ali:

- (a) obveznosti iz člena 23(1) učinkovito spodbujajo razvoj trga za shranjevanje CO₂ v Uniji;
- (b) trg zagotavlja odprt, pravičen in nediskriminatoren dostop in varnost omrežja za shranjevanje in transport CO₂;
- (c) trg zagotavlja odprt, pravičen in nediskriminatoren dostop za zajemanje CO₂ za namene uporabe ali shranjevanja;
- (d) ustreznost omrežja za transport CO₂ in druge infrastrukture po vsej Uniji v zadostni meri podpira cilje glede zmogljivosti vbrizgavanja, pa tudi potrebo po zajemanju CO₂;
- (e) delovanje trga CO₂ zagotavlja zadosten dostop do zmogljivosti vbrizgavanja za emisije CO₂, ki jih je težko zmanjšati.

2. Komisija lahko na podlagi ocene iz odstavka 1 predlaga zakonodajni akt za ureditev trga, da se odpravijo vse ugotovljene pomanjkljivosti, zlasti v zvezi z emisijami, ki jih je težko razogljčiti.

POGLAVJE IV

DOSTOP DO TRGOV

Člen 25

Prispevek k trajnostnosti in odpornosti v postopkih javnega naročanja

1. Javni naročniki in naročniki za postopke javnega naročanja, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2014/23/EU, 2014/24/EU ali 2014/25/EU, uporabljajo minimalne obvezne zahteve glede okoljske trajnostnosti, vzpostavljene v izvedbenem aktu iz odstavka 5 tega člena, kadar naročila vključujejo neto ničelne tehnologije, navedene v členu 4(1), točke (a) do (k), te uredbe, kot del svoje vsebine ali v primeru naročil gradenj in koncesij za gradnje, ki vključujejo navedeno tehnologijo.

2. Odstavek 1 javnim naročnikom ali naročnikom ne preprečuje, da v zvezi z okoljsko trajnostnostjo uporabijo dodatne minimalne zahteve ali merila za dodelitev.

3. Ne glede na odstavek 1 javni naročniki in naročniki za naročila gradenj in koncesije za gradnje iz odstavka 1 uporabljajo vsaj enega od naslednjih pogojev, zahtev ali pogodbenih obveznosti:

- (a) poseben pogoj, ki se nanaša na pomisleke v zvezi s socialo ali zaposlovanjem in je v obliki klavzule o izvedbi javnega naročila v smislu člena 70 Direktive 2014/24/EU in člena 87 Direktive 2014/25/EU ter splošnih načel Direktive 2014/23/EU;
- (b) zahtevo za dokazovanje skladnosti z veljavnimi zahtevami glede kibernetске varnosti iz uredbe o kibernetски odpornosti, po potrebi in kadar je na voljo, tudi prek ustrezne evropske certifikacijske sheme za kibernetско varnost;

(c) posebno pogodbeno obveznost pravočasne dobave komponente dela naročila v zvezi z neto ničelnimi tehnologijami, navedenimi v členu 4(1), točke (a) do (k), ki lahko povzroči obveznost plačila ustreznega nadomestila, če ta obveznost ni izpolnjena, in ki presega zahteve iz veljavne nacionalne zakonodaje, če taka zakonodaja obstaja.

4. Minimalne obvezne zahteve iz odstavka 1 so po potrebi in kadar je ustrezno, v obliki:

(a) tehničnih specifikacij ali zahtev v smislu člena 36 Direktive 2014/23/EU, člena 42 Direktive 2014/24/EU in člena 60 Direktive 2014/25/EU ali

(b) klavzul o izvedbi javnega naročila v smislu člena 70 Direktive 2014/24/EU in člena 87 Direktive 2014/25/EU ter splošnih načel Direktive 2014/23/EU.

5. Komisija najpozneje do 30. marca 2025 sprejme izvedbeni akt, v katerem določi minimalne zahteve glede okoljske trajnostnosti za postopek javnega naročanja iz odstavka 1.

Komisija pri sprejetju tega izvedbenega akta upošteva vsaj naslednje elemente:

(a) razmere na trgu glede zadevnih tehnologij na ravni Unije;

(b) določbe o okoljski trajnostnosti iz drugih zakonodajnih in nezakonodajnih aktov Unije, ki se uporabljajo za postopke javnega naročanja, za katere velja obveznost iz odstavka 1;

(c) mednarodne zaveze Unije, vključno s Sporazumom o vladnih nabavah in drugimi mednarodnimi sporazumi, ki zavezujejo Unijo.

Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 45(2).

6. Države članice ne smejo diskriminirati ali neupravičeno različno obravnavati ponudnika ali neto ničelnih proizvodov iz druge države članice.

7. Prispevek ponudbe k odpornosti se upošteva v primeru postopkov javnega naročanja, ki spadajo na področje uporabe direktiv 2014/23/EU, 2014/24/EU ali 2014/25/EU, kadar taka naročila vključujejo neto ničelne tehnologije iz člena 4(1), točke (a) do (k), te uredbe kot del svoje vsebine ali v primeru naročil gradenj in koncesij za gradnje iz odstavka 1, ki vključujejo navedeno tehnologijo, pa tudi v primeru naročil, oddanih na podlagi okvirnega sporazuma, kadar je ocenjena vrednost teh sporazumov v skladu s tem odstavkom enaka ali višja od vrednosti iz člena 8 Direktive 2014/23/EU, člena 4 Direktive 2014/24/EU in člena 15 Direktive 2014/25/EU.

Če Komisija v času javnega razpisa za postopek javnega naročanja iz odstavka 1 tega člena, ali začetka takega postopka v skladu s členom 29(2) ugotovi, da delež specifične neto ničelne tehnologije ali njenih glavnih posebnih komponent, ki izvira iz tretje države, predstavlja več kot 50 % dobave navedene specifične neto ničelne tehnologije ali njenih glavnih posebnih komponent v Uniji, ali če Komisija v skladu s členom 29(2) ugotovi, da se je delež dobave specifične neto ničelne tehnologije ali njenih glavnih posebnih komponent, ki izvira iz tretje države, v Uniji dve zaporedni leti v povprečju povečal za vsaj 10 odstotnih točk in doseže vsaj 40 % dobave v Uniji, javni naročniki in naročniki za postopke javnega naročanja iz odstavka 1 tega člena vključijo naslednje pogoje:

(a) obveznost, da se v času trajanja naročila iz vsake posamezne tretje države ne dobavi več kot 50 % vrednosti specifične neto ničelne tehnologije iz tega odstavka, kot določi Komisija;

(b) obveznost, da v času trajanja naročila uspešni ponudnik ali podizvajalec iz vsake posamezne tretje države neposredno dobavi ali zagotovi največ 50 % vrednosti glavnih posebnih komponent specifične neto ničelne tehnologije iz tega odstavka, kot določi Komisija;

(c) obveznost, da se javnim naročnikom ali naročnikom na njihovo zahtevo najpozneje ob koncu izvajanja naročila zagotovijo ustrezna dokazila glede točke (a) ali (b);

(d) obveznost, da se v primeru neupoštevanja pogojev iz točke (a) ali (b) plača sorazmerna pristojbina v višini vsaj 10 % vrednosti specifičnih neto ničelnih tehnologij iz naročila iz tega odstavka.

8. Za naročila, zajeta v Dodatku I Unije k Sporazumu o vladnih nabavah in drugih ustreznih mednarodnih sporazumih, ki zavezujejo Unijo, javni naročniki in naročniki ne uporabljajo zahtev iz točk (a) do (d) drugega pododstavka odstavka 7, kadar specifična neto ničelna tehnologija ali njene glavne posebne komponente, ki izvirajo iz virov dobave, ki so podpisniki teh sporazumov.

9. Javni naročniki in naročniki se lahko izjemoma odločijo, da ne bodo uporabili odstavkov 1 do 4 kadar:

(a) lahko zahtevano neto ničelno tehnologijo dobavi samo določen gospodarski subjekt, pri čemer ni ustrezne alternative ali nadomestila in neobstoj konkurence ni posledica umetnega omejevanja parametrov postopka javnega naročanja;

(b) v zvezi s podobnim prejšnjim postopkom javnega naročanja, ki ga je isti javni naročnik ali naročnik začel v dveh letih takoj pred začetkom načrtovanega novega postopka javnega naročanja, ni bila predložena nobena ustrezna ponudba ali nobena ustrezna prijava za sodelovanje;

(c) bi navedeni javni naročnik ali naročnik zaradi njihove uporabe moral nabaviti opremo, ki bi predstavljala nesorazmerne stroške, ali bi to povzročilo tehnično nezdržljivost pri obratovanju in vzdrževanju.

10. Javni naročniki in naročniki lahko ocenjene razlike v stroških nad 20 % na podlagi objektivnih in preglednih podatkov štejejo za nesorazmerne.

11. Kadar zaradi uporabe prispevka k odpornosti na podlagi odstavka 7 tega člena v postopku javnega naročanja ni bila predložena nobena ustrezna ponudba ali nobena ustrezna prijava za sodelovanje, lahko javni naročniki ali naročniki izjemoma:

(a) sklenejo uporabiti postopek s pogajanjem brez predhodne objave na podlagi člena 32(2), točka (a), Direktive 2014/24/EU, člena 50, točka (a), Direktive 2014/25/EU ali člena 31(5) Direktive 2014/23/EU ali

(b) sklenejo, da se odstavek 7 tega člena ne uporabi v specifičnem poznejšem postopku javnega naročanja, katerega cilj je obravnavati iste potrebe, kot so privedle do začetka prvotnega postopka iz tega odstavka.

12. Ta člen ne posega v:

(a) možnost uporabe dodatnih necenovnih meril;

(b) možnost, da se izključijo neobičajno nizke ponudbe na podlagi člena 69 Direktive 2014/24/EU in člena 84 Direktive 2014/25/EU;

(c) člena 107 in 108 PDEU v primeru nekonkurenčnih postopkov javnega naročanja.

Člen 26

Dražbe za uvajanje obnovljivih virov energije

1. Za tehnologije, navedene v členu 4(1), točke (a) do (j), ki so tehnologije za energijo iz obnovljivih virov, države članice pri oblikovanju dražb za uvajanje energije iz obnovljivih virov vključijo:

(a) predizbirna merila, povezana z:

(i) odgovornim poslovnim ravnanjem;

(ii) kibernetško varnostjo in varnostjo podatkov ter

(iii) zmožnostjo popolne in pravočasne izvedbe projekta;

(b) predizbirna merila ali merila za dodelitev za ocenjevanje prispevka dražbe k trajnostnosti in odpornosti iz odstavka 2.

Ta odstavek ne posega v člen 4 Direktive (EU) 2018/2001, člena 107 in 108 PDEU ter v mednarodne obveznosti Unije.

2. Prispevek dražb k trajnostnosti in odpornosti temelji na merilih iz tega odstavka. Ta merila so objektivna, pregledna in nediskriminatorna.

Dražbe prispevajo k odpornosti ob upoštevanju deleža neto ničelne tehnologije ali njenih glavnih posebnih komponent, ki izvirajo iz tretje države in predstavljajo več kot 50 % dobave navedene specifične neto ničelne tehnologije ali njenih glavnih posebnih komponent v Uniji.

Za namene drugega pododstavka tega odstavka se država izvora določi v skladu z Uredbo (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁶⁾;

Dražbe prispevajo tudi k vsaj enemu od naslednjega:

- (a) okoljski trajnostnosti, ki presega minimalne zahteve v veljavnem pravu;
- (b) inovacijam z zagotavljanjem popolnoma novih rešitev ali izboljšanjem primerljivih najsodobnejših rešitev;
- (c) povezovanju energetskega sistema.

Ta odstavek državam članicam ne preprečuje uporabe dodatnih necenovnih meril poleg tistih iz tega odstavka.

3. Komisija do 30. marca 2025 sprejme izvedbeni akt, v katerem so podrobneje določena predizbirna merila in merila za dodelitev iz odstavka 1.

Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 45(2).

4. Države članice vsakemu od meril za oceno prispevka dražbe k trajnostnosti in odpornosti, kadar se uporabljajo kot merila za dodelitev, dodelijo najmanjšo utež 5 % in skupno utež med 15 % in 30 % meril za dodelitev. To ne posega v možnost, da se višja utež dodeli merilom iz četrtega pododstavka odstavka 2, v skladu z morebitno omejitvijo za necenovna merila, določena v pravilih o državni pomoči.

5. Državam članicam ni treba upoštevati vidikov v zvezi s predizbirnimi merili in merili za dodelitev iz odstavka 1, kadar bi jim uporaba teh meril povzročila nesorazmerne stroške. Države članice lahko ocenjene razlike v stroških nad 15 % na dražbo na podlagi objektivnih in preverljivih podatkov štejejo za nesorazmerne.

6. Države članice po potrebi sprejmejo ukrepe za doseganje čim višje stopnje izvajanja projektov z ustreznimi spodbudami, na primer z uporabo indeksacije cen. Države članice lahko ocenijo učinke negativnih ponudb na hitrost in obseg uvajanja.

7. Odstavki 1 do 5 se uporabljajo za vsaj 30 % količine, prodane na dražbi na leto na državo članico, ali alternativno za vsaj 6 gigavatov na leto na državo članico.

8. Komisija do 31. decembra 2027 in nato vsaki dve leti izvede celovito oceno uporabe meril za odpornost in trajnostnost pri dražbah za uvajanje energije iz obnovljivih virov ter njihovega učinka na pospešeno uvajanje tehnologij za energijo iz obnovljivih virov. Komisija zlasti oceni učinek meril za odpornost in trajnostnost na:

- (a) razvoj letne proizvodnje tehnologij za energijo iz obnovljivih virov v Uniji;

⁽⁵⁶⁾ Uredba (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL L 269, 10.10.2013, str. 1).

- (b) uvajanje energije iz obnovljivih virov, vključno z njihovim finančnim učinkom in njihovim učinkom na hitrost uvajanja, ob upoštevanju izvedljivosti, vključno z upravnim bremenom, ter jasnosti sistema za predlagatelje projektov in nacionalno upravo na podlagi razpoložljivih podatkov.

V okviru te ocene se Komisija posvetuje s strokovnjaki na področju dražb iz držav članic.

9. Če je ocena iz odstavka 8 pozitivna, zlasti če uporaba meril za odpornost in trajnostnost ni bistveno ovirala uvajanja energije iz obnovljivih virov, Komisija po potrebi predloži predlog za spremembo odstavka 7, da se določijo deleži količin, prodanih na dražbi na leto na državo članico, ali absolutna količina, za katero se uporabljajo odstavki 1 do 5, zlasti z namenom povečanja teh količin, in prilagodi prag ocenjenih razlik v stroških iz odstavka 5.

10. Pri izračunu količin, prodanih na dražbi na leto na državo članico, se lahko izključijo dražbe za naprave, pri katerih velikost projekta ne presega 10 MW. Za dražbe za specifično tehnologijo, za katero se uporabljajo odstavki 1 do 5 in za katere je bilo pozneje premalo ponudb, se lahko delež količine za prodajo na dražbi, za katerega je bilo premalo ponudb, izključi iz uporabe odstavkov 1 do 5.

11. Da se olajša izvajanje za vse države članice, zlasti tiste z majhnim številom dražb, lahko države članice, ki v prejšnjih dveh letih niso imele več kot dveh dražb na leto, izračunajo delež dražb, za katere se za to obdobje dveh let uporabljajo odstavki 1 do 5.

Člen 27

Predkomercialno javno naročanje in javno naročanje inovativnih rešitev

1. Države članice si po potrebi prizadevajo uporabiti predkomercialno javno naročanje in javno naročanje inovativnih rešitev, da bi spodbudile inovacije na področju neto ničelnih tehnologij in ustvarjanje novih proizvodnih zmogljivosti za neto ničelne tehnologije v Uniji. Predkomercialno javno naročanje in javno naročanje inovativnih rešitev se lahko dopolnita s financiranjem na ravni Unije v okviru obstoječih programov Unije za skupno predkomercialno javno naročanje ali javno naročanje v državah članicah.

2. Platforma pripravi priporočila o zasnovi predkomercialnega javnega naročanja ali javnega naročanja inovativnih rešitev.

Člen 28

Druge oblike javne intervencije

1. Brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU ter člen 4 Direktive (EU) 2018/2001 in skladno z mednarodnimi zavezami Unije države članice, regionalni ali lokalni organi in osebe javnega prava ali združenja enega ali več takih organov oziroma ene ali več takih oseb javnega prava pri odločanju za vzpostavitev novih programov ali posodobitev obstoječih programov za gospodinjstva, podjetja ali potrošnike, ki spodbujajo nakup končnih proizvodov neto ničelne tehnologije, te programe oblikujejo tako, da upravičence spodbujajo k nakupu končnih proizvodov neto ničelne tehnologije, ki imajo velik prispevek k trajnostnosti in odpornosti, kot je navedeno v odstavku 4 tega člena, in sicer z zagotavljanjem dodatnega sorazmernega finančnega nadomestila ali s pogojevanjem upravičenosti programa na podlagi meril iz odstavka 4 tega člena, ob upoštevanju dostopnosti programov za državljane, ki živijo v energetski revščini.

2. Dodatno finančno nadomestilo, ki ga organi dodelijo v skladu z odstavkom 1 tega člena zaradi uporabe meril iz odstavka 4, prvi pododstavek, uvodni del in točki (b) in (c), tega člena, ne presega 5 % stroška končnega proizvoda neto ničelne tehnologije za potrošnika, z izjemo programov, namenjenih državljanom, ki živijo v energetski revščini, kakor je opredeljena v členu 2, točka 1, Uredbe (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta⁽⁵⁷⁾, za katere je omejitve 15 %.

⁽⁵⁷⁾ Uredba (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o vzpostavitvi Socialnega sklada za podnebje in spremembi Uredbe (EU) 2021/1060 (UL L 130, 16.5.2023, str. 1).

3. Organ pri oblikovanju in izvajanju programa na podlagi odstavka 1 oceni prispevek k odpornosti in trajnostnosti razpoložljivih končnih proizvodov neto ničelne tehnologije na trgu na podlagi odprtega, nediskriminatornega in preglednega postopka. Vsak končni proizvod neto ničelne tehnologije je lahko kadar koli vključen v program. Organ določi najnižje merilo za upravičenost končnih proizvodov neto ničelne tehnologije do dodatnega finančnega nadomestila v okviru programa podpore.

4. Prispevek drugih oblik javne intervencije k trajnostnosti in odpornosti temelji na njihovem prispevku k odpornosti ob upoštevanju deleža neto ničelne tehnologije ali njenih glavnih posebnih komponent, ki izvirajo iz tretje države in predstavlja več kot 50 % dobave navedene specifične neto ničelne tehnologije v Uniji ter vsaj eno od naslednjega:

- (a) okoljska trajnostnost, ki presega minimalne zahteve v pravu, ki se uporablja;
- (b) prispevek k inovacijam z zagotavljanjem popolnoma novih rešitev ali izboljšanjem primerljivih najsodobnejših rešitev;
- (c) prispevek k povezovanju energetskega sistema.

Merila iz prvega pododstavka so objektivna, pregledna in nediskriminatorna.

To državam članicam ne preprečuje uporabe dodatnih necenovnih meril poleg tistih iz prvega pododstavka.

Za namene prispevka k odpornosti iz prvega pododstavka, uvodni del, tega odstavka se država izvora določi v skladu z Uredbo (EU) št. 952/2013.

5. Države članice na enotnem prosto dostopnem spletišču objavijo vse informacije v zvezi s programi na podlagi odstavka 1 za vsak zadevni končni proizvod neto ničelne tehnologije.

Člen 29

Usklajevanje pobud za dostop do trgov

1. Komisija po potrebi zagotovi smernice o uporabi meril za ocenjevanje prispevka proizvodov neto ničelne tehnologije, ki jih zajemajo oblike javne intervencije iz členov 25, 26 in 28 k trajnostnosti in odpornosti.

2. Komisija za namene ocenjevanja prispevka k odpornosti sprejme izvedbeni akt, v katerem določi seznam vseh končnih proizvodov neto ničelne tehnologije in njihovih glavnih posebnih komponent. Ta izvedbeni akt se sprejme v skladu s postopkom pregleda iz člena 45(2).

Komisija na podlagi izvedbenega akta iz prvega pododstavka zagotovi posodobljene informacije o deležih dobave Unije s poreklom iz različnih tretjih držav v zadnjem letu, za katere so na voljo podatki za vsako neto ničelno tehnologijo in njene glavne posebne komponente. Država izvora se določi v skladu z Uredbo (EU) št. 952/2013.

3. Platforma razpravlja o ukrepih, ki jih države članice izvedejo za izvajanje členov 25 do 28, in izmenjuje najboljše prakse, med drugim v zvezi s praktično uporabo meril, ki opredeljujejo prispevek k trajnostnosti in odpornosti v postopkih javnega naročanja, ali v zvezi s programi za spodbujanje nakupa končnih izdelkov neto ničelne tehnologije.

POGLAVJE V
IZBOLJŠANJE SPRETNOSTI ZA USTVARJANJE KAKOVOSTNIH DELOVNIH MEST

Člen 30

Evropske akademije za neto ničelno industrijo

1. Komisija na podlagi ocene pomanjkanja spretnosti v industrijskih panogah neto ničelnih tehnologij, ki so ključne za industrijsko preobrazbo in razogljčenje, z uporabo obstoječih podatkov in poročil ter ob doslednem upoštevanju pristojnosti držav članic na področju izobraževanja in usposabljanja, tudi z zagotavljanjem semenskega kapitala, podpira ustanovitev evropskih akademij za neto ničelno industrijo (v nadaljnjem besedilu: akademije) kot organizacij ali konzorcijev ali projektov ustreznih deležnikov, ki imajo naslednje cilje:

- (a) za prostovoljno uporabo s strani držav članic in izvajalcev izobraževanja ali usposabljanja na njihovih ozemljih pripraviti učne programe, vsebino ter gradiva za učenje in usposabljanje za usposabljanje in izobraževanje, kot so v zvezi z razvojem, proizvodnjo, namestitvijo, začetkom obratovanja, upravljanjem, vzdrževanjem, popravili, okoljsko primerno zasnovano, ponovno uporabo in recikliranjem neto ničelnih tehnologij, tudi v zvezi s surovinami, pa tudi ustrezne vidike zdravja in varnosti pri delu ter prečne kompetence; to odraža oceno pomanjkanja spretnosti ter podpira zmogljivosti javnih organov, zlasti tistih, ki so pristojni za izdajanje dovoljenj in odobritev iz poglavja II, ter javnih naročnikov in naročnikov iz poglavja IV te uredbe;
- (b) spodbujati prostovoljno uporabo učnih programov, vsebin in gradiv s strani izvajalcev izobraževanja in usposabljanja v državah članicah;
- (c) nuditi podporo izvajalcem izobraževanja in usposabljanja, ki uporabljajo učne programe, vsebine in gradiva, ki jih pripravijo akademije, za ohranjanje kakovosti ponujenega usposabljanja in razvoj mehanizmov za zagotavljanje kakovosti ponujenega usposabljanja;
- (d) razviti dokazila, po potrebi vključno z mikrodokazili, ki jih države članice ter izvajalci izobraževanja in usposabljanja prostovoljno uporabljajo na svojem ozemlju, da se olajša prepoznavanje spretnosti ter po potrebi priznavanje kvalifikacij, da se poveča prenosljivost med delovnimi mesti in industrijami, da se olajša čezmejna mobilnost delovne sile, spodbuja usklajevanje z ustreznimi kakovostnimi delovnimi mesti z orodji, kot sta mreža evropskih služb za zaposlovanje (EURES) in EURAXESS, ter zagotovi prepoznavnost dejstva, da je učni program ali učno vsebino razvila akademija.

2. Akademije vključujejo ustrezne akterje, kot so industrija neto ničelnih tehnologij, izvajalci izobraževanja in usposabljanja ter socialni partnerji iz različnih držav članic. Akademije pripravijo akcijske načrte, v katerih med drugim določijo mejnike, cilje, tudi v smislu števila učečih se, ki morajo temeljiti na oceni pomanjkanja spretnosti, pa tudi finančni načrt za doseganje finančne vzdržnosti. V teh akcijskih načrtih je posebna pozornost namenjena regijam v industrijski preobrazbi ali regijam z visoko stopnjo brezposelnosti, kadar je to ustrezno.

3. Akademije zagotavljajo vsebine, uravnotežene z vidika spola, prispevajo k boju proti spolnim stereotipom in spodbujajo enak dostop do učnih vsebin za vse, pri čemer posebno pozornost namenjajo potrebi po aktivaciji več žensk in mladih, zlasti tistih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, starejših, delavcev v poklicih, ki jim grozi izginitje ali katerih vsebina in naloge se močno spreminjajo zaradi novih tehnologij, ljudi, ki delajo v regijah v prehodu, ter invalidov. Akademije spodbujajo raznolikost in vključevanje invalidov, migrantov in ljudi v ranljivem položaju.

4. Brez poseganja v pristojnosti proračunskega organa se na ravni Unije po potrebi dajo na voljo finančna sredstva za podporo začetku delovanja akademij, s semenskim kapitalom iz odstavka 1. Poleg tega se države članice spodbujajo, da uporabijo sredstva Unije, kot je ESS+, za podporo uvajanju učnih vsebin, ki jih razvijejo akademije.

Člen 31

Regulirani poklici v industrijah neto ničelnih tehnologij in priznavanje poklicnih kvalifikacij

1. Države članice si v devetih mesecih po zaključku učnih vsebin in gradiv, ki jih pripravi akademija, in nato vsaki dve leti, prizadevajo za opredelitev, ali so učni programi, ki jih pripravi ta akademija, enakovredni specifičnim kvalifikacijam, ki jih zahteva država članica gostiteljica za dostop do reguliranih dejavnosti v okviru poklica s posebnim interesom za industrijo neto ničelnih tehnologij v navedeni državi članici. Države članice zagotovijo, da so rezultati ocenjevanj objavljeni in enostavno dostopni na spletu. Če se šteje, da učni programi niso enakovredni kvalifikacijam, ki jih država članica gostiteljica zahteva za dostop do reguliranih dejavnosti, ali kadar država članica ni poskušala ugotoviti enakovrednosti, ta država članica obvesti platformo in zagotovi ustrezne informacije o:

- (a) utemeljitvi, zakaj ugotavljanje ni bilo zaključeno, ali
- (b) razlikah med učnimi programi, ki so jih pripravile akademije, in posebnimi kvalifikacijami, ki jih zahteva ta država članica gostiteljica, ter tem, kako doseči enakovrednost.

2. Če država članica sklene, da so učni programi, ki jih pripravi akademija, enakovredni specifičnim kvalifikacijam, ki jih zahteva država članica gostiteljica za dostop do reguliranih dejavnosti, olajša priznavanje dokazil, ki jih izdajo izvajalci izobraževanja in usposabljanja na podlagi učnih programov, ki jih pripravi akademija, iz naslova III, poglavje I, Direktive 2005/36/ES, kadar imetnik takega dokazila zahteva dostop do reguliranega poklica v smislu člena 3(1), točka (a), Direktive 2005/36/ES in kadar je regulirani poklic še posebej pomemben za industrijo neto ničelnih tehnologij, tako da dokazilo obravnava kot zadosten dokaz o formalnih kvalifikacijah v skladu s členom 11 Direktive 2005/36/ES.

3. Kadar je dostop do poklica, ki je posebej pomemben za industrijo neto ničelnih tehnologij, reguliran v smislu člena 3(1), točka (a), Direktive 2005/36/ES, si države članice prizadevajo razviti skupni nabor minimalnega znanja, spretnosti in kompetenc, potreben za opravljanje tega specifičnega poklica, z namenom oblikovanja skupnega okvira za usposabljanje iz člena 49a(1) Direktive 2005/36/ES, da se omogoči avtomatično priznavanje kvalifikacij. Platforma lahko tudi predloži predloge za skupne okvire za usposabljanje iz člena 49a(3) Direktive 2005/36/ES.

Člen 32

Platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi in spretnosti

Platforma podpira in dopolnjuje ukrepe držav članic pri uvajanju spretnosti na področju neto ničelnih tehnologij ter pri tem spoštuje njihove pristojnosti, in sicer s svetovanjem in pomočjo Komisiji in državam članicam, vključno s pristojnimi organi in javnimi naročniki in naročniki iz poglavij II in IV, in sicer z naslednjim:

- (a) ocenjevanjem, stalnim spremljanjem in napovedovanjem povpraševanja po delovni sili, ki ima nabor spretnosti, potrebnih za neto ničelne tehnologije, in njene ponudbe ter razpoložljivosti in izkoriščanja ustreznih priložnosti za izobraževanje in usposabljanje, in sicer po potrebi za namen prispevanja k dejavnostim akademij;
- (b) spremljanjem dejavnosti akademij na podlagi podatkov in informacij o tem, koliko ljudi je imelo koristi od učnih programov, ki so jih razvile akademije, vključno z razčlenjenimi podatki po industrijskih sektorjih, spolu, starosti ter ravneh izobrazbe in kvalifikacij, spodbujanjem sinergij s pobudami in projekti za spretnosti na ravni Unije in nacionalni ravni ter krepitvijo in razširjanjem dobrih praks, med drugim za privabljanje raznolike delovne sile in zagotavljanje splošnega nadzora;
- (c) analizo temeljnih vzrokov pomanjkanja delovne sile in spretnosti na podlagi obstoječih spoznanj in podatkov, vključno s tistimi, ki so povezani s kakovostjo ponudbe za zaposlitev, s čimer se oceni, ali so potrebni dodatni ukrepi za privabljanje več delavcev vseh ravni kvalifikacij v nekaterih industrijah;
- (d) pomočjo pri mobilizaciji deležnikov, vključno z industrijo, podjetji, vključno z MSP, socialnimi partnerji ter izvajalci izobraževanja in usposabljanja, kot so univerze, za spodbujanje in, v skladu z nacionalnimi praksami, njihovo morebitno sodelovanje pri uvajanju učnih programov, ki jih pripravijo akademije;

- (e) pomočjo pri sprejemanju učnih dokazil, ki jih pripravijo akademije v državah članicah za spodbujanje prepoznavanja spretnosti in po potrebi priznavanja kvalifikacij ter povezovanja ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih, med drugim s spodbujanjem veljavnosti in sprejemanja dokazil na celotnem trgu dela v Uniji;
- (f) spremljanjem sprejemanja in priznavanja učnih dokazil ter prispevanjem k zagotavljanju rešitev, kadar se odkrijejo primeri nepriznavanja;
- (g) po potrebi olajševanjem razvoja evropskih poklicnih profilov za prostovoljno uporabo v državah članicah, sestavljenih iz skupnega nabora znanja, spretnosti in kompetenc za ključne poklice na področju neto ničelnih tehnologij, med drugim na podlagi učnih programov, ki jih pripravijo akademije, ter po potrebi z uporabo terminologije evropske klasifikacije spretnosti, kompetenc, kvalifikacij in poklicev (ESCO) za lažjanje preglednosti in mobilnosti med delovnimi mesti in prek meja notranjega trga;
- (h) spodbujanjem poklicnih možnosti in kakovostnih delovnih pogojev, vključno z ustreznimi plačami, za delovna mesta v industrijah neto ničelnih tehnologij, vključevanja več žensk in mladih, zlasti tistih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, starejših, delavcev v poklicih, ki jim grozi izginitje ali katerih vsebina in naloge se močno spreminjajo z novimi tehnologijami, ljudi, ki delajo v regijah v prehodu, ter invalidov na trg dela za industrije neto ničelnih tehnologij, ter privabljanjem usposobljenih delavcev iz tretjih držav v okviru instrumentov, kot je evropska modra karta, ter v skladu z nacionalnimi kompetencami, pravom in prakso, da bi dosegli bolj raznoliko delovno silo;
- (i) spodbujanjem in podpiranjem mobilnosti delovne sile po vsej Uniji ter spodbujanjem mreže EURES k objavljanju prostih delovnih mest, povezanih z neto ničelnimi tehnologijami, v skladu z Uredbo (EU) 2016/589 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁸⁾;
- (j) omogočanjem tesnejšega usklajevanja ter izmenjave najboljših praks ter znanja in izkušenj med državami članicami ter v zasebnem sektorju za izboljšanje razpoložljivosti spretnosti na področju neto ničelnih tehnologij, vključno s prispevanjem k politikam Unije in držav članic za privabljanje novih talentov iz tretjih držav in vseh ravni izobraževanja v skladu z nacionalnimi pristojnostmi, pravom in prakso ter ob usklajevanju z že obstoječimi strukturami evropskega sodelovanja na področju izobraževanja in usposabljanja;
- (k) iskanjem sinergij z obstoječimi programi usposabljanja ali izobraževanja, da bi med drugim uskladili učne programe akademij s potrebami industrije Unije.

POGLAVJE VI

INOVACIJE

Člen 33

Regulativni peskovniki za neto ničelne tehnologije

1. Države članice najpozneje do 30. marca 2025 pri vzpostavitvi regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije ustanovijo ali imenujejo eno ali več kontaktnih točk. Za vsako zahtevo za vzpostavitev regulativnega peskovnika za neto ničelne tehnologije na podlagi tega člena je odgovorna ena sama kontaktna točka.
2. Države članice lahko na lastno pobudo, po potrebi skupaj z lokalnimi in regionalnimi organi ter drugimi državami članicami, vzpostavijo regulativne peskovnike za neto ničelne tehnologije, ki omogočajo razvoj, testiranje in vrednotenje inovativnih neto ničelnih tehnologij in drugih inovativnih tehnologij v nadzorovanem resničnem okolju za omejen čas, preden se dajo na trg ali v uporabo. Države članice vzpostavijo regulativne peskovnike za neto ničelne tehnologije v tesnem sodelovanju z industrijo ter po potrebi raziskovalnimi instituti, socialnimi partnerji in civilno družbo v skladu z odstavkom 1 na zahtevo katerega koli podjetja, organizacije ali konzorcija, ki razvija inovativne neto ničelne tehnologije in izpolnjuje merila za upravičenost in izbor iz odstavka 3, drugi pododstavek, točka (a), ter ki so ga pristojni organi izbrali na podlagi izbirnega postopka iz odstavka 3, drugi pododstavek, točka (b).

⁽⁵⁸⁾ Uredba (EU) 2016/589 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. aprila 2016 o evropski mreži služb za zaposlovanje (EURES), dostopu delavcev do storitev na področju mobilnosti in nadaljnjem povezovanju trgov dela ter o spremembi uredb (EU) št. 492/2011 in (EU) št. 1296/2013 (UL L 107, 22.4.2016, str. 1).

3. Ureditve in pogoji za vzpostavitev in delovanje regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije na podlagi odstavka 2 se sprejmejo z izvedbenimi akti. S temi ureditvami in pogoji se podpira prožnost pristojnih organov v zvezi s prednostnim razvrščanjem vlog za regulativne peskovnike za neto ničelne tehnologije in njihovo odobritvijo. Te ureditve in pogoji spodbujajo inovacije in regulativno učenje ter zlasti upoštevajo posebne okoliščine in zmogljivosti sodelujočih MSP in zagonskih podjetij.

Ti izvedbeni akti vključujejo skupna glavna načela v zvezi z naslednjimi vprašanji:

- (a) merila za upravičenost in izbirni postopek za udeležbo v regulativnih peskovnikih za neto ničelne tehnologije;
- (b) postopek za uporabo, spremljanje in prenehanje regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije, udeležba v njih in izstop iz njih;
- (c) pogoji, ki se uporabljajo za udeležence.

Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 45(2).

4. Udeležba v regulativnih peskovnikih za neto ničelne tehnologije ne vpliva na nadzorna in popravljalna pooblastila organov, ki nadzorujejo regulativni peskovnik za neto ničelne tehnologije. Testiranje, razvoj in vrednotenje inovativnih neto ničelnih tehnologij ali drugih inovativnih tehnologij poteka pod nadzorom in ob podpori pristojnih organov. Pristojni organi svoja nadzorna pooblastila izvajajo prožno v okviru omejitev ustreznega prava, pri čemer prilagajajo obstoječe regulativne prakse in uporabijo svoja diskrecijska pooblastila, ko izvajajo in izvršujejo pravne določbe v zvezi s specifičnim projektom regulativnega peskovnika za neto ničelne tehnologije, z namenom odpravljanja ovir, zmanjšanja regulativnega bremena in regulativne negotovosti ter podpiranja inovacij na področju neto ničelnih tehnologij ali drugih inovativnih tehnologij.

5. Pristojni organi za namen doseganja cilja tega člena razmislijo o tem, ali odobrijo odstopanja ali izjeme v nacionalnem pravu, če to omogoča ustrezno pravo Unije. Pristojni organi zagotovijo, da so v načrtu regulativnega peskovnika za neto ničelne tehnologije spoštovane zahteve prava Unije ter ključni cilji in bistvene zahteve nacionalnega prava. Pristojni organi zagotovijo, da se vsakršno pomembno tveganje za zdravje, varnost ali okolje, ugotovljeno med razvojem in testiranjem inovativnih neto ničelnih tehnologij ali drugih inovativnih tehnologij, javno sporoči, kar povzroči takojšnjo prekinitev postopkov razvoja in testiranja, dokler se tako tveganje ne zmanjša. Kadar pristojni organi menijo, da predlagani projekt pomeni izjemna tveganja za zdravje in varnost delavcev, splošnega prebivalstva ali okolja, zlasti ker se nanaša na testiranje, razvoj ali vrednotenje, ki vključuje še posebej strupene snovi, načrt regulativnega peskovnika za neto ničelne tehnologije odobrijo šele, ko se prepričajo, da so bili vzpostavljeni ustrezni zaščitni ukrepi, sorazmerni z opredeljenim izjemnim tveganjem.

6. Udeleženci regulativnega peskovnika za neto ničelne tehnologije so na podlagi veljavnega prava Unije in držav članic o odgovornosti še naprej odgovorni za vso materialno škodo, povzročeno tretjim osebam zaradi testiranja, ki se izvaja v regulativnem peskovniku za neto ničelne tehnologije.

7. Trajanje regulativnega peskovnika za neto ničelne tehnologije je mogoče podaljšati po enakem postopku na podlagi soglasja pristojnega nacionalnega organa.

8. Regulativni peskovniki za neto ničelne tehnologije so zasnovani in izvedeni tako, da, kadar je ustrezno, olajšujejo čezmejno sodelovanje med pristojnimi nacionalnimi organi. Države članice, ki so vzpostavile regulativne peskovnike za neto ničelne tehnologije, usklajujejo svoje dejavnosti in sodelujejo v okviru platforme z namenom izmenjave ustreznih informacij z drugimi državami članicami. Platforma lahko povabi podjetja, ki so sodelovala v regulativnem peskovniku za neto ničelne tehnologije, da izmenjujejo svoje izkušnje, pridobljene v postopku. Komisija na podlagi informacij, ki jih zagotovijo države članice, in razprav v okviru platforme redno poroča o rezultatih izvajanja regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije, vključno z dobrimi praksami, pridobljenimi spoznanji in priporočili o njihovi vzpostavitvi ter po potrebi o uporabi, v okviru regulativnega peskovnika za neto ničelne tehnologije, te uredbe in drugega prava Unije na način, prilagojen namenom regulativnega peskovnika za neto ničelne tehnologije.

Člen 34

Ukrepi za MSP in zagonska podjetja

1. Države članice:

- (a) MSP in zagonskim podjetjem zagotovijo prednostni dostop do regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije, če ta izpolnjujejo pogoje za upravičenost iz člena 33;

- (b) organizirajo dejavnosti za ozaveščanje o udeležbi MSP in zagonskih podjetij v regulativnih peskovnikih za neto ničelne tehnologije;
 - (c) po potrebi vzpostavijo namenski kanal za komunikacijo z MSP in zagonskimi podjetji, da zagotovijo usmeritve in odgovore na vprašanja o izvajanju člena 33.
2. Države članice upoštevajo posebne interese in potrebe MSP in zagonskih podjetij ter zagotavljajo ustrezno upravno podporo za udeležbo v regulativnih peskovnikih za neto ničelne tehnologije. Države članice brez poseganja v uporabo členov 107 in 108 PDEU MSP in zagonska podjetja obveščajo o razpoložljivi finančni podpori za njihove dejavnosti v regulativnih peskovnikih za neto ničelne tehnologije.

Člen 35

Ustanovitev usmerjevalne skupine za strateški načrt za energetska tehnologija

1. Ustanovi se usmerjevalna skupina za strateški načrt za energetska tehnologija (v nadaljnjem besedilu: usmerjevalna skupina za načrt SET).
2. Usmerjevalna skupina za načrt SET opravlja naloge, določene v tej uredbi.

Člen 36

Naloge usmerjevalne skupine za načrt SET

1. Usmerjevalna skupina za načrt SET zagotovi usmeritve in napotke za strateški načrt za energetska tehnologija.
2. Komisija in države članice sodelujejo in se usklajujejo v okviru usmerjevalne skupine za načrt SET, da bi pomagale podpreti razvoj čistih, učinkovitih in stroškovno konkurenčnih energetskih tehnologij z usklajevanjem in sodelovanjem pri raziskavah in inovacijah na področju čiste energije ter po potrebi na povabilo s tretjimi državami.
3. Usmerjevalna skupina za načrt SET svetuje Komisiji in ji pomaga pri oblikovanju pobud, povezanih z nalogami iz odstavkov 1 in 2.

Člen 37

Struktura in delovanje usmerjevalne skupine za načrt SET

1. Usmerjevalno skupino za načrt SET sestavljajo države članice in Komisija. Predseduje ji en ali več predstavnikov Komisije.
2. Vsaka država članica v usmerjevalno skupino za načrt SET imenuje visokega predstavnika. Kadar je ustrezno glede na funkcijo in strokovno znanje, lahko država članica imenuje več kot enega predstavnika v zvezi z različnimi nalogami usmerjevalne skupine za načrt SET. Vsak predstavnik, imenovan v usmerjevalno skupino za načrt SET, ima namestnika.
3. Usmerjevalna skupina za načrt SET na predlog Komisije sprejme svoj poslovnik z navadno večino članov.
4. Usmerjevalna skupina za načrt SET se sestaja redno, da zagotovi učinkovito opravljanje svojih nalog. Po potrebi se sestane na podlagi utemeljene zahteve Komisije ali navadne večine članov.
5. Komisija usmerjevalni skupini za načrt SET pomaga z izvršnim sekretariatom, ki zagotavlja tehnično in logistično podporo.
6. Usmerjevalna skupina za načrt SET lahko ustanovi stalne aličasne delovne skupine in projektne skupine za obravnavo specifičnih vprašanj in nalog.

POGLAVJE VII
UPRAVLJANJE

Člen 38

Vzpostavitev in naloge platforme za neto ničelne tehnologije v Evropi

1. Vzpostavi se platforma za neto ničelne tehnologije v Evropi (v nadaljnjem besedilu: platforma).
2. Platforma opravlja naloge, določene v tej uredbi.
3. Platforma lahko svetuje ter pomaga Komisiji in državam članicam v zvezi z njihovimi ukrepi za doseganje ciljev iz poglavja I te uredbe, pri čemer se, kadar je izvedljivo, izogiba nesorazmernemu upravnemu bremenu za države članice ter upošteva njihove nacionalne energetske in podnebne načrte.
4. Člani platforme se usklajujejo glede industrijskih partnerstev za neto ničelne tehnologije v okviru platforme, da prispevajo k uvajanju neto ničelnih tehnologij na svetovni ravni, sodelujejo pri razvoju inovativnih neto ničelnih tehnologij ter podpirajo vlogo industrijskih zmogljivosti Unije pri utiranju poti za svetovni prehod na čisto energijo, v skladu s splošnim ciljem te uredbe iz njenega člena 1. Platforma lahko med drugim redno razpravlja o:
 - (a) tem, kako izboljšati in spodbujati sodelovanje, izmenjavo znanja ter izkušenj in tehnologije vzdolž neto ničelne vrednostne verige med Unijo in tretjimi državami;
 - (b) odpornosti, tudi z večjo konkurenčnostjo evropskih industrij v okviru področja uporabe te uredbe v zvezi z globalnimi vrednostnimi verigami in priporočenimi ukrepi za okrepitev;
 - (c) po potrebi izboljšanju skladnosti med to uredbo in drugimi pobudami Unije, ki bi lahko prispevale k ciljem te uredbe, ter tem, ali naj se v zvezi s tem izdajo priporočila;
 - (d) napredku pri vrednostnih verigah za neto ničelne tehnologije, tekočih tehnoloških in industrijskih spremembah ter morebitnih prihodnjih nastajajočih strateških vrednostnih verigah glede na cilje te uredbe;
 - (e) najboljših praksah v zvezi z izvajanjem oddelka II poglavja II, pa tudi členov 15 in 16 ter pospešitvijo rokov za izdajo dovoljenj;
 - (f) tem, kako obravnavati netarifne ovire za trgovino, na primer z vzajemnim priznavanjem ugotavljanja skladnosti ali zavez za preprečevanje omejitev izvoza;
 - (g) tem, katerim tretjim državam bi lahko dali prednost pri sklenitvi industrijskih partnerstev za neto ničelne tehnologije, ob upoštevanju naslednjega:
 - (i) potencialnega prispevka k zanesljivosti dobave, ob upoštevanju njihove proizvodne zmogljivosti za neto ničelne tehnologije;
 - (ii) ali že obstajajo sporazumi o sodelovanju med tretjo državo in Unijo;
 - (iii) ali regulativni okvir tretje države in njegovo izvajanje zagotavlja spremljanje, preprečevanje in zmanjševanje vplivov na okolje, uporabo družbeno odgovornih praks, vključno s spoštovanjem človekovih pravic in pravic delavcev ter smiselnim in poštenim sodelovanjem z lokalnimi skupnostmi, uporabo preglednih poslovnih praks ter preprečevanje škodljivih vplivov na pravilno delovanje javne uprave in pravne države;
 - (iv) zmogljivosti vbrizgavanja in shranjevanja CO₂ na njihovem ozemlju;
 - (h) tem, kako spodbuditi proizvodnjo neto ničelnih tehnologij v Evropi z obravnavanjem financiranja, regulativnega okvira ter jamstev za naložbe in lokacijo;

(i) oceni uporabe trgovinskih ukrepov v neto ničelnih industrijah.

Kar zadeva nezavezujoče mednarodne instrumente, ta odstavek ne posega v pristojnosti Sveta v skladu s Pogodbama.

5. Države članice lahko podpirajo Komisijo pri izvajanju ukrepov sodelovanja iz industrijskega partnerstva za neto ničelne tehnologije.

6. Komisija ob upoštevanju svojega poročila z dne 24. oktobra 2023 z naslovom „Napredek na področju konkurenčnosti tehnologij za čisto energijo“ in njene letne študije bremena za leto 2022 poroča platformi o razvoju regulativnega bremena za neto ničelne industrije v Uniji.

7. Platforma se redno usklajuje s forumom na visoki ravni o standardizaciji, da bi razpravljala o uporabi standardizacije za podporo razvoju neto ničelnih tehnologij v Uniji.

Člen 39

Struktura in delovanje platforme

1. Platformo sestavljajo predstavniki držav članic in Komisije. Predseduje ji predstavnik Komisije.
 2. Vsaka država članica v platformo imenuje visokega predstavnika. Kadar je ustrezno glede na funkcijo in strokovno znanje, lahko država članica imenuje več kot enega predstavnika v zvezi z različnimi nalogami platforme. Vsak predstavnik, imenovan v platformo, ima namestnika. Glasovalne pravice imajo samo države članice. Vsaka država članica ima samo en glas, ne glede na število predstavnikov.
 3. Platforma na predlog Komisije sprejme svoj poslovnik z navadno večino članov.
 4. Platforma se sestaja redno, da zagotovi učinkovito opravljanje svojih nalog, določenih v tej uredbi. Platforma se po potrebi sestane na izrednih sejah na podlagi utemeljene zahteve Komisije ali države članice.
 5. Komisija platformi pomaga z izvršnim sekretariatom, ki zagotavlja tehnično in logistično podporo.
 6. Platforma lahko ustanovi stalne ali začasne podskupine za obravnavo specifičnih vprašanj in nalog v zvezi s to uredbo.
- Platforma ustanovi vsaj podskupino za zagotavljanje ustreznega izvajanja akademij na podlagi poglavja V.
7. Platforma povabi predstavnike Evropskega parlamenta, da se kot opazovalci udeležijo njenih sej, vključno s sejami stalnih ali začasnih podskupin iz odstavka 6. Evropski parlament prejme vso dokumentacijo in informacije v zvezi z delom platforme takrat, ko jo prejmejo člani platforme.
 8. Platforma ustanovi skupino za neto ničelno industrijo. Ta skupina na lastno pobudo ali na zahtevo platforme slednji predloži priporočila, da bi prispevala k doseganju ciljev te uredbe.
 9. Kadar je ustrezno, lahko platforma ali Komisija k sodelovanju na sejah platforme ali podskupin povabi strokovnjake, ki predstavljajo industrijo, civilno družbo, akademske kroge, sindikate in druge tretje osebe, ali jih pozove, naj predložijo pisne prispevke. Ti strokovnjaki ne sodelujejo pri odločanju.
 10. Platforma sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da se zaupne in poslovno občutljive informacije obravnavajo in obdelujejo varno.
 11. Platforma si po najboljših močeh prizadeva sprejemati odločitve s soglasjem.

12. Platforma se usklajuje in sodeluje z obstoječimi in zadevnimi industrijskimi zavezništvimi ter jih po potrebi povabi, da se udeležijo njenih sej, vključno s sejami stalnih ali začasnih podskupin iz odstavka 6.

13. Platforma se vsaj enkrat letno sestane s predstavniki usmerjevalne skupine za načrt SET iz člena 35, da bi razpravljali o najnovejšem razvoju in sinergijah med izvajanjem te uredbe in strateškega načrta za energetska tehnologija ter izdali priporočila v zvezi s tem.

Člen 40

Znanstvena svetovalna skupina za regulativno breme za neto ničelne industrije

1. Ustanovi se znanstvena svetovalna skupina za regulativno breme za neto ničelne industrije (v nadaljnjem besedilu: znanstvena svetovalna skupina).

2. Znanstveno svetovalno skupino sestavlja vsaj sedem višjih znanstvenih strokovnjakov, ki pokrivajo širok spekter relevantnih področij. Člani znanstvene svetovalne skupine morajo izpolnjevati merila iz odstavka 4.

3. Največ dva člana znanstvene svetovalne skupine imata lahko državljanstvo iste države članice. Neodvisnost članov znanstvene svetovalne skupine mora biti nedvomna.

4. Člani znanstvene svetovalne skupine so imenovani za štiriletni mandat, ki se lahko enkrat podaljša, po odprtem, poštenem in preglednem izbirnem postopku. Izbor članov temelji na naslednjih merilih:

(a) znanstveni odličnosti;

(b) izkušnjah z izvajanjem znanstvenih ocen in zagotavljanjem znanstvenega svetovanja na njihovih strokovnih področjih;

(c) strokovnem znanju na področju javne uprave ali na drugih področjih, pomembnih za naloge znanstvene svetovalne skupine;

(d) strokovnih izkušnjah v interdisciplinarnem okolju v mednarodnem okviru.

5. Člani znanstvene svetovalne skupine so imenovani osebno ter dajejo svoja mnenja neodvisno od držav članic in institucij Unije. Znanstvena svetovalna skupina izvoli predsednika izmed svojih članov za obdobje štirih let. Skupina sprejme svoj poslovnik.

6. Znanstvena svetovalna skupina pri izvajanju svojih dejavnosti deluje izključno v svetovalni vlogi in brez poseganja v pravico Komisije do pobude, v Medinstitucionalni sporazum o boljši pripravi zakonodaje ter funkciji Komisije za nadzor in nadzor kakovosti v Odboru za regulativni nadzor.

7. Znanstvena svetovalna skupina v skladu z odstavkom 6 podpira delo Komisije, Evropskega parlamenta in držav članic ter pri opravljanju svojih nalog deluje neodvisno, tako da zagotavlja svetovalna poročila o regulativnem učinku in bremenu prava Unije na industrijske dejavnosti v okviru področja uporabe te uredbe. Znanstvena svetovalna skupina za zagotovitev doslednega svetovanja ocenjuje regulativne učinke in bremena za industrijske dejavnosti v okviru področja uporabe te uredbe, pri čemer uporablja znanstveno podprto metodologijo in po potrebi upošteva nabor orodij za boljše pravno urejanje.

8. Komisija zagotavlja sekretariat znanstvene svetovalne skupine.

9. Znanstvena svetovalna skupina redno izmenjuje mnenja o svojem delu s platformo.

Člen 41

Nacionalni energetske in podnebne načrti

Države članice upoštevajo to uredbo pri pripravi svojih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, zlasti v zvezi z razsežnostjo „raziskave, inovacije in konkurenčnost“ energetske unije, ki odraža prednostne naloge strategije za energetske unije in strateškega načrta za energetske tehnologije, ter pri predložitvi svojih dvoletnih poročil o napredku v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2018/1999.

POGLAVJE VIII

SPREMLJANJE

Člen 42

Spremljanje

1. Komisija redno spremlja:
 - (a) napredek Unije v zvezi s cilji Unije iz člena 1, zlasti tveganja za dobavo z neto ničelnimi tehnologijami, ki bi izkrivljala konkurenco ali razdrobila notranji trg, ter s tem povezan učinek te uredbe;
 - (b) napredek Unije pri izpolnjevanju referenčnih vrednosti iz člena 5, pri čemer se upoštevajo omejitve in priložnosti na svetovnem trgu;
 - (c) vrednost ali obseg uvoza neto ničelnih tehnologij na ozemlje Unije in njihovega izvoza zunaj ozemlja Unije;
 - (d) napredek v zvezi s ciljem na ravni Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz člena 20 in povezano infrastrukturo za transport CO₂, pa tudi povezanimi dejavnostmi zajemanja CO₂.
2. Države članice in nacionalni organi, ki jih države članice imenujejo v ta namen, zbirajo in zagotovijo podatke in druga dokazila, ki se zahtevajo na podlagi odstavka 1.

Zlasti vsaj vsaka tri leta zbirajo podatke o:

- (a) ovirah za trgovino z neto ničelnimi tehnologijami ali blagom, ki uporablja neto ničelne tehnologije, na notranjem trgu, in njihovih potencialnih vzrokih, tudi kadar take ovire izhajajo iz motenj v svetovni dobavni verigi;
- (b) tehnološkem razvoju glede neto ničelnih tehnologij in tržnih trendov, pa tudi tržnih cen za zadevne neto ničelne tehnologije, vključno z informacijami o dražbah, njihovi pogostosti, cenah dodeljevanja in količinah, kot je ustrezno za izpolnjevanje zahtev poglavja IV;
- (c) zmogljivosti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij in povezanih dejavnostih, vključno s podatki o zaposlovanju in spretnostih;
- (d) številu MSP, ki so del projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij;
- (e) naslednjih informacijah v zvezi s postopki izdaje dovoljenj za posamično neto ničelno tehnologijo:
 - (i) številu začetih postopkov izdaje dovoljenj, številu zavrženih vlog in številu sprejetih celovitih odločb, pri čemer se navede, ali so projekt odobrile ali zavrnil;
 - (ii) trajanju postopkov izdaje dovoljenj, kadar je bila sprejeta celovita odločba, vključno s trajanjem podaljšanih rokov;
 - (iii) informacijah o sredstvih, dodeljenih za delovanje enotnih kontaktnih točk;
- (f) številu in naravi regulativnih peskovnikov za neto ničelne tehnologije;

(g) količini trajno shranjenega CO₂ pod zemljo v skladu z Direktivo 2009/31/ES.

3. Kadar podatki iz odstavka 2 niso že vključeni v nacionalne energetske in podnebne načrte ali niso v skladu z elementi teh načrtov, vsaka država članica Komisiji do 15. marca 2027 in nato vsaka tri leta predloži poročilo, v katerem so navedeni ti podatki.

4. Obveznost glede poročanja iz odstavka 3 tega člena se ne uporablja, kadar države članice menijo, da bi bilo to v nasprotju z njihovimi bistvenimi varnostnimi interesi na podlagi člena 346 PDEU.

5. Komisija lahko sprejme izvedbene akte, da določi predlogo za poročila iz odstavka 3 tega člena. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 45(2).

6. Na podlagi poročil, predloženih na podlagi odstavka 3 tega člena, Komisija spremlja napredek Unije iz odstavka 1, točka (a), tega člena in objavi povezana priporočila v okviru letnih poročil o konkurenčnosti tehnologij čiste energije na podlagi člena 35(2), točka (m), Uredbe (EU) 2018/1999. V priporočilih se upošteva tudi, ali so vse neto ničelne tehnologije, potrebne za doseganje ciljev iz člena 1 te uredbe, zajete v tej uredbi.

7. Na podlagi osnutkov vlog za dovoljenja, predloženih na podlagi člena 10 Direktive 2009/31/ES, in poročil, predloženih na podlagi členov 21(2) ter 23(4) in (6) te uredbe, Komisija spremlja napredek pri doseganju cilja na ravni Unije glede zmogljivosti vbrizgavanja CO₂ iz odstavka 1, točka (d), tega člena. Komisija o tem vsako leto poroča Evropskemu parlamentu in Svetu.

8. Komisija platformo obvesti o svojih ugotovitvah v zvezi s tem členom.

POGLAVJE IX

KONČNE DOLOČBE

Člen 43

Prenos pooblastila

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 44 za spremembo dogovorov, po katerih se sporazumi med subjekti iz člena 23(1) in naložbe v zmogljivost shranjevanja, ki je v lasti tretjih oseb, upoštevajo pri doseganju njihovega posameznega prispevka iz člena 23(5), ter za določitev vsebine poročil iz člena 23(6).

Člen 44

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisiji pod pogoji, določenimi v tem členu.

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 23(12), člena 43 in člena 46(7) se prenese na Komisijo za obdobje petih let od 29. junija 2024. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.

3. Prenos pooblastila iz člena 23(12), člena 43 in člena 46(7) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.

5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 23(12), člena 43 ali člena 46(7), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 45

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011. Komisiji pri zadevah v zvezi s členom 25 te uredbe pomaga Svetovalni odbor za javna naročila, ustanovljen s Sklepom Sveta 71/306/EGS⁽³⁹⁾. Komisiji pri zadevah v zvezi s členom 26 te uredbe pomaga Odbor za energetska unija, ustanovljen s členom 44 Uredbe (EU) 2018/1999.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Člen 46

Ocena

1. Komisija najpozneje do 30. junija 2028 in nato vsaka tri leta oceni to uredbo ter Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru predloži poročilo o svojih glavnih ugotovitvah.
2. V oceni iz odstavka 1 se oceni, ali:
 - (a) so bili cilji te uredbe, kot so določeni v členu 1, še posebej njen prispevek k delovanju notranjega trga, doseženi, učinek te uredbe na poslovne uporabnike, zlasti MSP, in končne uporabnike ter cilje evropskega zelenega dogovora;
 - (b) je ta uredba primerna za doseganje ciljev po letu 2030 in dolgoročnejšega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050 iz člena 1, pri čemer se med drugim upošteva možnost, da se v to uredbo vključijo druge tehnologije, ki imajo lahko pomembno vlogo pri doseganju podnebne nevtralnosti do leta 2050;
 - (c) so za doseganje zanesljivosti dobave Unije z navedenimi tehnologijami potrebne referenčne vrednosti za specifične tehnologije.
3. Pri oceni se upoštevajo:
 - (a) rezultat procesa spremljanja iz člena 42;
 - (b) tehnološke potrebe, ki izhajajo iz posodobitev nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, vključno s strateškim načrtom za energetska unija, ob upoštevanju najnovejšega poročila o stanju energetske unije.
4. Komisija v istem obdobju iz odstavka 1 tega člena, pa tudi po vsaki obnovitvi ali posodobitvi nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov ter po posvetovanju s platformo oceni potrebo po razširitvi seznama neto ničelnih tehnologij iz člena 4 in po potrebi predloži predlog o tem.
5. Pristojni organi držav članic Komisiji zagotovijo vse ustrezne informacije, ki jih imajo in ki jih Komisija lahko zahteva za pripravo poročila iz odstavka 1.

⁽³⁹⁾ Sklep Sveta 71/306/EGS z dne 26. julija 1971 o ustanovitvi Svetovalnega odbora za javna naročila gradenj (UL L 185, 16.8.1971, str. 15).

6. Kadar na podlagi poročila iz odstavka 1 tega člena Komisija sklene, da Unija verjetno ne bo dosegla ciljev iz člena 1(1), po posvetovanju s platformo oceni izvedljivost in sorazmernost predlaganja ukrepov, da se zagotovi doseganje navedenih ciljev.

7. Komisija najpozneje do 30. marca 2025 sprejme delegirani akt v skladu s členom 44 za spremembo Priloge na podlagi seznama neto ničelnih tehnologij iz člena 4, da se opredelijo podkategorije neto ničelnih tehnologij in seznam posebnih komponent, ki se uporabljajo za te tehnologije. Ta delegirani akt in vsi prihodnji delegirani akti o spremembi Priloge X temeljijo na celoviti oceni za opredelitev posebnih bistvenih komponent, za katere se lahko razumno šteje, da se primarno uporabljajo za neto ničelne tehnologije. Ta ocena temelji na metodološki analizi dobavnih verig neto ničelnih tehnologij, pri čemer se upoštevajo zlasti tržna razpoložljivost komponent, ustreza raven podrobnosti in tehnološki razvoj. Komisija lahko ta delegirani akt pregleda na podlagi te ocene.

Člen 47

Ravnanje z zaupnimi informacijami

1. Informacije, pridobljene med izvajanjem te uredbe, se uporabijo le za namene te uredbe ter so zaščitene z relevantnim pravom Unije in nacionalnim pravom.
2. Države članice in Komisija zagotovijo varstvo poslovnih skrivnosti ter drugih občutljivih, zaupnih in tajnih podatkov in informacij, pridobljenih in obdelanih z uporabo te uredbe, vključno s priporočili in ukrepi, ki jih je treba sprejeti, v skladu s pravom Unije in relevantnim nacionalnim pravom.
3. Komisija in države članice zagotovijo, da se stopnja tajnosti tajnih podatkov, ki se predložijo ali izmenjajo na podlagi te uredbe, ne zniža ali prekliče brez predhodnega pisnega soglasja avtorja tajnega podatka v skladu z relevantnim pravom Unije ali nacionalnim pravom.
4. Kadar država članica meni, da bi razkritje zbirnih informacij na podlagi člena 23 lahko ogrozilo njen interes nacionalne varnosti, lahko z utemeljenim obvestilom nasprotuje razkritju teh informacij s strani Komisije.
5. Komisija ter nacionalni organi, njihovi uradniki, zaposleni in druge osebe, ki delajo pod nadzorom navedenih organov, zagotovijo zaupnost informacij, pridobljenih pri opravljanju nalog in izvajanju dejavnosti, v skladu z relevantnim pravom Unije ali nacionalnim pravom. Ta obveznost velja tudi za vse predstavnike držav članic, opazovalce, strokovnjake in druge udeležence sej platforme na podlagi člena 39.

Člen 48

Sprememba Uredbe (EU) 2018/1724

Uredba (EU) 2018/1724 se spremeni:

- (1) v Prilogi I se v prvem stolpcu doda nova vrstica „R. Projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“;
- (2) v Prilogi I se v drugem stolpcu v vrstici „R. Projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“ dodajo naslednje točke:
 - „1. informacije o postopku izdaje dovoljenja;
 2. storitve financiranja in investicijske storitve;
 3. možnosti financiranja na ravni Unije ali ravni države članice;
 4. podporne storitve za podjetja, ki med drugim vključujejo napoved za odmero davka od dohodkov pravnih oseb, lokalno davčno zakonodajo, delovno pravo.“;

- (3) v Prilogi II se v prvem stolpcu doda nova vrstica „Projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“;
- (4) v Prilogi II se v drugem stolpcu v vrstici „Projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“ doda naslednja točka:
„Postopki za vsa ustrezna dovoljenja za izgradnjo, razširitev, spremembo in delovanje projektov za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij in neto ničelnih strateških projektov, vključno z gradbenimi dovoljenji, dovoljenji za opravljanje dejavnosti s kemikalijami in dovoljenji za priključitev na omrežje ter okoljskimi presojami in dovoljenji, kadar so potrebna, ki zajemajo vse vloge in postopke.“;
- (5) v Prilogi II se v tretjem stolpcu v vrstici „Projekti za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij“ doda naslednja točka:
„Vsi izidi, ki se nanašajo na postopke, od priznavanja popolnosti vloge do uradnega obveščanja o celoviti odločbi o izidu postopka s strani imenovane kontaktne točke.“;
- (6) v Prilogi III se doda naslednja točka:
„(8) Vzpostavljene ali imenovane enotne kontaktne točke na podlagi člena 6(1) Uredbe (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta (*), vključno za namene člena 18(1) navedene uredbe, in kontaktne točke, vzpostavljene ali imenovane na podlagi člena 33(1) navedene uredbe.“

(*) Uredba (EU) 2024/1735 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira ukrepov za krepitev ekosistema proizvodnje neto ničelnih tehnologij Evrope in spremembi Uredbe (EU) 2018/1724 (UL L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>)“.

Člen 49

Začetek veljavnosti in uporaba

1. Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Uporablja se od 29. junija 2024.
3. Do 30. junija 2026 se člen 25(1) uporablja le za naročila, ki jih sklenejo osrednji nabavni organi, kot so opredeljeni v členu 2(1), točka 16, Direktive 2014/24/EU in členu 2(1), točka 12, Direktive 2014/25/EU, ter za naročila z vrednostjo, ki je enaka ali višja od 25 milijonov EUR.
4. Člena 26 in 28 se uporabljata od 30. decembra 2025.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 13. junija 2024

Za Evropski parlament
predsednica
R. METSOLA

Za Svet
predsednica
H. LAHBIB

PRILOGA

Seznam končnih proizvodov in posebnih komponent, za katere se šteje, da se primarno uporabljajo za proizvodnjo neto ničelnih tehnologij

	Podkategorije v okviru neto ničelnih tehnologij	Komponente, ki se primarno uporabljajo za neto ničelne tehnologije
Sončne tehnologije	Tehnologije fotovoltaike	
	Tehnologije sončne toplotne električne energije	
	Tehnologije sončne toplotne energije	
	Druge sončne tehnologije	
Tehnologije vetrne energije na kopnem in energije iz obnovljivih virov na morju	Tehnologije vetrne energije na kopnem	
	Tehnologije energije iz obnovljivih virov na morju	
Baterijske tehnologije in tehnologije za shranjevanje energije	Baterijske tehnologije	
	Tehnologije za shranjevanje energije	
Tehnologije toplotnih črpalk in geotermalne energije	Tehnologije toplotnih črpalk	
	Tehnologije geotermalne energije	
Vodikove tehnologije	Elektrolizatorji	
	Vodikove gorivne celice	
	Druge vodikove tehnologije	
Tehnologije trajnostnega bioplina in biometana	Tehnologije trajnostnega bioplina	
	Tehnologije trajnostnega biometana	
Tehnologije zajemanja in shranjevanja ogljika	Tehnologije zajemanja ogljika	
	Tehnologije shranjevanja ogljika	

	Podkategorije v okviru neto ničelnih tehnologij	Komponente, ki se primarno uporabljajo za neto ničelne tehnologije
Tehnologije električnega omrežja	Tehnologije električnega omrežja	
	Tehnologije električnega polnjenja za uporabo v prometu	
	Tehnologije za digitalizacijo omrežja	
	Druge tehnologije električnega omrežja	
Tehnologije cepitvene energije	Tehnologije cepitvene energije	
	Tehnologije jedrskega gorivnega cikla	
Tehnologije za trajnostna alternativna goriva	Tehnologije za trajnostna alternativna goriva	
Hydroenergetske tehnologije	Hydroenergetske tehnologije	
Druge tehnologije za energijo iz obnovljivih virov	Tehnologije osmotske energije	
	Tehnologije energije okolice, razen toplotnih črpalk	
	Tehnologije biomase	
	Tehnologije deponijskega plina	
	Tehnologije za plin iz naprav za čiščenje odpadnih voda	
	Druge tehnologije za energijo iz obnovljivih virov	
Z energetskega sistemom povezane tehnologije za energijsko učinkovitost	Z energetskega sistemom povezane tehnologije za energijsko učinkovitost	
	Tehnologije toplotnega omrežja	
	Druge z energetskega sistemom povezane tehnologije za energijsko učinkovitost	

	Podkategorije v okviru neto ničelnih tehnologij	Komponente, ki se primarno uporabljajo za neto ničelne tehnologije
Obnovljiva goriva nebiološkega izvora	Tehnologije za obnovljiva goriva nebiološkega izvora	
Biotehnološke podnebne in energetske rešitve	Biotehnološke podnebne in energetske rešitve	
Preobrazbene industrijske tehnologije za razogljichenje	Preobrazbene industrijske tehnologije za razogljichenje	
Tehnologije za transport in uporabo CO ₂	Tehnologije za transport CO ₂	
	Tehnologije za uporabo CO ₂	
Tehnologije na vetrni in električni pogon za uporabo v prometu	Tehnologije na vetrni pogon	
	Tehnologije na električni pogon	
Druge jedrske tehnologije	Druge jedrske tehnologije	